107E JAARGANG — NO.: 280 ZATERDAG 1 DECEMBER 1990

AMIGOE

VANDAAG

BOS ...geen rectificatie...

Prekè

Fleming: Van je (aangetrouwde) familie moet je het hebben...

Bemiddeling gesuggereerd door Yemen voor Nederlanders

Verkapt beroep van Lubbers op Saddam Husayn voor gijzelaars

DEN HAAG - De Nederlandse premier Lubbers heeft vrijdag na afloop van de ministerraad een verkapte oproep gedaan aan de Iraakse leider Saddam Husayn door te gaan met de vrijlating van gijzelaars. Volgens Lubbers zou de voortgang van dit proces het zoeken naar een politieke oplossing van het Golf-conflict kunnen bevorderen. Er is een suggestie gedaan om Yemen te laten bemiddelen voor de Nederlandse gijzelaars in Irak.

Wat betreft de eventuele Nederlandse humanitaire missie naar Irak om daar gijzelaars vrij te praten is gesuggereerd dat bemiddeling door Yemen een goede kans van slagen heeft. Dit idee is geopperd door R. Soeterik, verbonden aan het Middle East research associate (MEKA) in Amsterdam. Hij reageerde daarmee op berichten dat de Jemenitische staatssecretaris van Buitenlandse zaken Abdel Aziz Al Dali niet onwelwillend zou staan tegenover zo'n bemiddelingspoging als dat door Nederland aan Yemen zou worden gevraagd.

Berichten hierover circuleren ook in de Yemenitische pers, zo heeft de Nederlandse ambassadeur in Yemen J.J. Wijenberg laten weten. Dit alles na een interview dat deze Yeminitische staatssecretaris had met een Nederlandse journaliste in Yemen. Volgens Soeterik heeft Yemen bijzondere relaties met Irak- het is in de Veiligheidsraad Irak steeds trouw gebleven, maar ook met Nederland vanwege de vele ontwikkelingshulp.

Met betrekking tot de door de V-raad aangenomen resolutie heeft premier Lubbers verklaard dat er 'nu een belangrijk moment in fasen ingaat. Er is nu een politiek middel aanvaard waarachter je je geen andere politieke middelen meer kunt voorstellen'. De resolutie behoeft op zichzelf niet te leiden tot een 'bevroren situatie'. 'Het is een nieuwe ronde waarin opnieuw geprobeerd moet worden een oplossing te vinden zonder dat je direct uitkomt op militaire middelen. Dat proces zal dan ook hier vandaag niet stopppen'. Volgens Lubbers krijgt Nederland in dit verband nog een extra verantwoordelijkheid als Nederland vanaf januari als lid van de zogenaamde troika (samen met Italie en Luxemburg) het Europoese beleid moet coordineren.

Lubbers wilde niet ingaan op vragen over de Nederlandse militaire presentie in het Golf-gebied. In het kabinet wordt in de eerste plaats gekeken naar de politieke betekenis van de resolutie. Andere afwegingen zijn op dit moment 'theoretisch' en vormen naar zijn mening 'niet de goede lijn'. Men moet 'niet gaan speculeren', vindt Lubbers. Hij noemde het een 'goed signaal' dat president Bush wel komen tot onderhandelingen op hoog niveau met Irak. Hij vond het 'begrijpelijk' dat Bush deze stap nu pas zet, nu de resolutie is aanvaard.

Drie tweelingen voor Maria

■SYDNEY - *Maria Moon omgeven door haar drie tweelingen. Van boven af aan vlnr: de elfjarigen Katie en Marik, de pas geboren Michael en William en de 21 maanden oude Richard en Stephen. Moeder en kinderen maken het allemaal goed.* (AFP-satellietfoto)

Handel:daling overdreven:

Prijzen olie gaan onderuit

NEW YORK - De prijzen op de vrije oliemarkt zijn vrijdag onderuit gegaan. Op de markt van New York zakte de notering van West Texas intermediatie, de meest verhandelde Amerikaanse oliesoort, voor levering in januari met 4,06 dollar tot 28,85 dollar. De daling bedroeg daarmee bijna vijftien procent. Eerder op de dag ging in Londen de notering van het januaricontract van olie uit het Noordzee-veld Brent onderuit met 3,19 dollar tot 29,20 dollar.

Aanleiding tot de prijsval was de tv-toespaak van president Bush. Hij liet daarin weten de Iraakse minister van Buitenlanse zaken Azizi voor overleg te zullen uitnodigen en zijn minister van Buitenlanse zaken, Baker, te vragen naar Irak te gaan. Hoewel dit algemeen werd opgevat als de laatste mogelijkheid die de VS Irak bieden tot een vreedzame oplossing in de Golfcrisis, werden de woorden van Bush toch uitgelegd als aanwijzing voor een geweldloos einde aan de situatie in het Golfgebied.

Donderdag waren de olieprijzen tot veler verrassing ook al omlaag gegaan, hoewel de aanvaarding van de VN-resolutie over het ultimatum aan Irak de mogelijkheid van een oorlog vergrootte. De olieprijzen hadden daardoor normaal gesproken moeten stijgen. De grote prijsdaling van vrijdag werd in de handel overdreven genoemd. Maandag zit er makkelijk een prijsstijging in, zo werd gezegd.

President van Tchad gevlucht

N'DJAMENA - President Hissene Habre van Tchad heeft in de nacht van vrijdag op zaterdag met zijn troepen en zijn gevolg de hoofdstad N'Djamena verlaten.

Dit is van gelijkluidende bronnen in N'Djamena vernomen. De Tchadische regering is in het nauw gebracht door de rebellen onder leiding van de afvallige generaal Idris Deby, die naar de hoofdstad oprukken vanuit de oostelijke stad Abeche, die zij donderdag innamen. De regeringstroepen hebben zich vanuit Oum Hadjer verder teruggetrokken en hebben zich ingegraven bij Ati en Mongo, vierhonderd kilometer ten oosten van N'Djamena. Abeche ligt op achthonderd kilometer van de hoofdstad, maar volgens militaire experts is er weinig dat de rebellen kan tegenhouden. De Franse ambassade in N'Djamena heeft haar 1.250 landgenoten zaterdagmorgen opgeroepen Tchad te verlaten.

Habre en zijn naasten zijn in de afgelopen nacht per vliegtuig naar Cameroun gevlucht, zo is in Parijs van diplomaten vernomen. Habre en zijn familie zouden, vergezeld van enkele militairen, aan boord van een C-130-transportvliegtuig zijn vertrokken.

Onder Kanaal Tunnel- verbinding is feit

SANGATTE - De tunnelverbinding tussen Frankrijk en Groot-Brittannie is zaterdag werkelijkheid geworden.

Even na het middaguur was de laatste krijtwand die de Britse en Franse werkploegen scheidde geslecht. De doorbraak werd gesymboliseerd door een handdruk van een arbeider van elk van de twee ploegen, Philippe Cozette namens Frankrijk en Graham Fogg voor de Britten. De ontmoeting vond plaats vijftien kilometer van de Franse, 22 kilometer van de Britse kust, en dertig meter onder de zeespiegel. De "Chunnel" moet in 1993 in bedrijf treden.

POSITIEVE REACTIES OP VOORSTEL

Washington: extra stap om dreigende oorlog te voorkomen

Irak eens plan Bush

WASHINGTON/BAGHDAD - Irak heeft zaterdag aangekondigd dat het instemt met het voorstel van de Amerikaanse president Bush om een dialoog aan te gaan over de Golfcrisis. Bush stelde vrijdag voor met de Iraakse minister van Buitenlandse zaken Tareq Aziz in Washington te spreken en zijn eigen minister James Baker naar Baghdad te sturen voor een gesprek met Saddam Husayn. De Amerikaanse president George Bush wil daarmee "een extra stap zetten om de dreigende oorlog over Kuwayt af te wenden". Saddam Husayn heeft in het verleden herhaaldelijk opgeroepen tot een dialoog. Dit gebeurde nog deze week.

Bush legde in een televisietoespraak tot het Amerikaanse volk uit dat zijn uitnodiging aan Aziz geldt tot aan het eind van de week van 10 december. Hij voegde daaraan toe dat hij eist dat Baker tussen 15 december en 15 januari door Saddam Husayn ontvangen wordt. De Amerikaanse president benadrukte dat zijn opvattingen niet gewijzigd zijn, hij is nog steeds van mening dat Irak desnoods met geweld uit Kuwayt verdreven moet worden. In antwoord op vragen van journalisten merkte hij op dat "als militair handelen vereist is, dit geen tweede Vietnam zal zijn. Dit wordt geen langdurige, slepende oorlog".

MAN TOT MAN

De Amerikaanse president benadrukte in zijn rede dat het niet gaat om onderhandelingen met Irak. "Het is geen reis van concessies, hij (Saddam Husayn) moet begrijpen wat de alternatieven zijn als hij zich niet neerlegt bij de VN-resolutie.

En de beste manier om dat duidelijk te maken is een gesprek van man-tot-man, waarbij Baker hem recht in de ogen kijkt", verduidelijkte Bush. Bush deed zijn dramatische aanbod een dag nadat de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties een resolutie aannam waarin deze militair optreden tegen Irak toestaat als Baghdad zijn troepen niet voor 15 januari uit Kuwayt terugtrekt. In zijn rede verklaarde Bush dat hij hoopte dat Saddam Husayn na de 'geweldsresolutie' eindelijk een vreedzaam einde zal maken aan de bezetting van Kuwayt. De president, die het besluit van de Veiligheidsraad 'historisch' noemde, zei letterlijk: 'Ik hoop dat hij (Saddam Husayn) zich nu realiseert dat hij Kuwayt onmiddellijk moet verlaten'. Hij liet weten dat ook delegaties van landen die troepen in de Golf gestationeerd hebben aan de gesprekken met Aziz deel kunnen nemen. In totaal hebben 27 landen militairen naar de Golfregio gestuurd.

POSITIEF

Bush zegt bereid te zijn 'alle aspecten van de crisis te bespreken', mits aan de eisen van de aftocht van de Iraakse troepen uit Kuwayt, het herstel van de legitieme Kuwaytse regering en de vrijlating van de gijzelaars niet getornd wordt. De president maakte ook bekend dat Irak vrijdag groenten, fruit en sigaretten heeft afgeleverd bij de belegerde ambassade van de VS in Kuwayt. De ambassade functioneert nog steeds in weerwil van het Iraakse bevel al het diplomatieke personeel naar Baghdad over te plaatsen nu Kuwayt een 'Iraakse provincie' is geworden. 'Laten wij optimistisch blijven' reageerde Bush. Dit kan een positief teken zijn'.

De Iraakse ambassadeur in Parijs, Abdul Razzak Al-Hashimi, verwelkomde het aanbod van Bush in een vraaggesprek met de Britse BBC. "Dit is een zeer belangrijke stap en wij hopen dat hiermee bereikt zal worden waar wij allen naar streven -onderhandelingen in plaats van het slaan van de oorlogstrom".

VN-secretaris generaal Javier Perez de Cuellar reageerde positief op het voorstel van de president van de VS. "Ik verwelkom president Bush' verklaring omdat ik ervan overtuigd ben dat het een besluit is dat in de richting gaat van vrede". Hij voegde daaraan toe dat hij ervan uit gaat dat als deze contacten plaatsvinden "wij werkelijk op weg zijn naar een vreedzame oplossing van het probleem.

Het enige Arabische lid van de Veiligheidsraad, de Yemenitische ambassadeur Abdalla Al-Ashtal, was ook enthousiast over het Amerikaanse initiatief. "Ik denk dat het het beste nieuws is dat ik in lange tijd gehoord heb. Het is zeer veelbelovend. Wij zijn van mening dat dit de aanzet tot een proces zal zijn dat uiteindelijk leidt tot vrede in het gebied", aldus Al-Ashtal. Volgens hem zal Aziz de uitnodiging van Bush om naar Washington te komen zeker aannemen. Yemen was met Cuba het enige lid van de Veiligheidsraad dat donderdag tegen de "geweldsresolutie" stemde.

VERWELKOMD

De Palestijnse Bevrijdingsorganisatie (PLO) verwelkomde het voorstel van president Bush voor overleg met Irak. Volgens Yasir Abed Rabbo, lid van het Uitvoerend comite van de PLO, zou de dialoog alle problemen van de regio moeten omvatten. Het Uitvoerend comite van de PLO veroordeelde vrijdagavond in een in Tunis uitgegeven verklaring officieel de geweldsresolutie die donderdag door de Veiligheidsraad werd aangenomen. Het sprak van een "Amerikaanse escalatie naar oorlog" en riep op tot een dialoog en onderhandelingen met Irak.

Andespact-top in Bolivia

■LA PAZ - *In de Boliviaanse hoofdstad wordt de topconferentie gehouden van het Andes-pact. De foto toont van links naar rechts de presidenten Jaime Paz Zamoro van Bolivia, Rodrigo Borja van Ecuador en Carlos Andres Perez van Venezuela.*

VN-secretaris generaal:

Miljoenen kinderen wees door AIDS

NEW YORK - Tien miljoen kinderen onder de tien jaar zullen in de jaren 1990 waarschijnlijk wees worden als gevolg van AIDS. Tegen de eeuwwisseling zullen tien miljoen jongeren zelf met het virus zijn besmet. Dat heeft secretaris-generaal Javier Perez de Cuellar vrijdag in New York gezegd ter gelegenheid van Wereld-AIDSdag, zaterdag 1 december.

Perez de Cuellar sprak tijdens een bijeenkomst ter gelegenheid van deze dag zijn grote bezorgdheid uit over "de immense tol die door de gehele mensheid" wordt betaald als gevolg van de immuunziekte AIDS. Vrouwen worden in bijna gelijke mate als mannen door de ziekte getroffen. AIDS is voor vrouwen tussen de twintig en veertig jaar in de grootste steden in Amerika, West-Europa en Afrika ten zuiden van de Sahara de belangrijkste doodsoorzaak geworden. Het programma in het VN-hoofdkwartier stond in het teken van "Vrouwen en AIDS".

"Meer dan drie miljoen vrouwen in de leeftijdscategorie die kinderen kan krijgen, zijn met het HIV-virus besmet en aan het eind van de jaren 1990 zullen tien miljoen kinderen en baby's zijn besmet. Ook is het waarschijnlijk dat ongeveer tien miljoen kinderen onder de tien in de jaren 90 door AIDS wees zullen worden", zo zei Perez de Cuellar.

Nieuw verdrag over olie-lozingen

LONDEN - Onder auspicien van de Internationale Maritieme organisatie (IMO) is vrijdag in Londen een nieuw verdrag tot stand gekomen ter bestrijding van olieverontreiniging.

Het verdrag regelt onder meer de verplichting voor zeeschepen om een oliebestrijdingsplan aan boord te hebben en de verplichte melding van voorvallen waarbij olie in zee kan stromen. Verder zijn bepalingen opgenomen over het opzetten van nationale en regionale oliebestrijdingsplannen, internationale samenwerkingsverbanden en de hulp aan ontwikkelingslanden op dit gebied. Aanleiding voor de totstandkoming van het verdrag was de grote olieramp met de "Exxon Valdez" in maart 1989 in Alaska. Negentig staten namen aan de conferentie deel, waaronder Nederland. Ook een groot aantal internationale organisaties was in Londen aanwezig.

Indianen bouwen 'hut' op Westpunt

■...waarvan het dak vervaardigd wordt van een rietsoort genaamd chiqui-chiqui. Chiqui- chiqui, de authentieke Indiaanse naam, is afkomstig uit het Amazone 'selva' (oerwoed) en wordt uitsluitend bewerkt door Indiaanse inboorlingen afkomstig uit dat gebied....

■...Vóór het zover is moet het riet een lange 'reis' maken. De afstand tussen de 'selva' en Curacao bedraagt zo'n 5000 km. De echte naam is Leopoldina Piasava. Het riet heeft een levensduur van 10 tot 20 jaar en bezit een voor ongedierte afstotende stof, waardoor insecten uit de buurt blijven. Chiqui-chiqui is verder waterdicht...

■...dat is meegenomen, because we don't want to get wet in Curacao, at Churrata's (the name of this extraordinary restaurant) do we? De indianen vlechten keihard door; hun lokale collega's zijn ook hard bezig met de andere onderdelen van de hut...

■... èn de verschillende andere gebouwen (appartementen en condominiums onder andere) die deel uit maken van het Cadushi Cliffs project.

■WILLEMSTAD — Indianen op Westpunt? Dat klopt toch niet? Dit bericht klopt wel en zit zelfs waterdicht in elkaar. Op Westpunt wordt het Cadushi Cliffs-project gebouwd. Deze toeristische attractie moet buitenlanders en lokale mensen die op basis van een aangepast time-sharing concept in het project deelnemen enkele fijne dagen bezorgen in het nog bijna ongerepte Banda 'Bou. Bij ongerept hoort - óók wanneer de natuur hier en daar een handje wordt geholpen om mensen te kunnen huisvesten - een zaal waar gegeten en gedronken (of gewoon gezeten kan worden. Bij Cadushi Cliffs is deze eetgelegenheid die als specialisatie grilled- en outdoor cooking zal bieden een heel bijzondere hut...

Twee nieuwe kanalen TDS

WILLEMSTAD — Medio december introduceert de betaal- televisie ATM dochter, TDS, vier nieuwe kanalen: CBS uit Denver (kanaal 75 op de meeste decoders), Arts & Entertainment (73), Pay per view (77) en Trinity Broadcasting Network (71). De laatste twee worden gratis aan de abonnees verstrekt. De andere twee niet. Abonnement voor beide betaalkanalen bedraagt 2 gulden per maand, voor degenen die al over TDS-faciliteiten beschikken.

Zo maakt TDS directeur Roderich Pietersz bekend in een brief die dezer dagen alle cliënten thuis bezorgd kregen. Daarin maakt hij melding van de moeilijkheden waarmee onlangs TDS te maken kreeg als gevolg van blikseminslag. Als gevolg daarvan waren alle kanalen enige dagen uit de lucht.

Om de klanten tegemoet te komen besloot TDS iedereen gratis de december editie van het programmatijdschrift TV Host te verstrekken. Degenen die zich aanmelden voor de nieuwe kanalen zullen dat blad twee maanden gratis ontvangen.

Op Pay per view kunnen allerlei bijzondere evenementen gevolgd worden, terwijl Trinity een religieuze zender is.

Geen verhoging benzine-prijzen

WILLEMSTAD — De regering van de Nederlandse Antillen en het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao hebben in overleg met Curoil besloten om de huidige prijs voor olie en olieprodukten, die per 1 oktober 1990 werd vastgesteld vooralsnog tot 15 december 1990 te handhaven.

Zoals bekend zijn de onderhandelingen met Maraven nog steeds gaande.

Dividivi-school open na vernieuwing:

Hoofd Helen Noorden wenst voortgezet LOM-onderwijs

WILLEMSTAD — Het hoofd van de Dividivi LOM-school, Helen Noorden, viel gisteren bij de opening van de nieuwe school maar meteen met de deur in huis. Ze sprak de wens uit dat er ook wordt gewerkt aan een vervolg van de LOM-school zodat de moeilijk lerende kinderen na hun basis niet tussen wal en schip vallen. De uitbreiding en vernieuwing van de Dividivi LOM-school heeft, zo bleek uit de toespraken, een voorgeschiedenis gehad van tien jaar. De leerlingen hebben nu alle mogelijkheden om zich op de beste manier te ontplooien, "maar", aldus Noorden, "er is voortgezet onderwijs nodig om hun opleiding af te maken."

Andy Kusters als voorzitter van de Vereniging Protestants Christelijk Onderwijs nam gisteren als eerste het woord. Hij benadrukte dat de uitbreiding en vernieuwing van de Dividivi-school een lange geschiedenis heeft gehad. Zo'n tien jaar geleden zijn de plannen voor een nieuw gebouw eigenlijk in de verdrukking gekomen door politieke kenteringen, waardoor de Dividivi-school geen prioriteit kreeg bij de overheid.

In een later stadium heeft het schoolbestuur opnieuw de draad opgepakt en is er met de steun van diverse mensen en instellingen toch een nieuw gebouw gekomen. Bovendien is de school uitgebreid van 8 naar 10 klassen, een uitbreiding waar aldus Kusters wel behoefte aan was, gezien de lange wachtlijsten voor plaatsing op de LOM-school.

Minister Chucho Smits stelde in zijn speech dat er geen twijfel bestaat aan de noodzaak tot speciaal onderwijs. "Met de verwezenlijking van het nieuwe Dividivigebouw zijn zowel de school als de ouders gediend", aldus de minister. Volgens hem vinden de ouders hierin de steun die ze nodig hebben, zodat ze niet alleen staan in hun extra zorgen om het moeilijk lerende kind.

Namens Sede Antias vertelde Monte Horsford dat de stichting zich meestal niet inlaat met de financiering van schoolprojecten omdat er dan geen einde in zicht is, "maar in dit geval hebben we een uitzondering gemaakt voor het speciaal onderwijs." Aannemer Vreekamp was kort in zijn speech naar het publiek ("wij aannemers houden meer van werken dan van praten"). Hij overhandigde het hoofd van de school een cadeau namens zijn bedrijf; de aanzet tot de inrichting van het documentatiecentrum.

Helen Noorden ging nog even inhoudelijk in op de problemen van een LOM-kind. Het gaat om kinderen die om reden van een of andere hindernis binnen het reguliere onderwijs buiten de boot vallen. Ze hebben bijvoorbeeld een leerstof achterstand, ze kampen met sociaal-economische problemen, ze hebben een gedragsprobleem of een storing opgelopen in de ontwikkeling. "Het verdwijnen van die hindernis gaat voor de meesten niet op", vertelde zij, hetgeen aldus haar temeer een reden is ook te zorgen voor voortgezet onderwijs.

"Het is wel een hemelsbreed verschil hoe er 16 jaar geleden begonnen is met het LOM-onderwijs en hoe dat nu gaat", stelde ze vast.

KRIJGER

Alle lof ging richting Barty Krijger-Swart die in 1969 is begonnen een klein groepje moeilijk lerenden bij te spijkeren in de consistorie kamer van de Emmakerk. Later, toen die ruimte te klein werd, zette ze het onderwijs voort in haar woning. Uiteindelijk verhuisde ze met de kinderen naar de Prinsenlaan, waar nu het vrolijk gele gebouw staat, ter vervanging van de lekke loods waar jarenlang de kinderen hebben les gekregen.

Pitbull doodt geit

WILLEMSTAD — Een pitbull heeft gistermorgen voor de nodige opschudding gezorgd te Groot Kwartier. Daar heeft de hond aan het Caribenplein een geit doodgebeten van het ras 'vier'.

Met behulp van één van de fotografen van een lokaal dagblad is het dier overmeesterd en in zijn eigen tuin teruggezet. De geitenhouder zal de eigenaar van de pitbull een rekening presenteren van 150 gulden voor het verlies van zijn geit.

De politie, zal de eigenaar van de pitbull sommeren zijn tuin beter af te sluiten zodat het dier niet kan ontsnappen. De eigenaar is volgens de voorlichter van de politie strafbaar.

Curacao Agenda op pagina 15

Veel vraagtekens, speculaties

Drugsvangst St Martin krijgt lange staart

WILLEMSTAD/PHILIPSBURG —De grote cocaine-vangst eerder deze week op St Martin lijkt een lange staart te zullen krijgen. Sinds bekend werd dat de zwager van burgemeester Albert Fleming van de Franse kant een van de (aangehouden) verdachten is, gonst het van de geruchten over vermeende betrokkenheid van enige St Maartense kopstukken van de Franse en Nederlandse kant in de drugsbusiness.

Opmerkelijk is dat terwijl burgemeester Fleming op de avond van de vangst een persbericht stuurde waarin hij zegt altijd groot voorstander te zijn geweest van het inzetten van drugsopsporingsmensen, hij toen helemaal niet op het eiland bleek te zijn.

Ook is intussen aan het licht gekomen dat het toestel waarmee de drugs vervoerd werden mogelijk niet op de Franse maar op de Nederlandse Juliana luchthaven geland is, ondanks waarschuwingen van Franse autoriteiten aan de toren. Een andere mogelijkheid is dat de drugs op het nabij gelegen Anguilla werden gedropt en met de boot naar St Martin werden vervoerd.

Op St Maarten/St Martin heeft het nieuws van de vangst van 550 kilo cocaine nogal wat stof doen opwaaien en - vooral- tot vele vragen en speculaties geleid. Goede bronnen van het eiland noemen de vangst 'het topje van de ijsberg'. Er komt een internationaal onderzoek, waarbij Amerikaanse, Franse en Italiaanse autoriteiten betrokken zullen zijn.

De drugs die op St Martin onderschept werden, waren afkomstig uit Colombia met eindbestemming Parijs. Justitiële en politiële autoriteiten hielden deze lijn al tijden in de gaten en moesten zelfs een andere zending laten gaan om deze te kunnen onderscheppen. Over de exacte lokatie van de vangst wordt helemaal niets losgelaten, behalve dan dat een en ander gebeurde in Low Lands aan de Franse kant.

Twee mannen woonachtig aan de Nederlandse kant werden direct aangehouden: een van hen, L.A. is de zwager van de burgemeester Fleming, die zich enige tijd geleden stevig verzette tegen de komst van een narcotica-brigade uit de Franse hoofdstad. Hij zei toen dat de mannen niet welkom zijn omdat ze een gevaar vormen voor de 'freeport' status van St Martin. De onderzoeken die ze zouden willen doen (bij banken) zouden geen zin hebben omdat alle banken op dat deel van het eiland nationale banken zijn die vallen onder toezicht van de Franse Centrale Bank.

Nu is intussen gebleken dat verdachte L.A. nog geen maand geleden bij een lokale op St Maarten gevestigde commerciële bank een lening heeft gekregen van 400.000 dollar. Velen vragen zich daarbij af hoe een dergelijke grote lening aan de man werd verstrekt. Ook wordt beweerd dat burgemeester Fleming bepaalde belangen in de bank in kwestie zou hebben.

Niet duidelijk is of het toestel met aan boord de 550 kilo op het Grand Case vliegveld landde of niet. Goede bronnen meldden dat betrokkenen getipt werden dat de politie hen opwachtte en dat men uitweek naar het Juliana vliegveld. Verhalen als zou het toestel landingsrecht hebben gekregen ondanks waarschuwingen van de Fransen konden niet worden bevestigd. Drie Colombianen die vermoedelijk bij de operatie betrokken waren wisten het eiland tijdig te verlaten. De naam van het hotel waar men logeerde werd niet bekend gemaakt.

Drugstransport blijkt - nu mensen beginnen te praten - geen ongewoon verschijnsel op Frans St Maarten. "Dit is niet een eenmalige zaak," vertelden insiders aan de The Chronicle. Zij voorspellen dat namen van heel wat andere kopstukken spoedig evenzo genoemd zullen worden en dat een en ander niet beperkt is tot de Franse kant.

Gumbs in Indiaas gezelschap

■WILLEMSTAD - *Op donderdag 29 november maakten M.S. Puri, eerste secretaris van de ambassade van India in Caracas en J.N. Chaubey direkteur-generaal van Apparel Export Promotion Council of India, hun opwachting bij de waarnemend minister president Louis Gumbs. Bij deze gelegenheid werden zij vergezeld van de consul van India voor de Nederlandse Antillen D. Boolchand. Op de foto vlnr Chaubey, Gumbs, Boolchand en Puri.*

Twee nieuwe Citco-filialen op Sint Maarten

WILLEMSTAD PHILIPSBURG — Op St Maarten vond gisteren de opening plaats van twee nieuwe filialen van de Curacao International Trust Company (Citco). Een groot aantal gasten van de overheid en het bedrijfsleven waren present. Citco herdacht gisteren ook het feit dat het eerste kantoor op dat eiland vijf jaar geleden geopend werd.

De nieuwe filialen zijn gevestigd in Simpson Bay en op Pondfill Road in Philipsburg.

In verband met de opening, was Citco-CEO, Chris Smits, naar St Maarten gekomen, terwijl een van de sprekers gezaghebber Ralph Richardson was. Hij feliciteerde de groep met deze nieuwe aanwinsten. Hoofdkantoor van Citco die in vele landen vertegenwoordigd is heeft haar hoofdkantoor in Willemstad. De gezaghebber zei dat hij vijf jaar geleden bij de opening van het eerste katoor op Cole Bay al voorspelde dat spoedig een tweede vestiging betrokken zou moeten worden. 'Uw bank onderhoudt vriendschappelijke betrekkingen met het eiland," aldus de gezaghebber, die de opening van de twee nieuwe zaken een belangrijk evenement noemde.

Minister Inderson:

"Nog geen commentaar op Mexico-onderzoek"

WILLEMSTAD — Minister Inderson zal tot volgende week dinsdag in de statenvergadering geen commentaar geven op de reis die een delegatie deze week naar Mexico heeft gemaakt om de achtergrond van het apothekers-echtpaar Elhage te achterhalen. Maandag krijgt de minister het reisverslag en de resultaten van de afgevaardigden te horen en pas daarna tijdens de openbare statenvergadering, zal er het een en ander publiekelijk bekend worden gemaakt, zo meldde de minister aan de Amigoe.

Vorige week zaterdag vertrokken de afgevaardigden naar Mexico. De delegatie bestond uit directeur van het landslaboratorium Joe Eustatia, George Vos (waarnemend Inspecteur voor Geneesmiddelen) en Elta Jonis-Kleinmoedig(CBJAZ-functionaris). De drie zouden daar uitvinden of de apothekers Elhage wel of niet hun diploma hebben gehaald aan de universiteit van Guadalajara, omdat daaromtrent nogal wat onduidelijkheid bestaat.

Minister Stanley Inderson van Volksgezondheid geeft nog geen reactie en de delegatieleden waren na hun terugkeer nog niet bereikbaar.

Onderzoek naar diepzee koudwater-energieverwekking

WILLEMSTAD — Op uitnodiging van de Fundashon Antiyano Pa Energia (FAPE) en de commissie Technologie-beleid, welke indertijd is benoemd door minister van Handel, Industrie en Werkgelegenheid (HIW) drs ing. Chucho Smits, brengt de energiedeskundige dr Joseph van Ryzin in de eerste week van december een bezoek aan Curaçao.

Dr Jospeh van Ryzin is een van de oprichters van Makai Ocean Engineering op Hawaïi, een onderneming die zich specialiseert in de technologie van diepzee koudwaterpijpen, en Ocean Thermai Energy Conversion (OTEC). Dit laatste houdt in dat gebruik wordt gemaakt van de temperatuurverschillen in zee voor de opwekking van elektrische energie en de produktie van water.

De commissie Technologiebeleid en de FAPE willen zich voorlopig beperken tot het oppompem van diepzee koudwater dat bestemd kan worden voor de koeling, bijvoorbeeld voor airconditioning-installaties van grote gebouwen, zoals hotels, winkelcentra, en andere gebouwen welke aan de zuidkust zijn gelegen. Hierdoor zijn zeer grote energiebesparingen mogelijk.

Ir Ed Bakhuis van de FAPE, die het contact heeft gelegd met dr Van Ryzin, schat dat ongeveer veertig tot zestig procent van het energieverbruik op Curaçao bestemd is voor koeling. Bij eerdere studies van de FAPE is gebleken dat Curaçao uitstekende mogelijkheden biedt voor het systeem van diepzee koudwaterkoeling, beter zelfs dan Hawaïi waar het principe door Makai Ocean Engineering sinds 1982 met succes wordt toegepast.

Reeds op een afstand van ongeveer 300 meter van de Curaçaose kust is de zee al honderden meters diep. Bij een diepte van 500 meter, die men onder meer aantreft te Boca St Michiel, bij Princess Beach en bij Caracasbaai, bedraagt de temperatuur van het zeewater slechts omstreeks negen graden Celsius. Het betreft hier koud poolwater dat zwaarder is dan het oppervlakte water en zich via de diepzeebodem verplaatst. Het opgepompte diepzee koudwater zou via een systeem van warmtewisselaars bijvoorbeeld kunnen worden gebruikt voor het centraal koelen van de hotels en andere grote gebouwen welke aan de zuidkust zijn gelegen. Voorts kan door aanwending van dit koelwater het rendement bij de elektriciteits- en waterproduktie van de KAE worden verhoogd.

Radio-project nu in de ijskast

Lex Harding: "Ik blijf me oriënteren op Curacao"

-door Victor Hafkamp-

AMSTERDAM/WILLEMSTAD — 'De geruchten gonzen op dat eiland. Iedereen kent elkaar. Dekker zou zijn contacten op Curaçao aanboren, ik zou het plan vanuit Nederland zakelijk begeleiden. Terwijl wij het plan in de ijskast hadden gezet, ging het verheel een eigen leven leiden'.

Dat zegt Lex Harding van de Veronica Omroep Organisatie (VOO) vanochtend in De Telegraaf over zijn eventuele plannen op Curaçao een commerciële zender neer te zetten.

Het populaire ochtendblad bracht dit nieuws vorige week zaterdag op zijn voorpagina. Afgelopen donderdag zou het Commissariaat voor de Media naar aanleiding van het bericht in De Telegraaf het Veronica-bestuur schriftelijk om opheldering hebben gevraagd. Dat veroorzaakte bij de leiding van de omroep veel commotie, omdat Veronica nog een straf van zeven weken uitzendverbod boven het hoofd hangt wegens betrokkenheid bij de oprichting van RTL Veroniques, nu RTL 4 genaamd.

'Overal ter wereld waar ik kom, interesseer ik me voor de mogelijkheden op dat gebied (een eigen commerciële zender; red.). Dat zit in me. Toen ik in 1974 het Veronica-schip moest verlaten, was ik de populairste disc-jockey van Nederland, Maar geen omroep wilde me in dienst nemen. Alleen omdat ik voor Veronica had gewerkt en mijn commerciële idealen nooit heb verloochend', zegt Harding in een interview met De Telegraaf. Harding die RTL 4 in 1989 van de grond bracht, verliet die omroep dit jaar wegens onenigheid en keerde bij Veronica terug. In de periode voor zijn terugkeer bij Veronica bezocht hij Curaçao om, zoals De Telegraaf schrijft 'met zijn vriend en Veronica-correspondent Willem Jacobus Dekker plannen te bespreken voor een Nederlandstalig commercieel radiostation'.

'Kijk, als ik op puur persoonlijke titel - waar ook ter wereld - een commercieel station wil beginnen, lijkt me dat niet in strijd met de Mediawet', zegt Harding.

'De Antilliaanse plannen staan nu in de ijskast omdat nog een station - er zijn er al zeven - commercieel niet interessant lijkt. Dekker gaat gewoon door met zijn werk bij Radio Hoyer II, maar natuurlijk blijf ik me op het terrein van commerciële radio en tv oriënteren'.

Harding ziet in Nederland ook nog ruimte voor commerciële televisie. 'Op dit moment wordt in Nederland tien procent van alle reclamegelden aan televisie besteed. In landen met een langere commerciële televisiecultuur ligt dat percentage veel en veel hoger, in Italië op bijna vijftig procent. Puur financieel beredeneerd, is er dus zelfs ruimte voor meerdere commerciële televisiestations in Nederland. Geloof me nou maar, de echte grote omwenteling moet nog gebeuren'. Volgens Harding zullen de komende luistercijfers van de radio-kabelzenders inslaan als een bom en de 'gevestigde orde' op radiogebied in Nederland tot een andere koers dwingen. 'Ze pikken steeds meer luisteraars van de gevestigde orde. Nu ligt hun percentage al rond de vijftien procent. Dat zal groeien en groeien', aldus Harding in De Telegraaf.

REGERING VAN ARUBA

De regering van Aruba roept sollicitanten op voor de functie van:

Hoofd Financiële Afdeling

De Sociale Verzekeringsbank die onder het Ministerie van Publieke Werken en Volksgezondheid ressorteert, is belast met de uitvoering van:

a. de landsverordening ziekteverzekering
b. de landsverordening ongevallen verzekering
c. de landsverordening algemene ouderdomsverzekering
d. de landsverordening algemene weduwen- en wezenverzekering
e. de cessantia landsverordening.

Functie-kenmerk:
Het Hoofd financiële afdeling is rechtstreeks verantwoording schuldig aan de Direkteur van de Sociale Verzekeringsbank voor het administratieve beheer van de dienst.
Hij/zij is hiërarchisch ondergeschikt aan de Directeur.
Hij/zij geeft rechtstreeks leiding aan een 12-tal administratief medewerkers.

Functie-eisen:
[illegible] vereisten te voldoen:
— Gedacht wordt aan een SPD-er of een MBA-er met ruime ervaring
— Ervaring op financieel administratie gebied; o.a.:

1. Debiteuren/crediteuren administratie;
2. Kredietbewaking;
3. Liquiditeits prognose;
4. Maandelijkse afsluiting;
5. Jaarrekening;
6. Begroting;

— Kennis van automatisering;
— Goede uitdrukkingsvaardigheid zowel in woord als in geschrift;
— Goede contactuele eigenschappen;
— Bij voorkeur tussen de 35 en de 45 jaar.

Arbeidsvoorwaarden:
Bezoldiging conform Bezoldigingsregeling Aruba, 1986, secundaire arbeidsvoorwaarden conform Landsverordening Materieel Ambtenarenrecht en regeling Vakantie en Vrijstelling van Dienst Ambtenaar.

Informatie en Sollicitatie
Belangstellenden kunnen voor meer informatie terecht bij de Direkteur van de Sociale Verzekeringsbank (tel. 22795).
Sollicitatiebrief vergezeld van volledige curriculum vitae, fotocopie diploma's en [illegible] dienen binnen 14 dagen na verschijning van deze advertentie te worden gericht aan de Minister van Publieke Werken & Volksgezondheid, [illegible], L.G. Smith Boulevard 76, Oranjestad, Aruba.

De Minister [illegible],
RAFAEL R. [illegible]

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/ 14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON: 24333. Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. Pageboy 127-257.

TELEFAX: 22368.

BANKREK. nr 10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE: 100

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
PRINCIPAL: 20.30 uur **Thunder in Carolina** (drama, 14 jr).
DRIVE-IN: 20.30+24.00 uur **Total Recall** (action/science fiction, 18 jr).

******

BOTICA'S (nachtdienst)
Pabao brug: Kibrahacha, tel.: 34908.
Pariba brug: San Nicolas, tel.: 45712.

******

WACHTREGELING DOKTOREN
(van 18.00-07.00 uur):
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta Cruz: dokter G.R. van Trigt, Prof. Lorentzstraat 2-A, tel.: 2291/21835.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter J. Tromp via Centro Medico San Nicolas, tel.: 48833.

******

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, **tel.: 115)**

******

CENTRO MEDICO CARABOBO (Engelandstraat 7, tel.: 21777): de wacht heeft dra L.G. Beke-Martínez, tel.: 24696.

******

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE: tel.: 38989 (24 uur per dag).

******

AIDS-HOTLINE: Vragen? Bel dan 23040/27352 tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur.

******

FADA/PRIDE (Van Walbeeckstraat 25, tel.: 32999): voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

****

AMNESTY INTERNATIONAL ARUBA (P.O. Box 1029): tel.: 27808/48124.

****

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Our House; 18.50 Style with Elsa Klensch; 19.00 Leu fo'i kas; 20.00 AIDS-program (live); 21.30 CNN International News; 21.50 Night School; 23.30 Saturday Sports; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 17.00 The Scheme of Things; 17.30 Special: 'Juffr. Wekker: Sinterklaas'; 18.00 Sunday Movie: 'Hostage'; 19.30 Show-time; 20.30 CNN International News; 20.50 Health Week: 21.05 Movie special: 'The Ice Pirates'; 22.39 Week in Review; 23.30 Sunday Sports; 24.00 Sluiting.

****

DIVERSEN
FUNARI: 19.00-23.00 uur verkoop Kerstartikelen - gebouw te Savaneta.

SPORT
KICKBOXING **(Muay Thai Kickboxingbond Aruba):** 20.00 uur wedstrijden tussen Aruba en Curaçao - Sporthal.

VOETBAL: 17.00 uur Segas (Curaçao) vs Phoenix - Phoenix-veld, Caya Betico Croes.

****

ZONDAG
DIVERSEN
ROTARACT CLUB ARUBA: 09.00-17.00 uur carwash/barbeque - parkeerplaats naast Napa Autoparts, Smithboulevard.

VOETBAL: 10.30 uur Hospitaal Aruba vs Segas (Curaçao); 12.00 uur Albo Contractors vs Interbeton; 13.30 uur Argentina vs Phoenix; 15.00 uur Golden Tulip vs Seru Blancu Stars; 16.30 uur CB Dakota vs Turken van Coastal - Phoenix-veld, Caya Betico Croes.

****

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat. 19.00 uur; zon.: 08.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: **voorlopig geen diensten wegens verbouwing.** Zie Tanki Leendert.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.00 uur.

****

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur avondmaaldienst (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur avondmaaldienst.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur ds Hessen; zondagsschool in het Jeugdcentrum.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds Hessen.

****

A/B DE 'PIET HEYN': 09.30 uur kerkdienst o.l.v. vlootpredikant J.G. Majoor - haven van Oranjestad.

****

Argumentatie regering bevreemdend geacht:

KvK in SER vervangen door Toerisme-sector

ORANJESTAD — De Kamer van Koophandel werd officieel op de hoogte gesteld door de regering dat de vertegenwoordiging van de Kamer in de Sociaal Economische Raad (SER) — een adviescollege van de regering — werd beëindigd.

In een verklaring zeggen vice-voorzitter Milton Ponson en secretaresse/penningmeester L.C. de Souza hierover:

De Kamer van Koophandel en Nijverheid Aruba betreurt ten zeerste dit besluit. Temeer daar zij de hiervoor aangevoerde argumentatie bevreemdend vindt. Deze luidt dat aangezien de Kamer primair een formeel adviesorgaan is van regering de vertegenwoordiging uit de werkgeverskring in de SER dient toe te vallen aan originele werkgeversorganisaties. Per landsbesluit dd. 1 november 1990 werd de Kamer vervangen door de Aruba Hotel and Tourism Association.

De Kamer heeft vele jaren namens het bedrijfsleven zitting genomen in dit adviescollege. Zowel in haar Antilliaanse constellatie als in haar huidige vorm. Deze vertegenwoordiging van de Kamer heeft naar volle tevredenheid gewerkt en wordt in de Antillen nog voortgezet.

De Kamer van Koophandel en Nijverheid Aruba vertegenwoordigt en behartigt de belangen van de werkgevers van alle bedrijfstakken. Immers de bestuurders van alle hier gevestigde bedrijven, die in het handelsregister ingeschreven staan, kiezen de leden van het bestuur van de Kamer. Het is ook de doelstelling van de Kamer al hetgeen te verrichten wat bevorderlijk is voor de belangen van handel en nijverheid in het algemeen. In haar functioneren als overkoepelend orgaan en als gesprekspartner van het bedrijfsleven worden derhalve het beleid en de visie van de Kamer niet slechts door het belang van enkelen bepaald, doch door het algemeen belang.

Gezien het bovenstaande huldigt de Kamer het standpunt dat het genomen besluit ongegrond is. De nieuwe samenstelling van de SER, waarin de Kamer wordt vervangen door een beperkte en sectorgebonden vertegenwoordiging, zal de belangen van de overige economische sectoren niet dienen en betekent een verarming van de taak van dit adviescollege om het algemeen belang van Aruba op de lange termijn te dienen.

ORANJESTAD — De onlangs opgerichte Rotaract Club Aruba, voor de jeugd van 18-29 jaar, organiseert morgen al haar eerste activiteit. Dit is een carwash/barbeque van negen tot vijf uur op de parkeerplaats naast Napa Autoparts aan de Smithboulevard.

Parool-redacteur De Lange:

Geen rectificatie door Bos gevraagd

ORANJESTAD — In een telefoongesprek met Toko Winklaar (Extra en nieuwsdienst Canal 90) verklaarde de redacteur van Het Parool Albert de Lange, die met zijn artikel/interview met de Procureur Generaal (PG)-kandidaat mr Bos deining op Aruba veroorzaakte: 'Mr Bos heeft geen rectificatie gevraagd, omdat hij weet wat ik geschreven heb, correct is'.

'Het is onzin wat nu verkondigd wordt, dat ik mr Bos de woorden in de mond zou hebben gelegd', aldus Albert de Lange. 'Alles wat ik geschreven heb, heeft mr Bos aan mij verklaard'. Hij reageerde hiermee desgevraagd op de uitlatingen van de minister van Justitie mr Hendrik Croes, dat De Lange de woorden van Bos verdraaid zou hebben en zijn verklaringen uit hun context heeft gehaald.

De Lange stelt met nadruk geen enkele reden te hebben om iets verkeerd over mr Bos te schrijven. 'Als het niet juist was, had hij rectificatie kunnen vragen hetgeen niet geschiedde, omdat Bos weet dat wat ik schreef juist was en een weergave van zijn uitspraken was'.

Op de vraag of De Lange dit artikel schreef omdat hij destijds de toegang tot Aruba werd ontzegd, dit ontkende hij ten stelligste. Hij voegde er wel aan toe niet verwacht te hebben - hij vroeg Bos' mening over de voormalige officieren van Justitie Hooglang en Wijland - dat Bos met een dergelijke verklaring zou komen.

Beklaagde: slachtoffer liep op schoten in

Eis 2,5 jaar voor schieten na ruzie

ORANJESTAD — De Officier van Justitie eiste vrijdag een gevangenisstraf van twee jaar en zes maanden tegen de man C.Q. Deze had, volgens de officier, op 8 september op de kruising Weststraat/De Witstraat met opzet de Venezolaan Juan Bautista Peraza met zes schoten uit een vuurwapen gewond.

Dat het slachtoffer niet stierf, was te danken aan de snelle en goede medische behandeling die hij kreeg. Volgens beklaagde Q. had hij niet direct op Peraza gericht, anders zou deze zeker dodelijk zijn getroffen, omdat beklaagde een scherpschutter is. Beklaagde, aldus zijn verklaring, had op de grond gericht om het slachtoffer, dat op hem afkwam, op afstand te houden. 'Pereza bleef echter op mij afkomen en trad de schoten tegemoet', aldus C.Q.

BEDREIGD

Naar de beklaagde verder verklaarde, had hij eerder op de dag ruzie gekregen met een Venezolaan, waarna een vechtpartij volgde. De Venezolaan ging hierna weg, maar kwam later terug met drie andere landgenoten om 'de zaak met Q. te regelen'. Daar hij zich voor vier tegenstanders geplaatst zag, wist Q., door gebruik te maken van stenen, zich zodanig te verdedigen dat de Venezolanen besloten in te rukken, 'maar niet voordat zij mij bedreigd hadden', aldus de beklaagde. Beklaagde zelf ging hierna naar het kantoor waar hij werkzaam is, en haalde een Smith & Wesson 9 mm-pistool op om zich te verdedigen tegen de Venezolanen die hem bedreigd hadden.

In de vroege ochtenduren van de volgende dag kwam C.Q. de Venezolaan Peraza tegen op de kruising Weststraat/De Witstraat en deze begon direct op C.Q. te schelden zonder dat er sprake was van enige provocatie. De schoten die C.Q. hierna loste, raakten Peraza in de knieën, buik en dijbenen. Vitale organen van Peraza werden niet geraakt.

De officier bracht in zijn requisitoir naar voren dat Q. op die bewuste dag kwaad was en het pistool ging halen omdat iets moest gebeuren en ook gebeurde. In dit geval was er volgens de officier sprake van poging tot doodslag omdat Q. - toen, naar hij zei, de Venezolaan zonder enige provocatie begon te schelden - alle gelegenheid had om weg te gaan.

In deze zaak zal de rechter over twee weken vonnis wijzen.

Elftal van Curacaos hospitaal op bezoek

ORANJESTAD — Het voetbalteam van het St Elizabeth's Gasthuis op Curaçao, Segas, speelt dit weekeinde twee wedstrijden op Aruba als gast van de veteranenploeg FC Phoenix.

De eerste wedstrijd is vanmiddag om half vijf tussen Segas en Phoenix. Morgen zullen de volgende wedstrijden worden gespeeld: Hospitaal Aruba - Segas (10.30 uur), Albo Contractors - Interbeton)12.00 uur), Argentina - Phoenix (1.30 uur), Golden Tulip - Seru Blancu Stars (3.00 uur) en CB Dakota - de Turken van Coastal (4.30 uur). Alle wedstrijden worden gespeeld op het Phoenix-veld aan de Caya Betico Croes.

In smaadzaak ATIA vs Geerman:

Braam: NSB-er noemen geen belediging meer

ORANJESTAD — Op 14 december doet de rechter uitspraak in de zaak die het gehele bestuur van de Vereniging voor Handel en Industrie (ATIA) heeft aangespannen tegen de ex-vakbondsleider Hyacintho Geerman die de beschuldiging uitte dat er in het bestuur van de ATIA-mensen met NSB-tendenzen zitten en dat het optreden van de ATIA in de richting wijst.

Het is overigens niet de eerste maal dat Geerman het ATIA-bestuur op de korrel neemt, omdat deze organisatie niet naar zijn pijpe danst. Mr Sjiem Fat zette uiteen dat de uitlatingen van Geerman als beledigend worden beschouwd. Er werd rectificatie geëist en een verbod aan Geerman om de ATIA steeds weer in een kwaad daglicht te stellen.

Geermans verdediger mr Braam stelde dat geen verbod kan worden opgelegd om zich uit te laten aangezien dit in strijd is met de vrije meningsuiting. Hij begreep de hele zaak niet omdat Geerman niemand heeft aangevallen. Inmiddels heeft Geerman aan enige bladen - toen hij hoorde dat er een rechtszaak in de lucht zat - berichten gezonden dat hij pertinent niemand van het ATIA-bestuur heeft willen beledigen.

Braam merkte nog op dat een 'rechtspersoon' gezien uitspraken in andere zaken niet beledigd kan worden. Voorts was hij van mening dat het woord NSB-er na de oorlog nog een belediging was, maar - volgens Braam - in deze tijden niet meer.

AIDS-forum TeleAruba

ORANJESTAD — De Nationale AIDS-commissie organiseert vanavond een forum in verband met de AIDS-Werelddag. Dit forum begint om acht uur op TeleAruba en de deelnemers zijn: Marie-Thérèse Croes en Amparo Latham (Women's Club of Aruba), Richard Maxwell en Margarita Pourier (Vereniging van Verpleegkundigen), dokter Li-Fo-Sjoe, drs José Fernandes Perna en Ina Croes (Nationale AIDS-commissie). De kijkers kunnen vragen stellen door TeleAruba te bellen.

Absentie vergaderingen van Staten-commissies

ORANJESTAD — Staten-voorzitter Felix Flanegin reageerde op uitlatingen van AVP-fractieleider mr Henny Eman, dat de Arubaanse Staten niet naar behoren functioneren met de opmerking dat het tegendeel het geval is.

Het feit is echter dat bij de AVP-fractieleider mr Henny Eman weinig belangstelling bestaat een Centrale Commissie-vergadering bij te wonen. Hij benadrukte aan de hand van de cijfers hoe het bijwonen van Eman er voorstaat. In 1989 werden 48 commissievergaderingen gehouden en woonde Eman acht vergaderingen bij. Tot op heden kwamen de Staten 44 maal in Centrale Commissie-vergadering bijeen en was Eman slechts éénmaal present.

Mr Eman reageerde op dit verwijt van de Statenvoorzitter door te stellen, dat de AVP bij alle vergaderingen van de Centrale Commissie-vergaderingen present was, meestal met meer leden dan de coalitiepartijen. 'Wij verdelen ons werk, hetgeen van de coalitie niet gezegd kan worden', aldus de AVP-fractieleider in de Staten.

■ *ORANJESTAD — Waarnemend gouverneur mr Maximo Croes krecg deze week bezoek van de Amerikaanse Senator Dave Durenberger en Congreslid Tony Hall, die vergezeld waren van de Amerikaanse consul Marcia Cole. De twee heren brengen bezoeken aan Caribische, Centraal- en Zuidamerikaanse landen met het doel om een relatie van persoon tot persoon tot stand te brengen tussen autoriteiten als basis voor een diepgaand vertrouwen en vriendschap. De twee Amerikanen reizen vandaag door naar Caracas.*

Andere reuk dan bij Lago geval was

Coastal: stank niet gevaarlijk

SEROE COLORADO — De stank die uit de schoorstenen van het Coastal-bedrijf komt, is in het geheel niet gevaarlijk voor de bewoners in de omgeving, zo liet de Coastal-directie weten naar aanleiding van wilde berichten dat er 'giftige gassen' uit de Coastal-pijpen kwamen.

De onrust bestond omdat de sulphur-stank niet dezelfde is als de bewoners van San Nicolas vele jaren gewoon waren van Lago. Met scherpte wordt veroordeeld door Coastal dat in berichten vergelijkingen werden gemaakt met het gebeuren bij Union Carbide in India en in West-Virginia, welke bedrijven met chemische produkten werkten, hetgeen bij Coastal niet het geval is. De afgelopen dagen heeft Coastal-personeel steekproeven genomen met de lucht van Coastal, waarbij duidelijk kwam vast te staan, dat deze lucht geen gevaar betekent voor San Nicolas en omgeving.

Tenslotte wijst de Coastal-directie erop, dat de geur die uit de Coastal-schoorstenen komt verschillend ruikt dan die destijds van Lago, omdat Coastal andere ruwe olie gebruikt dan Lago destijds deed. Overigens is het zes jaar geleden dat deze geur werd waargenomen, zodat het misschien moeilijk is om het verschil op te merken, maar gevaar is er geenszins, zoals dat destijds met Lago ook niet het geval was.

ORANJESTAD — Uit een verklaring van waarnemend commissaris van politie Lucas Rasmijn blijkt dat een algehele vergunning werd gegeven voor de maand december vooral in verband met het optreden van gaita- en dande-groepen.

Deze algehele vergunning is alleen van kracht van 1 tot en met 31 december 1990. De gaita- en dande-groepen mogen tot 's avonds tien uur optreden. Het verkeer mag daarbij niet gehinderd noch in gevaar worden gebracht. De openbare weg mag niet vuil worden achtergelaten na het optreden.

In de omgeving van benzinestations mag niet worden opgetreden. De politie kan te allen tijde een optreden stoppen wanneer niet aan de voorwaarden van deze alge[illegible] daan. Personen die groepen willen laten optreden in hun bedrijf, worden verzocht contact op te nemen met de centrale van de politie (tel.: 100), waarna de politie zal vaststellen of betrokken zaak geschikt is voor een dergelijk optreden.

[illegible] baltoernooi voor basisscholen is van start gegaan en reeds werden de eerste tien wedstrijden gespeeld.

De volgende uitslagen werden geboekt: Colegio Santa Teresita - Paulusschool 11-9; Pieter Boerschool - Filo[illegible] San Hosé - St. Annasch[illegible] 4-3; Mariaschool - Ros[illegible] College 5-4; Colegio San[illegible] Teresita - Filomena Colle[illegible] 12-10; Paulusschool - Piet[illegible] Boerschool 7-0; Mariascho[illegible] - St Annaschool 7-5; St Dom[illegible]nicus College - Reina Be[illegible]trixschool 6-5.

Ajax verplettert Estrella met 25-3

ORANJESTAD — De 25-3 uitslag, waarmee Ajax/Dollar Rent-a-Car tegenstander Estrella/Rowigini's versloeg, is de hoogste score tot nu toe in de zaalvoetbalcompetitie.

Estrella had vanaf de aanvang van de wedstrijd al niet voldoende spelers. Men begon met vier in plaats van vijf spelers en in de tweede helft moest Estrella het zelfs met drie spelers verder doen. Bij de rust viel de stand nog mee - 5-1 voor Ajax - maar in de tweede helft vlogen de doelpunten achter elkaar in het Estrella-doel. De topscorers voor Ajax waren Denchi Werleman met elf doelpunten en Oscar Bislip met vijf doelpunten.

In de derde divisie had Maritimo/Aruba Store niet veel moeite met TB/Classic Boutique en won met 10-3. Manuel Vieira Fereira scoorde vier van de tien doelpunten van Maritimo, terwijl David Tromp de drie doelpunten van Classic Boutique voor zijn rekening nam.

De eerste divisie-wedstrijd tussen Double Seven en Estrella/Lee Tai haalde het einde niet. Toen er nog vijftien [illegible] spelen waren, brak [illegible] regenbui los en zag de scheidsrechter zich genoodzaakt de wedstrijd te staken. Op dat moment was de stand 4-1 voor Double Seven.

VOORSTELLEN OM RECORDS OP NUL TE ZETTEN

Oostduitse kranten spreken over 'heksenjacht'

Emotionele reacties over dope-onthulling houden aan

HAMBURG - De emotionele reacties op de onthullingen van het Hamburgse weekblad "Stern" over het systematische gebruik van het verboden spierversterkende hormoon oral-turinabol (OT) in de voormalige DDR, zal nog wel even aanhouden.

Ex-olympische kampioene verspringen Heide Rosendahl stelde vrijdag de Duitse atletiekbond, na de vereniging, voor alle nationale records op nul te laten beginnen.

Indirect werd Rosendahl gesteund door het Internationaal Olympisch Comité (IOC), dat afwijzend reageerde op de oproep van Willi Daume mee te helpen met het onderzoek naar de beweringen in Stern. "Het is een Duits probleem", zei woordvoerster Michele Verdier. "Het IOC wijst samenwerking in dat verband af, maar als er een rapport over ligt is het Comité bereid de zaak te bestuderen."

Oostduitse journalisten hebben er moeite mee dat het sportbeleid van de "heilstaat" van een jaar geleden zo genadeloos wordt neergesabeld.

"Het is slechts een illustratie, echte bewijzen ontbreken", schreef de (Oost)Berlijnse krant "Junge Welt", zich daarmee aan de zijde scharend van verdachte sterren als Kristin Otto, Ulf Timmermann en Heike Drechsler.

Vorig jaar bij het EK in Bonn presenteerde Otto nog pontificaal naast Michael Gross een anti-dopingmanifest.

"Het heeft pas gevolgen, als een atleet bij een dopingcontrole en bij de contra-expertise betrapt wordt op het gebruik van verboden preparaten. Dat is in geen van deze gevallen gebeurd", zei "Junge Welt"-sportchef Volker Kluge, tevens lid van het Duitse Olympische Comité.

HEKSENJACHT

Het dagblad "Neues Deutschland", het vroegere centrale orgaan van de SED, voelde zich ook zwaar aangesproken en waarschuwde vrijdag voor een heksenjacht. "Talloze eerlijke sportlieden worden te kijk gezet door de uitlatingen van Dr. Manfred Hoppner. Die zijn niet kenmerkend voor de DDR-sport in zijn geheel."

Hoppner, plaatsvervangend chef van de sportmedische dienst van de DDR, vertelde in Stern, dat de meeste Oostduitse-sporttalenten die nog tien procent van de wereldtop waren verwijderd systematisch met het in eigen land vervaardigde "hulpmiddel" turinabol het laatste stapje konden zetten.

Volgens Hoppner gebeurde dat onder strikt medisch toezicht en in alle gevallen met medeweten van de betrokkenen en zonder dwang. Zo zouden kunstrijdster Katarine Witt en schansspringer Jens Weissflog nimmer iets hebben gebruikt.

Hoppner, ook nog internationaal doping-controleur, zei geen kwaad te hebben gezien in het zeer verfijnde turinabol-programma. Het op het mannelijke hormoon testosteron lijkende preparaat werd in periodieke doses van 10 (vrouwen) tot 20 milligram (mannen) per dag vooral als substitutie gegeven om de atleten het zware trainingsproces vol te kunnen laten houden.

VRIJLATING

Hij pleitte zelfs voor vrijlating van deze "opbouwende hulpmiddelen" en de aandacht te verleggen naar de "echte doping", de stimulerende middelen die hart en circulatie aanjagen, het zenuwstelsel beïnvloeden en de pijn- of vermoeidheidsgrens verleggen.

De oproep van oud-verspringster Rosendahl in een boulevardblad alle Duitse records met een anabolicaluchtmaar te schrappen en op nul te beginnen, vond weinig gehoor. "Dat kunnen we niet zo maar even terugdraaien", zei DLV-secretaris Jan Kern. "We moeten eerst de onderzoeken maar eens afwachten. Tot dan geldt het besluit per 1 januari 1991 in de atletiek een gezamelijke Duitse recordlijst te voeren."

Een pijnlijker probleem voor de Duitse atletiekbond zou het feit zijn, dat ineens zes wereldrecords van nul en generlei waarde worden verklaard, terwijl de internationale federatie IAAF ze tot nader orde gewoon handhaaft omdat de prestaties erkend zijn na inlevering van een "schone plas".

Hetzelfde zal zich in de zwemmerij voordoen, waar vooral de Oostduitse vrouwen jarenlang de toon aangaven. Toch gingen er onlangs bij WK-kwalificatiewedstrijden in München, waar de oude DDR-top om "onverklaarbare redenen" sterk tegenviel, al stemmen op in het "post-anabole" tijdperk met een geheel nieuwe recordlijst te gaan werken.

* * * * *

BOKSEN / BANGKOK - De Filippijn Luisito Espinosa heeft zijn wereldtitel boksen in het bantamgewicht (WBA-versie) behouden. Espinosa versloeg in Bangkok Thanomsak Sitboday uit Thailand op punten.

■*FLORIDA — Richard Fromberg van Australië kijkt wanhopig naar de hemel. Hij verloor na een harde strijd van de Amerikaan Andre Agassi (AFP radiofoto).*

■*FLORIDA — Andre Agassi (VS) steekt triomfantelijk de vinger omhoog na een Davis Cup overwinning op de Australiër Richard Fromberg op 30 november in St Petersburg. Agassi won de wedstrijd met 4-6, 6-2, 4-6, 6-2, 6-4 (AFP radiofoto).*

Kranten spreken twijfel uit

Van Basten verwacht Gullit snel in topvorm

MILAAN - Marco van Basten verwacht dat collega Ruud Gullit binnenkort weer uitstekend voetbalt. Van Basten zei na de Supercup-zege, 'dat hij op weg is naar zijn topvorm.'

Van Basten, zelf geschorst voor het duel, reageerde met zijn opmerking op de kritiek die Gullit te verduren krijgt.

De Italiaanse kranten laten de laatste weken twijfel over de vedette doorklinken in de kolommen. De pers twijfelt of Gullit ooit zo goed wordt als vroeger.

De Nederlander was ruim een jaar uitgeschakeld met een knieblessure. Sinds zijn terugkeer heeft hij niet echt overtuigd en maakte hij pas twee doelpunten. Concreet was de mededeling in sommige kranten, dat AC Milan interesse zou hebben in Lazio Roma-spits Riedle als opvolger.

Trainer Arrigo Sacchi zegt onbeperkt vertrouwen in zijn ster te hebben. "We moeten geduld hebben met Ruud. We hebben een jaar op hem gewacht en zullen als het nodig is nog een jaar op hem wachten."

■*MARCO VAN BASTEN: Gullit op weg naar topvorm*

Supercup blijft in bezit AC Milan

Gullit en Rijkaard nemen taak van Van Basten over

BOLOGNA - AC Milan kan het ook zonder schutter Marco van Basten. Ruud Gullit en Frank Rijkaard namen in Bologna bij de tweede en beslissende wedstrijd om de Supercup tegen Sampdoria de rol van de Nederlandse international in de aanval op gepaste wijze waar.

Door de overwinning van 2-0 (met treffers van Gullit voor en Rijkaard na de rust) bleef de beker in Milaan.

De tweede Italiaanse confrontatie tussen de houder van de Europa Cup voor landskampioenen en de winnaar toernooi der bekerwinnaars werd voor Milan de eerste test zonder Van Basten. Door de verkeerd uitgevallen elleboogstoot tegen de Belg Pascal Plovie zit de spits komend jaar ook tijdens de kwartfinalewedstrijden van het belangrijker geachte EC I-toernooi op de tribune.

De aanvaller werd donderdag in Bologna niet gemist. Het eigen knollenveld ook niet. Milan, dat in de eerste wedstrijd de Italiaanse lijstaanvoerder op 1-1 had gehouden, startte agressief.

Met de weer herstelde Gullit op de rechterflank werd Sampdoria via snel spel onder druk gezet. De Nederlander maakte een gedreven indruk en gooide er op rechts enkele stijlvolle passeerbewegingen uit.

TREFFER GULLIT

Volgens een bericht in de Corriere Dello Sport zou de invloedrijke speler de Italiaanse club aan het einde van het seizoen willen verlaten, in het veld liet hij daar weinig van merken. Kort voor het rustsignaal dook hij na een doorgekopte hoekschop precies op tijd bij de tweede paal op om de bal over de doellijn te werken.

Sampdoria, dat op 28 oktober Milan voor eigen publiek de eerste nederlaag van het seizoen toebracht, kon de tegenvaller niet verwerken. Ook in de tweede helft was de Milanese ploeg duidelijk beter.

Een kwartier voor het einde verliet de moegestreden Gullit het veld. Zijn invaller Donadoni liet zich direkt van zijn beste kant zien. Met een mooie pass stelde hij Rijkaard nog geen minuut later in staat de tweede treffer binnen te schieten.

De middenvelder kan bij Milan zo zijn handtekening onder een nieuw contract zetten. De ex-international schijnt een contract voor het leven te ambiëren. Ondanks de (nog officieuze) belangstelling van Real Madrid en Olympique Marseille geeft Rijkaard er de voorkeur aan de komende jaren in Milaan te slijten.

Nederlander Kok ontslagen bij FC Zürich

Trainer door spits met grove woorden beledigd

ZUERICH - De Nederlandse voetballer Robert Kok is voor de rest van zijn contractduur geschorst bij de Zwitserse club FC Zürich.

Hij liet zich deze week negatief uit over trainer Neumann en weigerde zijn excuses aan te bieden. Zürich staat na negentien duels met tien punten op de laatste plaats van de hoogste klasse. Afgelopen weekeinde werd met 1-5 verloren van Young Boys.

Het besluit over het lot van Kok viel na een crisisberaad van ruim twee uur tussen bestuur en de trainer. De machtsstrijd werd in het voordeel van Neumann beslist. De voetballer staat tot het einde van het seizoen onder contract bij Zürich. De kans bestaat dat hij wordt uitgeleend aan een andere club. Kok was met zes doelpunten topscorer van Zürich.

De 33-jarige spits Rob Kok, die in Nederland uitkwam voor de reserves van Ajax en sinds 1979 in dienst van achtereenvolgens Lausanne Sports, Servette Geneve en FC Zürich, kreeg deze week ruzie. De sportkrant Sport beschrijft, dat Kok maandag een telefoontje kreeg van voorzitter Sven Hotz, die hem verantwoordelijk stelde voor de ongezonde sfeer binnen de club.

Dinsdag was het conflict definitief. Trainer Neumann in Sport: "Ik had enkele woorden tot de groep gericht, toen Kok me onderbrak en de grofste beledigingen naar mijn hoofd slingerde."

JIJ BENT HET GEZWEL

Neumann vergeleek de slechte sfeer bij FC Zürich met een ziekte die zich als een kankergezwel verspreidde over de selectie. Kok zei daarop volgens de Zwitserse pers: "U zelf bent het ware gezwel."

's Middags werd de Nederlander voorlopig geschorst en verplicht zijn verontschuldigingen aan te bieden. In plaats daarvan verscheurde de voetballer het blaadje met opdrachten van de trainer voor de neuzen van de collega's.

Kok na het ontslag: "Als ik mijn mening over Neumann voor de hele groep had ingetrokken, was ik mijn geloofwaardigheid kwijtgeraakt." Het is de tweede keer dat de voetbal-Zwitser kan vertrekken. Hij verliet ook Servette Geneve met ruzie. Vorige week had Kok met voorzitter Hotz nog gepraat over contractverlenging en een eventuele post als manager.

LEEUWARDEN - Cambuur Leeuwarden heeft weer een speler gehuurd. Vrijdag kwam de Friese eerstedivisieclub tot overeenstemming met FC Groningen over het huren van Harry Sinkgraven tot aan het einde van het seizoen.

De 24-jarige middenvelder was een half jaar uit de roulatie wegens een blessure. Sinds zes weken heeft hij de training hervat. Bij FC Groningen, dat een selectie heeft van 26 spelers, is hij voorlopig overbodig.

Een week geleden trok trainer Baan van Cambuur Stephan Hommeles van Heerenveen aan. De aanvaller is ook gehuurd voor de rest van de competitie.

Uitslagen en stand Novi Sad

NOVI SAD - De uitslagen en de standen van de elfde ronde van de schaak-Olympiade in het Joegoslavische Novi Sad:

Mannen:

Sovjetunie - Bulgarije 2-1 (+ 1 afg.), Engeland -Joegoslavië 1 1/2 - 1 1/2 (+1), Joegoslavië C - Verenigde Staten 0-4, Bondsrepubliek -Tsjechoslowakije 1 1/2 - 2 1/2, Hongarije -Joegoslavië B 1 1/2 - 2 1/2, IJsland - DDR 1 1/2 - 2 1/2, Zweden - Argentinië 3-1, Cuba - Portugal 2 1/2 - 1 1/2, Israel - China 1/2 - 2 1/2 (+1), Filipijnen - Spanje 1-1 (+2), Nederlandse Antillen - Cyprus 1 1/2 - 2 1/2, Nederland - Peru 3-1

Stand:

1. Sovjetunie 30 (+1), 2. Verenigde Staten 28 1/2, 3. Engeland 28 (+1), 4. Joegoslavië 27 (+1), 5. Tsjechoslowakije, Zweden, Colombia 27, 8. Bondsrepubliek, DDR, Joegoslavië B, Frankrijk 26 1/2, 16. Nederland 25 1/2, 90. Nederlandse Antillen 18.

Vrouwen:

Sovjetunie - Spanje 3-0, Hongarije - Joegoslavië B 2-1, Joegoslavië - China 2-1, Verenigde Staten - Bulgarije 1 1/2 - 1/2 (+1), Griekenland - Engeland 1/2 -1/2 (+2), Polen - Tsjechoslowakije 1/2 - 1/2 (+2), Vietnam - Bondsrepubliek 2-1, Zweden - Cuba 1-2, Albanië - DDR 1-2, Nederlandse Antillen - Botswana 1 1/2 - 1 1/2, Nederland -Italië 2 1/2 - 1/2.

Stand:

1. Sovjetunie 28, 2. Hongarije 26 1/2, 3. China 21 1/2, 4. Joegoslavië 20 1/2, 5. Bulgarije, Verenigde Staten 20 (+1), 7. Vietnam 19 1/2, 8. Cuba 19, 9. Engeland 18 1/2 (+2), 19. Nederland 18, Nederlandse Antillen ver achterin met 12 punten.

■ *ORANJESTAD — Voor het tweede jaar zal het Best Western/American Airlines Tournament of Champions-vistoernooi op Aruba worden gehouden. Dit is van maandag tot en met zondag volgende week. De deelnemers aan het toernooi zijn de winnaars van de Great Salmon Hunt, de grootste viswedstrijd ter wereld waarvoor de Toronto Star een geldprijs van 750.000 dollar beschikbaar stelt. Dit Tournament of Champions werd in 1987 voor het eerst gehouden op Hawaii, in 1988 op South Padre Island (Texas), in 1989 en dit jaar op Aruba. Het toernooi wordt op donderdag besloten met de prijsuitreiking tijdens een diner in Best Western/Talk of the Town Resort. Het hele toernooi wordt gefilmd en zal begin volgend jaar op de Canadese televisie te zien zijn in The Sports Network (TSN). Ook Fishing World Magazine en Toronto Star zullen ruime aandacht besteden aan het toernooi op Aruba. Op de foto: de deelnemers aan het eerste toernooi op Aruba.*

Hoge eisen laten vallen

Van Poppel weer terug bij Gisbers

EINDHOVEN - Jean-Paul van Poppel mag komend seizoen bij PDM proberen zijn oude kracht te hervinden. De sprinter kreeg bij de wielerstal van Jan Gisbers een contract voor een seizoen, met een optie voor nog een jaar.

Van Poppel klopte zelf opnieuw aan bij PDM, nadat eerdere onderhandelingen op niets waren uitgelopen. Met aangepaste eisen en de mededeling dat hij er alles voor wil doen op het hoogste niveau terug te keren.

Twee jaar geleden won hij in de Tour vier ritten om daarna voor een riant salaris naar de ploeg van Peter Post te vertrekken. Daar stortte zijn imperium ineen. Gevolg: Post wilde van de renner af, hoewel van Poppel dat bestrijdt.

Volgens de sprinter heeft de Amstelveense ploegleider hem mondeling een nieuw contract aangeboden. Volgens Post klopt daar niets van. De teleurgestelde ploegleider beticht de Bilthovenaar en zelfs van een revolte tegen assistent-ploegleider Walter Planckaert op touw te hebben gezet. Van Poppel heeft daar een andere mening over. De zaak ligt bij de rechter, die pas in december beslist.

Gisbers heeft wel vertrouwen in een terugkeer van de sprinter op het hoogste niveau. "Hij is zelf gekomen. Onder redelijke condities. PDM had niet echt behoefte aan een sprinter. Ik wil hem vroeger in het seizoen in vorm hebben. Hij zal in de wintermaanden harder moeten trainen en zijn gezicht al in maart/april moeten laten zien."

Gisbers, die afgelopen jaar ook de eerder bij Post door de mand gevallen Erik Breukink naar een toppprestatie in de Tour stuwde, wil Van Poppel meenemen naar de Vuelta, de eerste grote ronde van het seizoen.

"Afhankelijk van zijn prestaties kijken we dan of hij in aanmerking komt voor de Tour. Hij zal in ieder geval in een andere rol moeten rijden. In dienst van de anderen, die op hun beurt als het mogelijk is hem weer de helpende hand zullen toesteken. Hij moet gewoon een beetje meer coureur worden."

Johnson ontmoet Lewis en Burrell

STOCKHOLM - De Canadese sprinter Ben Johnson is voornemens op 5 augustus in Malmo te lopen tegen zijn Amerikaanse rivalen Carl Lewis en Leroy Burrell, de snelste man van het afgelopen seizoen op de 100 meter.

Johnson, die een schorsing van twee jaar heeft uitgezeten wegens het gebruik van verboden spierversterkende middelen, heeft al een contract getekend met de Zweedse organisator.

Volgens wedstrijdleider Bengt Bendeus hebben bovendien Lewis en Burrell toegezegd te komen.

Johnson maakt in januari zijn rentree op de atletiekbaan bij een indoor-evenement in Canada. Zijn eerste confrontatie met Lewis is mogelijk al op 30 mei in Sevilla.

Blatter in FIFA-News

Cruijff en Sacchi dè voorbeeldige trainers

ZUERICH - Johan Cruijff en Arrigo Sacchi zijn de voorbeelden voor het trainersgilde.

Dat vindt FIFA-secretaris Joseph Blatter, die zich in een commentaar van het deze week verschenen blad "FIFA News" afvraagt wat de gemiddelde trainer doet om de aantrekkelijkheid van het voetbal te vergroten.

Blatter was na de wereldtitelstrijd in Italië een van weinige bobo's die kritiek oefende op de kwaliteit van het gebodene. De Zwitser stelt dat voetbal aan het einde van zijn ontwikkeling is.

Volgens hem zijn vooral trainers, scheidsrechters en clubvoorzitters verantwoordelijk voor de positieve al dan niet negatieve lijn in de toekomst. Zolang trainers zich laten leiden door angst, is echter weinig vooruitgang te verwachten.

Blatter vraagt zich veel af: "Wat is er mis met de trainers die, meer dan ieder ander, de macht hebben om het gezicht van het voetbal te veranderen? Waarom is de angst voor een nederlaag groter dan het plezier van de zege? Waar is de creativiteit bij die personen die de verantwoordelijkheid voor de standaard in voetbal dragen?"

Hij haalt de trainers van Barcelona en AC Milan aan als voorbeelden.

"Waar zijn de mensen die werken als Johan Cruijff, die ook als speler altijd voor de aanval koos, of Arrigo Sacchi, die met AC Milan de verdedigende tendens in het Italiaanse voetbal doorbrak? Hoe kan van spelers worden verwacht dat ze creatief zijn als ze moeten handelen in de geest van de trainers angst voor een tegendoelpunt?"

Volgens Blatter is de grote druk waaronder trainers zeggen te werken geen geldig excuus. "Want zijn er **trainers die onder grotere** druk moeten presteren dan Cruijff bij Barcelona of Sacchi bij Milan?"

Tsjizjov prolongeert wereldtitel dammen

GRONINGEN - Met de winstpartij op Traore heeft de Sovjet Tsjizjov zijn wereldtitel dammen geprolongeerd.

Zijn partij had het volgende zettenverloop:

Tsjizjov (Sov) - Traore (Ivo)

1. 33-29 17-21, 2. 39-33 21-26, 3. 44-39 11-17, 4. 50-44 6-11, 5. 32-28 17-21, 6. 37-32 26x37, 7. 42x31 21-26, 8. 32-27 26x37, 9. 41x32 11-17, 10. 47-42 19-23,

11. 28x19 13x24, 12. 46-41 14-19, 13. 41-37 20-25, 14. 29x20 25x14, 15. 35-30 9-13, 16. 40-35 14-20, 17. 44-40 4-9, 18. 49-44 1-6, 19. 33-28 17-22, 20. 28x17 12x21,

21. 39-33 7-12, 22. 44-39 20-24, 23. 30-25 10-14, 24. 34-30 18-23, 25. 25-20 14x34, 26. 40x7 2x11, 27. 45-40 5-10, 28. 40-34 10-14, 29. 34-30 13-18, 30. 37-31 8-13,

31. 27-22 18x27, 32. 31x22 11-17, 33. 22x11 16x7, 34. 36-31 13-18, 35. 31-26 3-8, 36. 26x17 7-12, 37. 42-37 12x21, 38. 37-31 8-12, 39. 31-26 12-17, 40. 39-34 6-11,

41. 30-25 11-16, 42. 34-30 18-23, 43. 48-42 15-20, 44. 42-37 9-13, 45. 37-31 13-18, 46. 31-27 23-29, 47. 33-28 18-23, 48. 43-39 29-34, 49. 27-22 34x43, 50. 38x49 24-29,

51. 22x11 16x7, 52. 26x17 29-33, 53. 28x39 23-28, 54. 32x23 19x28, 55. 49-43 28-32, 56. 43-38 32x34, 57. 30x39 20-24, 58. 39-34,

Zwart geeft het op.

Coach Watford ontslagen

LONDEN - Watford heeft zijn manager Colin Lee, die pas zes maanden in functie was, ontslagen.

Watford staat op de laatste plaats in de tweede divisie met slechts twee overwinningen uit zeventien wedstrijden.

Lee heeft als aanvaller gespeeld voor Tottenham en Chelsea en trad in 1989 bij Watford in dienst als coach voor de jeugd en werd in mei benoemd tot manager.

De Noordlondense club degradeerde in 1988 uit de eerste divisie na een succesvolle periode onder het bewind van de huidige bondscoach Graham Taylor en popster Elton John.

Sport Agenda

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(zwembad)
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO
(Rif)
geopend op woensdag van 14.00-16.45 uur; vrijdag van 20.00-22.00 uur; zaterdag van 13.00-17.00 uur en zondag van 09.30-12.30/14.00-17.00 uur.

BOWLEN
(Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00-02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Rust & Burgh)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE
(Sentro di Bario Janwé)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar.

****

ZONDAG
ZWEMMEN
09.00-12.00 uur Dolfijnen (Curaçao) vs Super Splash (Sint Maarten) - zwembad Sentro Deportivo Kòrsou.

BASEBALL
(Dominicaanse League)
18.00 uur Azucareros vs Estrellas del Oriente - Sentro Deportivo Kòrsou.

VOETBAL
(Federashon Futbòl Kòrsou)
tweede divisie
12.00 uur Buena Vista vs Porta Blanku;
14.00 uur Barber vs Indekor
16.00 uur Rooi Santu vs Montagne Abou -Barber-veld.

****

Wereldkampioen naar Panasonic

Dhaenens tekent contract bij Post

AMSTELVEEN - Rudy Dhaenens heeft in Amstelveen het contract met Panasonic ondertekend. De Belgische wereldkampioen wielrennen verbond zich voor een jaar aan de ploeg van Peter Post. Beide partijen lieten een optie van nog een jaar in de verbintenis opnemen.

De 29-jarige Dhaenens had nog een overeenkomst van een jaar met PDM, de ploeg van Jan Gisbers, waarbij hij de afgelopen jaren als een uiterst verdienstelijke wegkapitein functioneerde. Panasonic kocht het contract af. Dhaenens gaat bij Post aanmerkelijk meer verdienen dan bij de formatie van Gisbers.

Over de hoogte van de afkoopsom werden geen mededelingen gedaan. De manager van Dhaenens vorige werkgever, Manfred Krikke, liet enige tijd geleden weten dat ongeveer 300.000 gulden verlangd werd van Post. Hetzelfde bedrag dat PDM vorig jaar moest neertellen om Breukink vrij te kopen.

Met Maurizio Fondriest wordt Dhaenens de kopman voor de klassiekers. De voormalige Italiaanse wereldkampioen en de Belg brachten een flink aantal FICP-punten mee. Daardoor steeg de Post-ploeg in de algemene rangschikking van de twaalfde naar de zesde plaats.

Aanslagen van ETA verwacht in Barcelona

Veiligheidsaspect Spelen heeft volledige aandacht

BARCELONA - De Golf-crisis wordt aandachtig gevolgd door de specialisten die betrokken zijn bij de veiligheid tijdens de Olympische Zomerspelen in Barcelona, die over minder dan twee jaar van start gaan.

In de Catalaanse hoofdstad kwamen de afgelopen dagen vijftig gespecialiseerde veiligheidsagenten en leden van anti-terreurbrigades bijeen om de mogelijke dreiging van terroristische vergeldingsacties te bespreken.

In zijn openingswoord verwees Rafael Vera, secretaris van het departement van staatsveiligheid, op het gevaar van de Golf-crisis. "Het conflict in de Golf kan gevolgen hebben voor de veiligheid van de Spelen. Acties zijn niet uit te sluiten.

De Spaanse veiligheidsfunctionarissen hebben intussen hun licht opgestoken bij organisaties die bij de Zomerspelen in Tokyo, Mexico, Munchen, Montreal, Moskou, Los Angeles en Seoul met die taak belast waren. Ze hebben ook advies ingewonnen bij spionagediensten als de Britse MI6, de KGB, de Mossad en de CIA en FBI.

Niet iedereen is voorstander van een grootscheepse politiemacht in Barcelona. Burgemeester Pascual Maragall, tevens voorzitter van het organisatiecomité, wil de bezoekers niet in hun vrijheid aantasten. "Een efficiënte maar discrete troepenmacht is voldoende", meende hij.

Dat de Spelen het karakter van een sportief feest verliezen, maakte de Duitser Manfred Schreiber duidelijk. De met veiligheidszaken belaste man bij de dramatisch verlopen Zomerspelen van 1972 in München - toen een Palestijnse vergeldingsactie aan elf Israeliërs het leven kostte - vindt dat er teveel nadruk op het veiligheidsaspekt wordt gelegd.

"Na 1972 zijn de Olympische Spelen niet louter meer een sportevenement geweest. Een grote politiemacht betekent minder vrijheid en die keuze wordt gemaakt door politici en niet door specialisten op dit terrein."

Op de eerste dag van de bijeenkomst ontploften in de Catalaanse hoofdstad twee bommen. De vrees voor terreuracties van bijvoorbeeld de Baskische afscheidingsbeweging ETA tijdens de komende Spelen wordt groter.

Saenz de San Pedro, tweede man bij de Spaanse Guardia Civil: "Het gevaar bestaat dat fanatici de Spelen zullen gebruiken om opnieuw toe te slaan." In Barcelona zullen ongeveer 10.000 extra agenten de veiligheid van de toeschouwers en deelnemers moeten waarborgen. De kosten van deze maatregel: ruim 650 miljoen gulden.

* * * * *

TENNIS / KEULEN -Stefan Edberg, de nummer een van de wereldranglijst, heeft in een demonstratiewedstrijd tegen de Joegoslavische tennisser Goran Ivanisevic verrassend verloren. De 26 jarige Zweed moest voor 6500 toeschouwers in drie sets zijn meedere erkennen in de formidabel serverende Joegoslaaf: 6-7 6-4 3-6.

■ *WILLEMSTAD — Onlangs reisde de regional manager van Philips Hearing Instruments Eindhoven, Tom van der Bas, naar Curaçao ter introductie van het 'infrarood hoortoestel' de 'Faro'. Jeff Claassen van Philips Antilliana was de gelukkige, die tijdens een korte plechtigheid de eerste Faro voor eigen gebruik in ontvangst mocht nemen. Jeff Claassen heeft voor twee jaar zelf verkoop van de hoortoestellen van het merk Philips verzorgd. Sinds twee jaar heeft de firma Oraid Hearing Instruments & Co. Ltd., onder leiding van Lionel Marchena de zaak overgenomen.*

De Faro is 'een in het oor' hoortoestel, dat bijna onzichtbaar is. Het is zeer klein, comfortabel, zeer discreet en bovendien tropenbestendig. Met zijn afstandsbediening is het zeer gemakkelijk te gebruiken. Dit produkt is van topkwaliteit en absoluut betrouwbaar. De Faro is ook op Curaçao en wel bij Oraid Hearing Instruments en wordt vanuit Curaçao gedistribueerd naar het Caribisch gebied en ook naar een deel van Zuid- en Midden-Amerika.

Foto vlnr: Claassen, Allart Touwen, directeur Philips Antilliana (Curaçao), Tom van der Basen Lionel Marchena.

Pond sterling en goud omlaag

Dollar duurder

AMSTERDAM - De Amerikaanse dollar heeft vrijdag op de Europese wisselmarkten bij een nerveuze handel een flinke koersstijging weten te boeken. De slotkoers in Amsterdam kwam uit op Nf 1,6960 na een slotkoers van Nf 1,6780 op donderdag.

De dollar begon de vrijdag zelfs nog hoger: Nf 1,7010. De hogere koers was donderdag in New York al bereikt nadat de Veiligheidsraad de zogenaamde geweldsresolutie had aanvaard. De hogere openingskoers bleek niet lang stand te kunnen houden. De handelaren gingen uiterst omzichtig te werk na de koerssprong in New York. Gestadig ging de dollar in koers naar beneden. Toen in de middag bekend werd dat de economische barometer van de Verenigde Staten voor de vierde achtereenvolgende maand is gedaald (in oktober met 1,2 procent) kreeg de daling iets meer vaart, maar kort daarop trad er weer een herstel op.

Het pond sterling zakte bijna anderhalve cent in koers. De slotkoers in Amsterdam bedroeg Nf 3,2850 vergeleken met de Nf 3.2980 die donderdag als slotkoers werd genoteerd. De handel ging minder geloof hechten aan de geruchten dat de basisrente in Groot Brittannie omlaag gaat. Verder wacht men af wat voor beleid de nieuwe minister van Financien gaat voeren.

Het oplopen van de spanning in het Golfgebied kon de goudprijs niet inspireren. In Zurich werd vrijdag voor het edele metaal een slotprijs opgegeven van 385,50 dollar tegen 386,50 dollar aan het einde van de handel op donderdag.

Economische barometer achteruit

WASHINGTON - De "index of leading indicators", een soort barometer voor de Amerikaanse economie, is in oktober gedaald met 1,2 procent, zo heeft het Amerikaanse ministerie van Handel vrijdag bekendgemaakt.

Oktober is de vierde achtereenvolgende maand waarin de index omlaag gaat. Veel economen zien een daling in drie opeenvolgende maanden al als teken voor een naderende recessie. Het indexcijfer geeft een aanwijzing voor de over zes tot negen maanden te verwachten economische ontwikkeling. De vorige keer dat er vier maanden een neergaande lijn was, betrof de periode oktober-januari na de beurskrach van 1987.

De Amerikaanse economie raakte toen overigens niet in een recessie. In het vrijdag verschenen jaarlijkse rapport van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) over de VS wordt zo'n economische inzinking ook niet verwacht. Het rapport voorspelt voor de rest van dit jaar en 1991 wel een zeer geringe economische groei.

Stembus in Egypte

■ *CAIRO - Een Moslimvrouw deponeert haar stem tijdens de in Egypte gehouden parlements-verkiezingen. Daarbij verwachtte men zestien miljoen kiezers.*

CAIRO - In Egypte zijn donderdag op de dag van de algemene verkiezingen bijna dertig gewonden gevallen als gevolg van diverse botsingen. De drie grootste oppositiepartijen boycotten de verkiezingen, omdat volgens hen de mogelijkheid van fraude op grote schaal niet is uit te sluiten. Maar de boycot betekende tevens dat de regerende Nationale democratische partij van president Hosni Mubarak bij voorbaat verzekerd was van de overwinning.

In een dorp bij de Middellandse Zeehaven Damietta [illegible] wie twee politie-agenten, als gevolg van een vuurgevecht dat ontstond doordat dorpelingen alle stembiljetten in handen poogden te krijgen om ze in te vullen met de kandidaat van hun keuze. Zij staken auto's in brand, ook van de politie.

Elders vielen drie gewonden onder elk politie en betogers bij botsingen tussen de politie en Moslem fundamentalisten, terwijl in Cairo een vrouw ernstig gewond raakte, doordat aanhangers van een kandidaat het vuur openden op tegenstanders.

Kwestie mensenrechten gemeden

Chinese minister bij Bush

WASHINGTON - De Chinese minister van Buitenlandse zaken is vrijdag op het Witte Huis ontvangen door president Bush.

Na het eerste bezoek van een hoge Chinese functionaris sinds het neerslaan van de Chinese democratiseringsbeweging hield de Amerikaanse president in een verklaring zich op de vlakte over de kwestie van de mensenrechten en benadrukte hij de gezamenlijke weerstand tegen de Iraakse agressie. Eerder ontmoette de Chinese bewindsman Qian Qichen, zijn Amerikaanse ambtgenoot James Baker, waarna de ontmoeting met Bush werd ingelast. Een Amerikaanse functionaris zei dat Washington teleurgesteld was dat China zich donderdagavond in de Veiligheidsraad bij de stemming over de "geweldsresolutie" tegen Irak van stemming had onthouden.

Beslag lading "Irak-schip"

MIDDELBURG - Het beslag op de aanvankelijk voor Irak bestemde lading van het vrachtschip Gur Mariner in Nederland is opgeheven. Uit het langdurig onderzoek zijn wat betreft de lading zowel als de begeleidende papieren "geen strafrechtelijk relevante zaken naar voren gekomen". De Gur Mariner werd 13 september in Vlissingen aan de ketting gelegd. Het schip is op 11 oktober met onbekende bestemming uit Vlissingen vertrokken.

Wall Street veert omhoog na rede Bush

NEW YORK - De aandelenkoersen op de effectenbeurs van New York zijn op de laatste beursdag van de week sterk gestegen. De Dow Jones-index van de dertig industriele fondsen steeg met 41,59 punten tot 2560,40 punten bij een zeer ruime omzet van 194 miljoen aandelen. Donderdag werden er 141 miljoen aandelen omgezet. Van de verhandelde fondsen waren er 1128 hoger en 416 lager.

De beurs begon in een matte stemming met een beursbarometer die een gering verlies aangaf. De mededeling van General Motors dat het vierde kwartaal verlies oplevert en dat er meer in de produktie zal worden geschrapt, leidde aanvankelijk mede tot een daling van de beursindex. Toen president Bush in een tv-rede de deur opende voor overleg met Irak begonnen de koersen te stijgen, ook al omdat de olieprijzen op de uitlatingen van de Amerikaanse president sterk omlaag gingen.

De Dow Jones-index zat op een gegeven moment ruim vijftig punten boven het slot van donderdag, hetgeen inhield dat er beperkingen aan de door de computers aangegeven aankooptransacties werden gesteld. Daarop ging de vaart uit de stijging van de index. Behalve GM stond Motorola voor het voetlicht omdat analisten minder winst voor het concern verwachten.

De dollar reageerde op de op het oog verzoenende woorden van Bush met een koersdaling. In New York noteerde de munteenheid tegen het slot van de handel op de wisselmarkt Nf 1,6890, een cent lager dan op donderdag. In Amsterdam sloot de dollar vrijdag op Nf 1,6960.

Brussel: handel met Teheran

BRUSSEL - Belgie gaat opnieuw werk maken van de economische en commerciele samenwerking met Iran. De Belgische minister voor Buitenlandse handel, Robert Urbain, gaat binnenkort, op uitnodiging van de Iraanse regering, naar Teheran. Zijn kabinet heeft dat donderdag bevestigd. Ook andere Europese landen doen inmiddels weer volop zaken met Iran. Volgens de Iraanse ambassadeur heeft Frankrijk al een kredietlijn van drie miljard dollar geopend, zal Italie het land anderhalf miljard dollar ter beschikking stellen en is er sprake van Duitse kredieten voor een bedrag van een half miljard dollar.

Uit Irak:

Vertrek later van baggeraars

DEN HAAG - Het vertrek van de Nederlandse baggeraars uit Irak is enkele dagen vertraagd. Dit heeft een woordvoerder van Volker Stevin bevestigd. Belangrijkste oorzaak van de vertraging is het slechte weer van de afgelopen dagen. "Te hoge golven" maken het onmogelijk [illegible] materiaal van de baggeraars nodig zijn, volgens planning gedaan te krijgen.

BRUSSEL - Voor de Belgische gijzelaars komt dit weekeinde een einde aan hun gedwongen verblijf in Irak dat vier maanden heeft geduurd. De bedoeling is dat zij zondagavond naar huis terugkeren met een vliegtuig van het Belgische Rode Kruis. Dit vertrekt zondagmorgen richting Baghdad met een lading van acht ton medicijnen ter waarde van 1 miljoen gulden voor de Rode Halve Maan. Deze goederen worden meteen na aankomst uitgeladen en overgedragen.

Officiële opening "Rimini"

■ *WILLEMSTAD — Rimini is de laatste aanwinst op culinair gebied op Curacao. De lokatie: Saliña Shopping Mall. De opening van deze delicatessenzaak en restaurant, waar men terecht kan voor gezond eten, vond gisteravond plaats. De symbolische handeling, het doorknippen van het lint, deed gedeputeerde Ruben Page. Het restaurant is in handen van de familie Dayan. Rimini is de naam van een stad in Italië, maar er wordt er geenszins alleen Italiaanse gerechten geserveerd. Page meldde niet te geloven in de theorie dat de restaurantenmarkt op Curacao verzadigd is. Met het oog op het groeiende aantal toeristen moet er een zo groot mogelijk aanbod zijn, meent hij. Hij raadde potentiële investeerders aan, nu werk te maken van hun projecten, maar vooral niet te groot te beginnen.*

WILLEMSTAD — Door middel van een complot tussen twee verdachten is gistermiddag het salaris ontvreemd van een aantal werknemers bij een lokaal bouwbedrijf. In totaal is er ongeveer vierduizend gulden gestolen.

De persoon die namens het bouwbedrijf de salarissen zou wegbrengen naar het personeel is overvallen op een naamloze weg richting Hòfi Bill.

Hij reed daar in zijn personenwagen toen een fietser hem de weg afsneed en hem dwong uit te wijken. Op het moment dat hij stopte sprong een derde persoon op hem af en ging er vandoor met een zak vol geld.

Het slachtoffer slaagde er in elk geval in de fietser in zijn nekvel te grijpen en hem mee te nemen naar het kantoor van het bouwbedrijf. Daar is hij in politiehanden overgedragen.

Modeshow

■ *WILLEMSTAD — Het Seaquariumstrand is morgen het toneel van een modeshow, gebracht door Espectaculos Job en Top watersports. Dat zal gepaard gaan met veel muziek: Pride uit Aruba is er, evenals Explosivos. Verschillende lokale modellen zoals Viennaline Arvelo (foto) Roxanne Balinge en Coroline Bonifacio zullen het een en ander "showen", terwijl de aanwezigen ook het optreden zullen meemaken van enige Venezolaanse gasten. Dezelfde modellen zullen zondagavond te zien zijn in discotheek L'Aristocrat.*

Open dag Sehos:
Hospitaal treedt publiek tegemoet

WILLEMSTAD — In het Sint Elisabeth Hospitaal staan morgen 2 december de deuren open voor publiek om een kijkje te nemen achter de ziekenhuisschermen. Dit ter gelegenheid van het 135-jarig bestaan van het Sehos. Belangstellenden kunnen van 10.00 tot 15.00 uur terecht in het ziekenhuis, waar in de ochtenduren een drietal lezingen worden gehouden.

Om 10.30 uur vertelt kindercardioloog dokter I. Pedro het een en ander over kinderen en koorts; dokter J. Capello, gynaecoloog zal het om 11.00 uur hebben over de gezondheid van de vrouw in de jaren '90 en dokter P. De Windt, orthopedisch chirurg houdt een lezing over de 'total knee' prothese oftewel het aanbrengen van een kunstknie. De lezingen worden in het auditorium gehouden.

Iedere bezoeker ontvangt bij de ingang een bonnenboekje voor een hapje en een gezond drankje, een plattegrond en een programma, om te kunnen kiezen welke onderdelen hij wil volgen.

PROGRAMMA

Bij de afdeling *opname* is er de hele dag gelegenheid om rondgeleid te worden. Deze afdeling is de eerste waarmee patiënten te maken hebben.

In de *expositiehal* van het ziekenhuis staan attributen die vroeger werden gebruikt, tentoongesteld.

De afdeling *fysiotherapie* geeft vanaf 10.00 uur elk half uur een rondleiding, waarbij er wordt vertelt wat fysiotherapie inhoudt en waarbij demonstraties worden gegeven van de therapie.

Op de *functieafdeling* worden 'non stop' demonstraties gegeven van ergometrie, echo, holter en longfunctie. Op het hele uur wordt er steeds uitleg gegeven over de *haemodialyse.*

Een kijk in de bereidingskast voor medicijn kan worden genomen op de afdeling *oncolochie* in de chemokamer. Daar wordt ook gedemonstreerd hoe oedeem wordt verwijderd.

Op de afdeling *Elektro-neuro-fysiologie* krijgen belangstellenden ieder half uur een demonstratie van verschillende onderzoeken zoals bijvoorbeeld E.E.G. en EMG.

Het personeel op de *centrale sterilisatie* geeft uitleg van wat steriliteit inhoudt.

OPERATIE

De *operatiekamer* is bij deze gelegenheid ook open voor publiek. Er wordt uitleg gegeven over instrumentaria en diverse veel voorkomende ingrepen. In de wachtkamer zijn video-opnames te zien van onder meer een hersenoperatie.

Op de *kinderafdeling* wordt een demonstratie gegeven van de couveuse en krijgen de bezoekers een toelichting op het werk op die afdeling.

Er wordt in groepjes rondgeleid over de *röntgenafdeling* waar er uitleg wordt gegeven over apparatuur en verschillende onderzoeken zoals CT-scan, mammografie, maag- en darmfoto's, echografie.

Op de afdeling *radiotherapie* wordt informatie gegeven over kanker en bestraling.

Ook het *laboratorium* is open. Belangstellenden kunnen er terecht voor demonstraties en uitleg.

In de *viewkamer* draait continu een videoprogramma over de afdelingen die niet aan het open house deelnemen, om op die manier toch een totaalbeeld te geven.

De *bloedbank* zal de open dag gebruiken om informatie te geven, maar ook om donors te werven om bloed te geven.

In de *apotheek* wordt onder meer getoond hoe capsules worden gemaakt. Verder wordt een rondleiding gegeven om te laten zien hoe injecties en infusen worden bereid en hoe geneesmiddelenonderzoek plaatsvindt.

NIEUWE VERLOS

Tussen 11.00 en 13.00 uur kunnen geïnteresseerden de pas gerenoveerde verloskamers bezichtigen.

Op de afdeling *bezigheidstherapie* worden de werkstukken van patienten tentoongesteld.

Een aantal diëtistes van de afdeling *dietetiek* zijn bereid de bezoekers te wegen en te meten om zo hun ideale gewicht vast te stellen.

Op de *gipsafdeling* wordt op een mannequin het werken met gips gedemonstreerd.

De afdelingen waar patiënten liggen, zijn niet open, omdat de zieken niet in hun rust kunnen worden gestoord. Verder krijgen bezoekers door bovengenoemde open afdelingen en demonstraties een compleet beeld van het 135-jarige Sint Elisabeth Hospitaal.

Kerstactiviteiten stichting Kuakit

KRALENDIJK — De stichting Kuakit (kuarta i kitara) stelt zich als doel om de jeugd van Bonaire te begeleiden in hun muzikale ontwikkeling. Met het oog op de komende periode worden alle belangstellenden uitgenodigd om een kerkdienst bij te wonen in de parochiekerk van Antriol. Dat is op 2 december om zes uur 's avonds. Na de kerkdienst zal er een muzikaal optreden zijn van de groep Krioyo Kids en daarmee wordt officieel de Paranda Navidena (Kerstviering; red. Bonaire) ingeleid.

Vereniging verzekeringsfirmas

WILLEMSTAD — Notaris Marcel van der Plank geeft de stukken door aan de verschillende leden van de gisteren opgerichte Nederlands Antilliaanse Vereniging van Verzekeraars. De volgende maatschappijen participeren: Ennia Caribe, Sun Alliance & London Insurance plc, Fatum de Nederlanden van 1845 Schadeverzekering, de Amersfoortse Antillen, Onderlinge waarborg maatschappij OHRA u.a. The New India Assurance Co Ltd en American Life Insurance. De twee verzekeringsmaatschappijen die tot dusverre bestonden worden opgeheven en leden van die organisaties zullen lid kunnen worden van de nieuwe vereniging. De vereniging heeft als doel belangenbehartiging van de leden en handhaving van een goede 'image' van die maatschappijen. Een van de eerste taken van de vereniging, met als voorzitter de heer Barkmijer van de Fatum (geheel links) wordt belangenbehartiging aangaande gezondheidszorgkwesties.

HET WEER

WEERSVERWACHTING geldig tot morgenmiddag 12:00 uur:
Overwegend half bewolkt, mogelijk tijdelijk zwaar bewolkt met enkele plaatselijke buien. Zwakke tot matige wind uit richtingen tussen oost- en noordoost (tussen vijf en twintig knopen).

WEEROVERZICHT:
In de komende 24 uur zal het weer op de Benedenwindse eilanden onder invloed blijven van de intertropische convergentie-zône. Als gevolg hiervan zal af en toe vrij veel bewolking voorkomen waaruit plaatselijk enige neerslag zal vallen.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Vanmorgen 08.00 L.T. — Afgelopen 24 uur

Station	Het weer	Max	Min	Neerslag mm
Aruba	half bewolkt	30	26	sp
Bonaire	half bewolkt	32	25	1.5
Curaçao	half bewolkt	30	25	8.8
St Eustatius	zwaar bewolkt	29	24	2.0
St Maarten	half bewolkt	31	24	17.2
Amsterdam	zwaar bewolkt	6	-3	sp
Kingston	licht bewolkt	31	24	0.0
New York	licht bewolkt	7	2	0.0
Philadelphia	licht bewolkt	8	-1	0.0
Port of Spain	regenbui	31	24	sp
San Juan	nevel	28	24	8.1

Ontwerp nieuwe bib

KRALENDIJK — Volgens de gedeputeerde van Cultuur Carlos Marsera zal het ontwerp van de nieuwe Openbare Leeszaal eind januari gereed zijn. Het ontwerp wordt gemaakt door ing. Robby Lobo uit Curaçao.

Zoals bekend, is de Nederlandse regering enige maanden geleden akkoord gegaan met de financiering van de bibliotheek op Bonaire. Een langdurige zaak trouwens, want al vanaf begin 1980 worden pogingen ondernomen om aan de bibliotheek enige prioriteit te geven. Onder het gedeputeerdeschap van Franklin Crestian (PDB) werd zelfs geopperd om het Bopec-kantoor, dat nu dienst doet als het WEB-kantoor, aan te kopen ten gunste van de Openbare Leeszaal, maar uit financieel oogpunt werd daaraan geen gehoor gegeven.

Marsera heeft het project weer opgepakt aangezien de toestand in de bibliotheek hemeltergend is. Niet alleen omdat er absoluut geen ruimte is voor de vele boeken, die nog staan opgeslagen, maar het gebouw zelf verkeert eveneens in een zeer deplorabele toestand, terwijl het personeel nauwelijks ruimte heeft om te werken. Vooral de huidige bibliothecaresse, mejuffrouw Wong, heeft een aantal ideeën om de bevolking meer bibliotheek-minded te maken, maar gebrek aan adequate mogelijkheden, hebben daar voorlopig een stokje voor gestoken.

Gedeputeerde Marsera bevestigde tijdens de persconferentie afgelopen week, dat het project nu alle prioriteit zal krijgen. Ook de OKSNA heeft inmiddels al een financiële bijdrage geleverd en heeft een bedrag van 122.963 gulden goedgekeurd voor de aanschaf van benodigde materiaal in de leeszaal.

WARSCHAU - In de strijd om het Poolse presidentschap heeft Lech Walesa een ruime voorsprong genomen op zijn tegenstander Stanislav Tyminski.
Dit blijkt uit een opiniepeiling die de Poolse tv vrijdag bekend maakte. Volgens de peiling van een instituut van de staatsradio en tv kan de leider van Solidariteit rekenen op 58 procent van de stemmen in de tweede ronde op 9 december. 'God zij geloofd', verzuchtte een medewerker van Walesa toen hij de uitslag vernam. Tyminski is goed voor dertig procent van de stemmen terwijl twaalf procent van de kiezers nog niet weet op wie hij of zij gaat stemmen. De opiniepeiling van dit OBOP-instituut aan de vooravond van de eerste ronde week niet veel af van het uiteindelijke resultaat. Toen won Walesa met veertig procent terwijl Tyminski met 23 procent als verrassende tweede eindigde ten koste van premier Tadeusz Mazowiecki die met achttien procent de grote verliezer van de kiesstrijd werd.

EILANDGEBIED CURACAO
Afdeling Financiën

Het Hoofd van de Afdeling Financiën maakt hierbij bekend dat de Sektie Administratie Ontwikkelingsprojekten (S.A.O.) ingaande 26 november 1990 verhuisd is van Scharlooweg 160 (D.A.O.-gebouw) naar het Centraal Bestuurskantoor te Concordiastraat 24. De Sektie Administratie Ontwikkelingsprojekten is telefonisch bereikbaar onder telefoonnummer 612900.

Het Hoofd voornoemd,
Afd. P.R. Drs. I. Kusters.

ONTVANGER VAN HET EILANDGEBIED CURACAO

maakt hierbij bekend dat met ingang van 3 december 1990 zal worden aangevangen met de inning van MOTORRIJTUIGBELASTING 1991 en dat deze belasting moet zijn voldaan UITERLIJK 31 JANUARI 1991.

De betaling kan geschieden aan de loketten van de Eilandsontvanger aan de Regentesselaan z/n, alsmede op de bijkantoren RUST, BRIEVENGAT, DOKTERSTUIN, MONTAGNE, SANTA MARIA, OTROBANDA en JANWE/DOMINGUITO.

Op de bijkantoren kan ALLEEN betaald worden met een voorbedrukte belastingkaart of de JUISTE duplicaatkaarten die op Groot Kwartier verstrekt zijn.

Bij de betaling van de MOTORRIJTUIGBELASTING 1991 moeten worden overgelegd:
1. geldige keuringskaart (geldig minstens t/m 2 januari 1991);
2. betalingsbewijs over het 4de kwartaal 1990;
3. geldige verzekeringsbewijs (origineel);
4. VOORBEDRUKTE BELASTINGKAART.

ATTENTIE:
Bij betalingen voor het jaar 1991, die in december 1990 plaats vinden moeten de keuringskaarten en verzekeringsbewijzen geldig zijn tot tenminste 2 januari 1991.

De NUMMERPLATEN kunnen worden afgehaald UITSLUITEND aan de loketten op het BIJKANTOOR BRIEVENGAT. Bij het afhalen van de nummerplaten moeten worden overgelegd:
1. geldige keuringskaart;
2. betalingsbewijs over 1991;
3. geldige verzekeringsbewijs.

De loketten zijn geopend van 08.00 tot 12.00 uur en van 14.00 tot 16.00 uur.
Voor de betaling van motorrijtuigbelasting 1991 zijn de loketten van het Ontvangerskantoor te Regentesselaan z/n geopend van 07.45 uur tot 11.45 uur en van 13.45 uur tot 15.30 uur.
De bijkantoren zijn opengesteld van 08.00 tot 14.00 uur.

De MOTORRIJTUIGBELASTING voor het dienstjaar 1991 bedraagt:
- voor een motorrijtuig op drie of meer wielen, vanaf bouwjaar 1986 ..... fl. 310,– per jaar,
- voor een motorrijtuig op drie of meer wielen t/m bouwjaar 1985 ..... fl. 208,– per jaar,
- voor een motorrijtuig op drie of meer wielen met accomodatie voor maximaal twaalf personen en bestemd voor het openbaar vervoer ..... fl. 84,– per jaar,
- voor een motorrijtuig op drie of meer wielen, dat is ingericht voor vrachtvervoer en waarvan de explotatie de enige bron van inkomsten vormt voor de eigenaar, die zelf optreedt als bestuurder en die in het bezit is van een hiertoe door het Bestuurscollege kosteloos afgegeven verklaring ..... fl. 110,– per jaar,
- voor een motorrijtuig op drie of meer wielen, dat door een diesel- of gasmotor wordt voortbewogen ..... fl. 936,– per jaar,
- voor een motorrijtuig op drie of meer wielen, dat door een diesel- of gasmotor wordt voortbewogen en bestemd voor het openbaar vervoer ..... fl. 480,– per jaar,
- voor een motorrijtuig op twee wielen, al dan niet met zijspan (motorfietsen) .. fl. 150,– per jaar,
- voor een bromfiets ..... fl. 40,– per jaar,
- voor een zwaar motorrijtuig ..... fl. 1.236,– per jaar,
- voor een zwaar motorrijtuig welke wordt voortbewogen door een diesel- of gasmotor ..... fl. 1.548,– per jaar,

De prijs der stickers is vastgesteld op ..... fl. 3,– per jaar,
De prijs der nummerplaten is vastgesteld op:
- voor motorrijtuigen op drie of meer wielen ..... fl. 9,– per paar,
- voor motorfietsen ..... fl. 6,– per paar,
- voor bromfietsen ..... fl. 4,– per stuk.

Voor de toepassing van de Motorrijtuigbelasting-verordening wordt onder "zwaar motorrijtuig" verstaan loaders, trekkers, tractors, betontrucks, asfalttrucks, gasoline tankwagens, boortrucks, walsen, vorkheftrucks, motorgraders, scrapers, backhoeloaders en kranen.
Als bewijs van betaling van de Motorrijtuigbelasting 1991 zullen voor het eerste halfjaar nummerplaten en voor het gehele jaar nummerplaten plus stickers worden afgegeven.
De kleur van de nummerplaten voor het dienstjaar 1991 is: zwarte achtergrond met gele letters en cijfers.
De kleur van de stickers voor het dienstjaar 1991 is: blauwe achtergrond met witte en zwarte letters en cijfers.
N.B. Bij de betaling van Motorrijtuigbelasting 1991 gelieve identiteitsnummer mede te brengen/te vermelden.

De Ontvanger van het Eilandgebied Curaçao,
Afd. P.R. G.H.U. Leonora.

AGENDA BONAIRE

...TIE: 8000
...DWEER: 8222
...CENTRALE: 8845
...PITAAL: 8900

...DFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag ...07.00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-...00 uur; zondag gesloten.

...BARE BIBLIOTHEEK
...ingstijden voor het publiek)
...dag en donderdag van 14.00-18.00 ..., dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/ ...-20.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00

...ingstijden voor lezers)
...dag van 14.00-19.00 uur.

...SLUITING: maandag t/m vrijdag aan-...ende stukken om 15.30 uur; gewone ...en om 16.30 uur.

...CE CLUBS
... informatie H. Nicolaas, tel.: 5520/

...: woensdag 12.00 uur - Restaurant ...

...RIA DI ARTE BONAIRE (Kaya ... 70): openingstijden: maandag t/m ... van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; ...dag van 08.00-12.00 uur.

...ECLUB (Weg naar Willemstoren): ... op vrijdag van 20.00-24.00 uur; ...dag van 12.00-24.00 uur.

... Openingstijden Slachthuis i.v.m. ...igheid van de keurmeester zal tot ... order uitsluitend op donderdagen en ...en geslacht en gekeurd worden.

...KDIENSTEN
...Bernarduskerk, Kralendijk:
...dag t/m zaterdag om 18.45 uur; ...dag om 08.00 en 19.00 uur.
...Coromotokerk, Antriol:
...ndag t/m zaterdag om 19.30 uur; ...dag om 09.00 en 18.00 uur.
...ovicuskerk, Rincon:
...ndag t/m zondag om 19.30 uur.

...ACHTENBEZORGING doorgeven aan ...r. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique ...

POB-leider Cecilia: "Arrogantie Booi en Ellis is onvoorstelbaar"

KRALENDIJK — Volgens de voorzitter van de POB, Carmo Cecilia, is er momenteel een kleine groep politici die meent alles beter te weten, grotere verantwoordelijkheid te dragen en waarbij hun arrogante houding vrijwel onvoorstelbaar is. Vooral de voorzitter en vice-voorzitter van de UPB, respectievelijk Rudi Ellis en Ramoncito Booi, kregen de volle laag van hun vroegere coalitiegenoot. 'Ze doen en ze laten maar en willen kennelijk bij de komende raadsverkiezingen alle negen beschikbare zetels in de wacht slepen', aldus een wat verbolgen Carmo Cecilia.

Naar zijn mening zal de UPB niets nalaten om dat te bereiken en daarbij tevens het belastingeld van de bevolking misbruiken. Cecilia herinnert er ook aan, dat er twee miljoen in kas moet zijn dat door de PTT-Telecom aan de overheid is betaald. Volgens Cecilia heeft Ellis ook gezegd, dat daar nog eens 75.000 gulden bij moet komen.

Cecilia: 'Het is dus wel erg veel geld van de bevolking en de overheid dat de UPB zal gaan gebruiken in de verkiezingstijd. Zij moeten immers de voorschotten betalen, vliegtickets kopen en de zwakkeren financieel steunen. Die zwakkeren zijn het doelgebied van een arrogante UPB die de mensen om hun stem koopt'.

ARROGANTIE

Hoe groot Cecilia de arrogantie van de UPB vindt, somt hij op: censuur bij het lokale radiostation, geen antwoord op de vragen van de raadsleden, de verkiezingsbeloften worden niet nagekomen, de pensioenen worden niet aan huis uitbetaald en Playa Frans wordt aan buitenlanders verkocht.

Ook Ramoncito booi kan weinig goeds doen in de ogen van zijn ex-collega gedeputeerde. Cecilia verwijt Booi dat hij commissaris van de ALM wil worden en bovendien zegt hij, aldus Cecilia, dat hij (Booi dus; red. Bonaire) God een handje zal helpen om een ex-vriend te straffen. Verder signaleert POB-leider Cecilia dat de UPB de volleybalbond uit het BSF heeft gezet en dat de oppositie in de Eilandsraad de mond niet mag opendoen.

Tenslotte zegt Cecilia dat Ellis er van houdt om Nederlandse spreekwoorden te gebruiken. De POB, aldus Cecilia, houdt het maar bij een Papiamentu spreekwoord en voegt Ellis derhalve toe dat hij 'tene kuenta bu bo halanan di manteke a kuminsa dirti', hetgeen min of meer betekent dat degenen die boter op hun hoofd hebben, beter uit de zon kunnen blijven.

Sint en kerst in Noord di Salinja

KRALENDIJK — Op 5 december zal de Sint een bezoek brengen aan Buurtcentrum Noord di Saliña. Hij komt speciaal voor kinderen van nul tot dertien jaar. Elk kind krijgt een geschenk van de Sint. Inschrijving is twee gulden. Op 16 december zal een Kerstmaaltijd worden aangeboden. Voor deelname zal vijftien gulden per persoon of 25 gulden per echtpaar moeten worden betaald.

Maskarada-opdracht tijdens jaarwisseling

KRALENDIJK — De Union Folkloriko Boneriano (Unfobon) zal onder auspiciën van het departement van Cultuur en Opvoeding, afdeling Bonaire, voor de jaarwisseling een aantal folkloristische activiteiten verzorgen.

Op 30 november was dat een muzikale presentatie op de Plaza Commerce te Rincon. Op 26 december wederom in Rincon is er een Feria Kultural in het wijkcentrum waar ook een bezoek gebracht zal worden door de Kerstman. Op 29 december is er op Antriol een Maskarada-optocht, terwijl [illegible] muzikaal optreden is te Rincon op de Plaza Commerce. Op 1 januari 1991 de Maskarada-optocht die om elf uur 's morgens georganiseerd in de straten van Kralendijk en op Nikiboko en om twee uur 's middags in de bakermat van de Maskarada, Noord di Saliña.

Ditzelfde zal ook worden georganiseerd in Rincon op 6 januari. Tenslotte zal op 13 januari als sluitstuk de maskarada de gehele dag duren in Antriol waar ook de sluiting plaatsvindt in Club di Maskarada.

Ingezonden

Mars zichtbaar

DE LAATSTE tijd zijn er in uw blad regelmatig mededelingen en foto's gepubliceerd over de planeet Mars onder andere in de Napa van 10 november.

Uw lezers zouden het, denk ik, interessant vinden als u in uw blad erop wees dat de planeet Mars elke avond, vanaf tien uur tot middernacht, heel fraai aan de sterrenhemel te zien is. Om deze tijd staat Mars namelijk recht boven ons hoofd en is dan gemakkelijk te vinden als de helderste 'ster' aan de hemel met een enigszins rossige kleur.

Vlak in de buurt van de planeet vindt men ook een met het blote oog wazig groepje sterren. Met een eenvoudige verrekijker ziet men een zevental sterren bij elkaar, het 'Zevengesternte'.

Iets lager in het oosten vindt men het fraaie december-sterrenbeeld, Orion, met de drie sterren op een rij (de drie wijzen uit het Oosten).

DR P. RAYLEE
(Bonaire)

KRALENDIJK — De twee Bonaireaanse windsurfers die de Antillen vertegenwoordigen in het wereldkampioenschap komende week, oefenen in de baai van Kralendijk.

Op de voorgrond subkampioen van de Antillen Elvis Martinus en in zijn kielzog de nummer 3 op de ranglijst Constantino Saragossa.

Restauratie slavenhutjes

KRALENDIJK — Een bedrag van negentigduizend gulden heeft OKSNA goedgekeurd voor de restauratie van de slavenhutjes nabij de Antillian Salt Company. Een gedeelte van het geld zal ook besteed worden aan informatieborden die op verschillende plaatsen neergezet zullen worden.

Tijdens de persconferentie benadrukte gedeputeerde Marsera dat de toestand van de slavenhutjes slecht is. Er is wel echter gerestaureerd, maar het zijn de voortdurende aandacht en het onderhoud die telkens parten spelen.

Marsera noemde de slavenhutjes van grote culturele en historische waarde en zijn zeker een aantrekkelijke bezienswaardigheid voor de toeristen. Zoals bekend, werden de huisjes gebruikt als onderkomen voor de slaven die bij de zoutwinning werkten. Zij verbleven daar de gehele week en liepen dan in het weekeinde naar Rincon.

Sport buurtcentra

KRALENDIJK — In het komende weekeinde zal het wijkcentrum Seru Fortuna uit Curaçao gast zijn van 'sport in de wijken' op Bonaire. De eerste sportontmoeting vindt plaats op het terrein van Juventus te Antriol. Daar zullen twee groepen uit Curaçao en twee groepen uit Bonaire in de leeftijd van acht tot twaalf jaar tegen elkaar strijden. Dat begint 's morgens om negen uur al. Doel van het bezoek van de Curaçaose jeugd is een gezond mentaal opkikkertje. Dat houdt ook in dat de Curaçaose kinderen ook een andere omgeving leren kennen. Bovendien zal de sportontmoeting bijdragen tot de vorming van de jeugd. De coördinatie is in handen van Indebon.

WILLEMSTAD — Aan een perceel gelegen aan de Dario Salasstraat werd om politieassistentie gevraagd. De 70-jarige bewoner S.W deelde de politie mee dat zijn zoon (vermoedelijk aan drugs verslaafd) het huis was binnengedrongen en een bedrag van 335 gulden had ontvreemd.

S.W werd 's nachts wakker en zag zijn zoon via een raam het huis binnenkomen. De recherche zet het onderzoek voort.

WILLEMSTAD — De patrouilledienst hield ter hoogte van Kura di Shon Fiel, te Otrobanda de recidivist J.L.C aan. Hij wordt ervan verdacht verscheidene inbraken te hebben gepleegd in de omgeving van de Frederikstraat. Bureau Recherche neemt het onderzoek over.

WILLEMSTAD — De patrouille van de Surveillancedienst Rio Canario werd naar een snack op Groot Kwartier gedirigeerd alwaar de eigenaar hen vertelde dat F.A. in zijn zaak had ingebroken.

F.A verschafte zich toegang tot het pand, door een plank te verwijderen. De verdachte kon nog niet worden aangehouden. De recherche heeft het verdere onderzoek.

...naire vertegenwoordigt ... Antillen bij kampioenschappen

KRALENDIJK — De ...aireaanse windsur... Elvis Martinus en Con...tino Saragossa zullen ... Curaçao de Antillen ...tegenwoordigen in het ...reldkampioen Wind...fen. Het is dit jaar voor ... derde maal dat beide ...dsurfers aan deze wed...d deelnemen.

...t jaar zullen de IFCA ...boards World, zoals het ...ement wordt genoemd, ... 2 tot 9 december op ...açao georganiseerd ...den. Zoals bekend, staan ...tinus en Saragossa op de ...illiaanse ranglijst als ...mer 2 en 3. Bij de wereld...pioenschappen die in ... in Amerika en 1989 in ...tsland werden georgani...d, deed zich een pro...m voor.

...et gebrek aan voldoende ...d was en de oorzaak van ...r geen kampioen uitge...en kon worden. Martinus ...e hopen dat dit niet het ... zal zijn op Curaçao. ...al omdat de jonge wind...r alle vertrouwen in zich... heeft. Beide zeilers ...ben veel waardering voor de IFCA, die vrijwel alles voor de beide Bonaireanen heeft geregeld.

Ook de ALM en 'Don Andres' verleenden hun medewerking. De eerste voor het vervoer van de personen, de tweede voor het vervoer van het materiaal. De beide windsurfers die lid zijn van Aquaspeed Bonaire zullen in het Princess Beach Hotel verblijven.

...mass krijgt ...t druk

KRALENDIJK — Na de ...ring van het één-jarig ...taan van de muzikale ...ep Imass zullen er nog ...ele activiteiten gepland ...den voor de komende ...k.

De eerste is al op 2 ...ember wanneer op de Tera ...a Ranch het vijftien-jarig ...taan gevierd zal worden ... Glenn & Friends Combo. ... Imass is daar van de ...tij, evenals Axe, Magic ...nd en Tipico Boneriano. ... 's middags vijf uur tot in ... kleine uurtjes zullen de ...ds elkaar aflossen.

...p 3 decemb... ... op de Tera... ... Sinterklaas... georga...erd, waarvoor wel een ...ngsbewijs vereist is. Is ...int eenmaal vertrokken, ... zal de Imass band de ...iek verzorgen voor een ...ppy hour style dancing'.

MENSEN

Eerste Japanner in ruimte

Met zekere trots zal Japan vanaf zondag zijn landgenoot Toyohiro Akiyama volgen. De 48-jarige journalist Akiyama is namelijk de **eerste Japanner** en de eerste journalist die deelneemt aan een ruimtemissie. Via een directe reportage op radio en televisie worden de Japanners op de hoogte gehouden van de verrichtingen van Akiyama, chef-redacteur buitenland van de omroeporganisatie TBS in Tokio.

De Japanse journalist vertrekt zondag van het ruimtecentrum Baikanoer in de Sovjetunie aan boord van het ruimteveer Soiouz-tm-11 voor een vlucht naar het Russische ruimtestation Mir. Akiyama zal zes dagen aan boord van het ruimteveer doorbrengen, voordat hij terugkeert op aarde. Gedurende zijn verblijf in de ruimte, zal de journalist dagelijks een televisiereportage brengen van tien minuten en twee keer twintig minuten voor de radio. "Het voor TBS historische project valt samen met de veertigste verjaardag van onze organisatie", verklaarde Izumi Tanaka, die verder niet veel kwijt wilde over de kosten van deze grote publicitaire operatie. Een woordvoerder van TBS sprak de berichten niet tegen dat de Japanse omroep ongeveer tien miljoen dollar (17 miljoen gulden) aan de Sovjetunie had betaald om van alle media de eerste te zijn die een journalist de ruimte instuurt.

Toyohiro Akiyama, gekozen uit 160 kandidaten, werd in de Sovjetunie aan een intensieve fysieke training onderworpen van veertien maanden om zo zijn lichaamsgesteldheid te verbeteren. "Met veel moeite heeft men mij ervan weten te overtuigen te stoppen met drinken en roken", geeft de journalist toe, die vier pakjes sigaretten per dag rookte. Uit voorzorg had de omroeporganisatie een eventuele vervanger aangewezen voor Akiyama in de persoon van de 26-jarige Ryoko Kikuchi, de enige cameravrouw van de omroeporganisatie. Zij volgde dezelfde training als haar collega's.

Gedurende zijn verblijf aan boord van de Mir, waar hij in gezelschap zal verkeren van de astronauten Moesa Manarov en Viktor afanasjev, zal Akiyama reportages maken over milieuproblemen, gezien vanuit de ruimte. Verder neemt hij deel aan biologische experimenten.

Net als zijn reisgenoten zal ook Akiyama zes kleine Japanse kikkers meenemen van twee a drie centimeter om hun gedrag te onderzoeken in staat van gewichtsloosheid.

TBS

ZATERDAG

17.05 Munsters
17.35 Beverly Hillbillies
18.05 Andy Griffith
18.35 Happy Days
19.05 World Championship Wrestling
21.05 Movie: 'Cheyenne Autumn' (1964, Richard Widmark)
24.05 US Olympic Gold
01.05 Night Tracks® - Chartbusters
02.05 Movie: 'Christmas Story' (1983, Melinda Dilon)
04.05 Night Tracks®

ZONDAG

14.20 Movie: 'Errand Boy' (1961, Jerry Lewis)
16.05 Movie: 'The Bellboy' (1960, Jerry Lewis)
17.35 Tom & Jerry's 50th Birthday Bash
18.35 Captain Planet
19.05 NWA Main Event
20.00 Movie: 'Sink the Bismarck' (1960, Kenneth More)
22.00 Nat'l Geo. Explorer: 'Battleship Bismarck'
23.05 Nat'l Geo. Explorer: 'Flamingo Odyssey'
23.30 Nat'l Geo. Explroer: 'Raw Power'
24.00 Network Earth
24.30 Love after Marriage.

Burt Lancaster in ziekenhuis

De Amerikaanse filmster **Burt Lancaster** is vrijdag voor een spoedbehandeling opgenomen in een ziekenhuis in Los Alamitos (California). De familie van de 77-jarige acteur weigert iets over zijn gezondheidstoestand te zeggen.

Lancaster werd onwel toen hij vrijdag een vriend in het ziekenhuis bezocht. De artsen vermoeden dat de 77-jarige Lancaster door een hartaanval is getroffen, maar een naaste medewerker acteur zegt dat hij een beroerte heeft.

Burt Lancaster begon zijn carriere als circusatleet en acrobaat voordat hij aan het eind van de Tweede Wereldoorlog de overstap naar Hollywood waagde. Hij heeft een zestigtal films op zijn naam staan, waaronder "Vera Cruz", "From here to eternity" en "Atlantic city U.S.A.". Zijn rol in "Elmer Gantry" leverde hem in 1960 een Oscar op. Daarnaast bouwde hij ook in Europa een indrukwekkende filmcarriere op, ondermeer in "Novecento" van Bernardo Bertolucci.

In 1988 weigerden de verzekeringsmaatschappijen hem te verzekeren vanwege zijn leeftijd en zijn fysieke toestand. Daardoor moest hij de hoofdrol van de film "The old gringo" afstaan aan Gregory Peck. Lancaster was in september voor de derde maal getrouwd, met de televisieproductrice Susan Scherer.

Bij het Amerikaanse Springfield college, werd het 'Certificate of advanced studies teaching Fellow' uitgereikt aan de Arubaanse student, Michael Croes, van het gezin Marco Croes, Cuman 78. Hij studeert Athletic Administration" aan dit college, na zijn "undergraduate degree" in 1982 en zijn 'Master's degree" in 1983 aan de Bowling Green university te hebben behaald.

■ ...**Queen Janet**... onder die naam kan Janet Jackson voortaan door het leven gaan. Op de afgelopen week gehouden Billboard Music awards sleepte zij acht prijzen in de wacht. Zij won namelijk in evenveel categorieën de eerste prijs. Zij werd onder andere Rhythm & Blues artiest van het jaar, hot 100 solo artiest van het jaar, dans artiest van het jaar en zangeres van het jaar. **Haar album Rhythm Nation, werd album van het jaar bij Billboard.**

Janet is trouwens niet de enige uit de familie Jackson die tijdens één evenement meerdere prijzen in de wacht weet te slepen. Broer Michael weet er alles van. In 1985 wist hij 8 Grammies op zijn naam te schrijven.

Reagan

...**Eerste hond**, Millie's autobiografie , Millie's book, verslaat Ronald Regan's memoires op de wekelijkse ranglijst van uitgevers in de Verenigde Staten. Millie's book staat nog steeds nummer 6 terwijl het boekwerk met de wetenswaardigheden van Reagan niet eens een plaatsje op die lijst kon bemachtigen....

Japanner Inose krijgt Blaeu-prijs

Dr. H. Inose, directeur-generaal van het National Centre for Science Information Systems in Tokio, krijgt op dinsdag 4 december uit handen van burgemeester E. van Thijn van Amsterdam de **Blaeu-prijs**.

De onderscheiding werd in 1985 door het Amsterdamse gemeentebestuur in het leven geroepen voor mensen die met hun wetenschappelijke en technologische prestaties een onmiskenbare bijdrage leveren aan de verworvenheden op het gebied van de telecommunicatie. De prijs wordt om de twee jaar uitgereikt en ging in 1986 naar prof. D. Gagliardi uit Italie en in 1988 naar prof. P. Enslow uit de Verenigde Staten.

Inose krijgt het ereteken voor zijn baanbrekende werk op het gebied van de digitale communicatie en informatietechnologie. Het gaat daarbij met name om communicatie in combinatie met verkeerssystemen. "Hij heeft daarmee een bijdrage geleverd aan mogelijke oplossingen van fileproblemen", aldus het gemeentebestuur.

De prijs dankt zijn naam aan Willem J. Blaeu (1571-1638), een befaamd cartograaf die in het begin van de Gouden eeuw, toen Amsterdam letterlijk de eerste intercontinentale lijnen uitzette, de eretitel "Kaartmaker der republiek" verwierf.

Sex op korte termijn

De Iraanse president Ali Akbar Hashemi Rafsanjani heeft de oplossing gevonden voor zijn alleenstaande landgenoten die hun geslachtsdrift willen bevredigen: informele huwelijken voor een korte tijd. Dit idee opperde hij vrijdag in een preek voor de universiteit van Teheran.

Paren zouden het onderling eens kunnen worden om een huwelijkscontract voor een maand of twee af te sluiten. Tegenwoordig moeten Iraanse jongeren wachten tot ze 25 of 30 zijn en een baan en een huis hebben voordat ze hun **seksuele behoeften** kunnen bevredigen. "En we weten dat jongeren die behoefte al vanaf hun 15e hebben", aldus Rafsanjani. Het tijdelijke huwelijk zou volgens hem ook een oplossing zijn voor de miljoenen weduwen en gescheiden vrouwen in Iran.

"Het is onjuist om de menselijke aard te onderdrukken", zo rechtvaardigde de president zijn plan. Een tijdelijk huwelijk wordt volgens hem niet door de Islam verboden, maar toch bestaat er veel weerstand tegen. Toen Rafsanjani het idee zes jaar geleden voor het eerst opperde wezen veel gezinnen van de hogere en middenklasse het af als een vorm van gelegaliseerde prostitutie.

"Als we dergelijke culturele barrieres niet afbreken kunnen we sociale zonden niet bestrijden", aldus de president. "Het is moeilijk iemand te berechten die door zijn seksuele noden gek is geworden."

KLM veroordeeld

Een rechtbank in Londen heeft de **KLM** vrijdag veroordeeld tot een boete van ruim 64.000 gulden voor de dood van 1300 tropische vogels. De vogels werden vorig jaar december met een KLM-toestel van Tanzania naar het Amerikaanse Miami vervoerd, via Amsterdam en London.

Tijdens een routinecontrole op het Londense vliegveld bleken 1200 van de 8800 vervoerde vogels overleden te zijn. Korte tijd later stierven er nog eens honderd vogels. De vogels kwamen om als gevolg van voedsel-en watertekort en door te kleine kooien.

De KLM werd ook veroordeeld tot het betalen van een bedrag van 16.000 gulden voor de kosten van de opvang van het quarantainepersoneel op de Londense luchthaven.

De KLM heeft na het incident het vervoer van levende vogels tijdelijk gestopt. Een woordvoerder van de luchtvaartmaatschappij zei vrijdag dat de KLM overweegt helemaal met deze vorm van vervoer op te houden. "We zijn allemaal zeer bedroefd over de dood van die vogels", aldus de woordvoerder van de KLM.

HBO

ZATERDAG

16.00 Adventures of Baron chausen (PG)
18.30 Mel Gibson's Unauth Video Diary. Behind the Scen Lethal Weapon II
19.00 Cocoon: 'The Return' (PG
21.00 Look who's Talking (PG1
23.00 HBO Comedy Hour: Rudner - Born to be Mild'
24.00 Descending Angel
01.45 And God created Woman
03.25 Parents (R)
04.50 After Midnight (R)
06.25 Clint, 'The Rookie' and M

ZONDAG

13.00 Loverboy (PG13)
15.00 Never Say Goodbye
16.00 Scrooged (PG13)
17.45 Fat Man and Little Boy (P
20.00 Ghostbusters II™ (PG)
22.00 Family Business (R)
24.00 Dream On: 'Martin gets L
24.30 1st & Ten: 'Bull Day Aften
01.00 Fat Man and Little Boy (P
03.10 Buy & Cell (R)
04.45 Loverboy (PG13)
06.30 Bobby Kennedy: 'In his Words'.

TELECURAÇAO

ZATERDAG

17.00 Telefiesta met tante Irma;
19.00 Directe uitzending OT Festival vanuit Las Vegas;
22.00 Wega di Number Kòrsou;
22.07 Telenoticias;
22.30 Kòktel Turístiko met captai Sterling.

ZONDAG

15.00 Sena ku Señor;
16.00 Sala di Konsierto;
17.00 Big Story;
17.50 Wega di Number Korsou;
18.00 Di bishita ku.....;
18.30 E Oloshi/Wil di Suerte;
19.30 Modísima met Saida e Anne-Marie;
20.00 Telenotisia;
20.30 Shete dia;
21.00 Best seller: 'The man wh lived at the Ritz';
22.00 Easy Street;
22.30 Santo Domingo invita;
23.30 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)

NBC

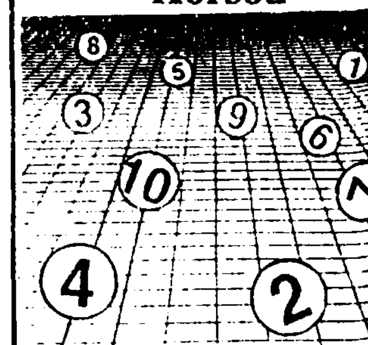
ZATERDAG

21.00 Parenthood
22.30 Working it Out
22,00 Golden Girls
22.30 Empty Nest
23.00 Carol & Company
23.30 American Dreamer

ZONDAG

20.00 Hull High
22.00 Lifestories
23.00 Movie: 'Decoration Day'.

Wega di Number Kòrsou

4572
4773
4678

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000

Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
A. van Leeuwen(adjunct-hoofdredactrice)
N. Hendrikse (eindredacteur ÑAPA)

Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Jacoline Steegstra, Bob Harms, Sheila Rhodes (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viole Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-15.30 uur
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór 15.30 binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dindag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-15.30 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Caya G.F. Betico Croes 110
Tel: 24333 (drie lijnen)
Faxnummer: 22368

Eindredacteur/Directeur
Jos van der Schoot
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp-Van der Schoot, Djisbie Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Etleen Clemencia-Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22580 / 22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-724300)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

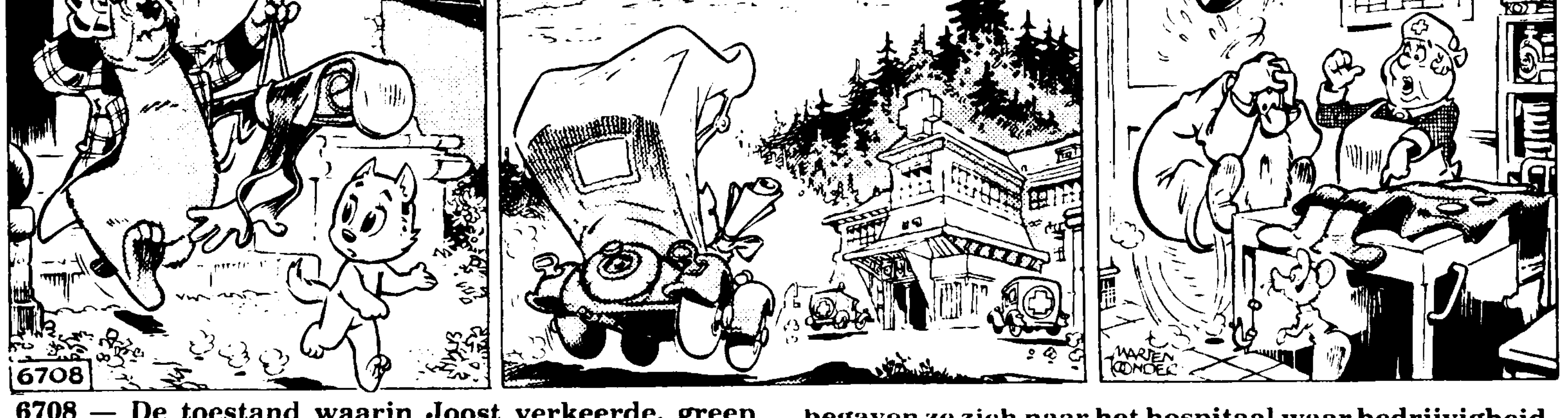
DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504 en 370304

Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 208.000, Maduro Bank rek. nr: 286.330.08 en ABN rek. nr: 11.15.626
Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110, tel: 24333
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen **vijftien gulden per maand**

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 80,15 per maand (luchtpost) of NAf. 24,-- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen

Heer Bommel en de Platmaker door Marten Toonder

6708 — De toestand waarin Joost verkeerde, greep heer Bommel stevig aan zoals te begrijpen valt. Maar toen hij over de eerste schrik heen was, ging hij, op aandringen van Tom Poes, onmiddellijk tot daden over.

Ze rolden de verslapte knecht met grote zorg op, bonden een lint om hem heen en daarop droeg heer Ollie de patiënt persoonlijk naar zijn auto.

'Dit is heel vreselijk', sprak hij met bevende lippen. 'Als heer heb ik toch heel wat lijden gezien, maar dit is meer dan ik kan verdragen. Dit moet een verschrikkelijke kwaal zijn, jonge vriend! Als d-die arme J-Joost daar maar weer bovenop komt! We moeten zo vlug mogelijk naar het ziekenhuis'.

Zo gezegd, zo gedaan. Voor de tweede keer die dag begaven ze zich naar het hospitaal waar bedrijvigheid heerste.

'Er rijden heel wat ziekenauto's naar toe', zei Tom Poes zorgelijk. 'Zouden het net zulke gevallen zijn als Joost? Het zou me niets verbazen'.

Hij had gelijk. Toen de dienstdoende specialist zich over de onderzoektafel boog om het eerste binnengedragen geval te bekijken uitte hij een kreet van verbazing.

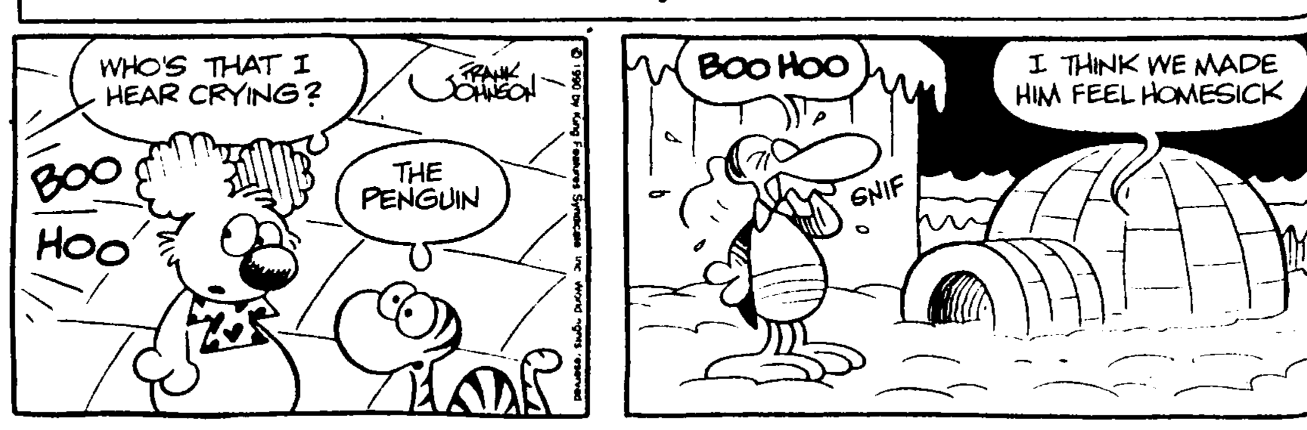
'Praw!!' zo riep hij uit. 'Wat geeft het dan hier? Ener verkeersonval met ener wegwals of wat?'

'Ik weet niet, professor', zei de hoofdzuster verzenuwd. 'Het is commissaris Bas. Hij is door iemand van de Gemeentereinigingsdienst uit [illegible] opgeraapt en direct hierheen gebracht. Trouwens, op de gang liggen nog meer van dit soort gevallen!'

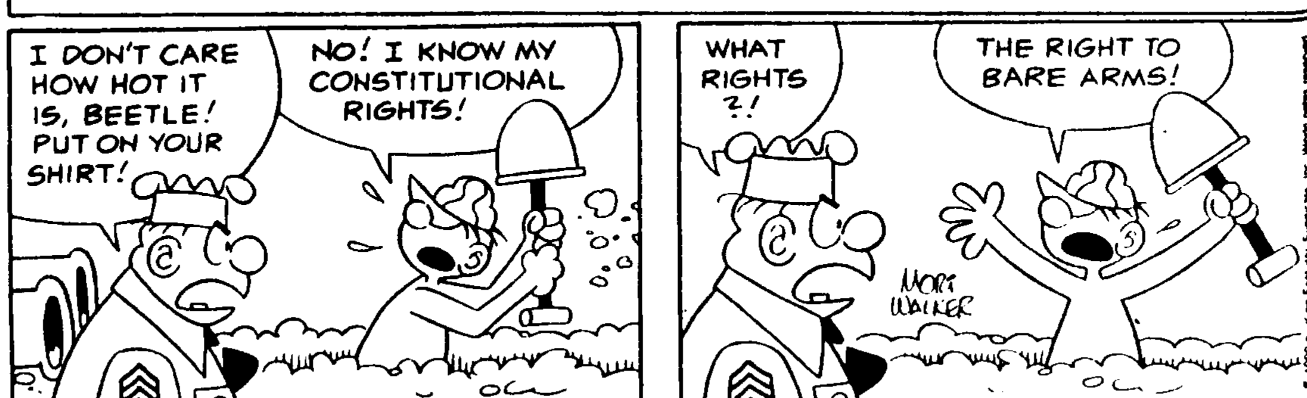
HENRY — By Dick Hodgins

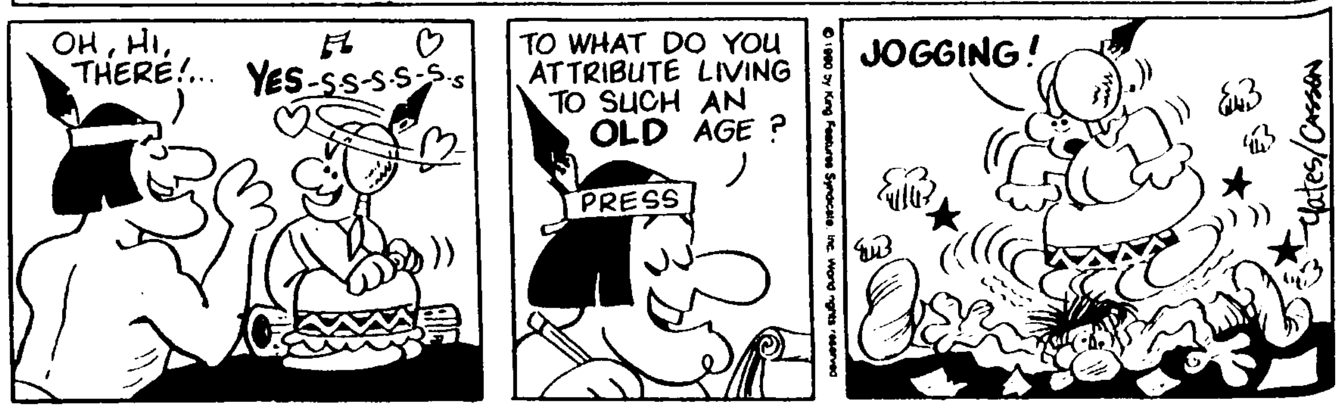
BONER'S ARK — By Addison & Frank Johnson

BEETLE BAILEY — By Mort Walker

REDEYE — By Bill Yates & Mel Casson

MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

NACHTDIENST ARTSEN
Patiënten van de artsen van Bandabao (3e district) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren. De patiënten van de andere medische districten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

KINDERARTS
(particuliere patiënten)
voor de dienstdoende arts belt U tel.: 624900/625100.

VERENIGING VAN TANDARTSEN
voor de dienstdoende arts gedurende het weekeinde en op feestdagen gelieve tel.: 82222 op te bellen.

CENTRO MEDICO STA ROSA
Sta Rosaweg 327, tel.: 672300/676666; openingstijden zaterdag en zondag van 08.00-24.00 uur.

WIJKVERPLEGING

WIT GELE KRUIS
voor wijkverpleging 'Prinses Margriet': consultatiebureaus te Sta Maria: tel.: 82344, 82412 en 82947, Montagne Abao: tel. 673711 en Kaya Fensu (Koraal Specht) tel.: 618577; hoofdkantoor te Sta Maria 17, kantooruren van 07.00-12.30/13.00-17.00 uur. Na 17.00 uur bereikbaar: zuster Jacobus, tel.: 684375.

NEUTRALE WIJKVERPLEGING
kantoor Gosieweg 15, tel.: 44231/44232; geopend van 07.00-17.00 uur; de wacht heeft broeder Kopra, tel.: 676368, page-boy 027-053 b.g.g. 43838.
kantoor Bandabao, Groot Sta Martha 141, tel.: 642555; geopend van 14.00-17.00 uur; de wacht heeft broeder Kopra, tel.: 676368.

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO
Schottegatweg Noord 43, tel.: 44510, 691343, 691683 en 691838; voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling.
Consultatiebureau zuigelingen: iedere donderdagmiddag van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: iedere dinsdagmiddag van 12.30-14.45 uur.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABAO
Fontein 35, tel.: 648077; open van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; na 17.00 uur bereikbaar: zuster Van Herwijnen, tel.: 642798 b.g.g. 601760.

STICHTING VAN HET WITE GELE KRUIS VOOR GEZINSVERZORGING 'KWIDO PA FAMIA'
Sta Maria 17, tel.: 680222; spreekuren maandag, woensdag en vrijdag van 08.00-10.00 uur; dinsdag en donderdag van 14.00-16.00 uur.

GENEESK. DIENST

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
1 december 1990 vanaf 08.00 uur tot 3 december 1990 om 07.00 uur:
Dokter Dunker, Sentro Mediko Montaña Abao, tel.: 673355; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 371463 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy-Tseng, Nassy, Tseng, Winklaar, Braakman, Doran en Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
30 november 1990 vanaf 17.00 uur tot 3 december 1990 om 07.00 uur:
Dokter Davelaar, Sentro Mediko Seru Fortuna, tel.: 84122; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 617142 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Gollo-Henry, Roose, Braakman-Bonder, Gerstenbluth, Davelaar, Elhage, Pablo, Heerenveen, Nivillac en Rosales-Concession)

DERDE DISTRICT BANDABAO
30 november 1990 vanaf 17.00 uur tot 3 december 1990 om 07.00 uur.
Dokter Sommer, Sentro Mediko Barber, tel.: 641605; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 648930 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Schellens, Sommer, Lucacius, Spong en Tweed).

■ **Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!**

APOTHEKEN

WEEKEINDEDIENST ZATERDAG

Otrobanda
Union, Breedestraat 137, tel.: 623575/625837.
Punda
Cerito, Winkelcentrum Promenade, tel.: 76155/76889.

ZONDAG

Otrobanda
del Pueblo, Breedestraat 82, tel.: 625333/625444.
Punda
Plasa, De Ruyterkade, tel.: 615545/615519.

DIVERSEN

VERLOF BEGRAFENIS
1 december: E.F. Cannister, Schottegatweg Oost 125.
2 december: H.R. Andrade, Vesuviusstraat 19.

HEEFT U hulp nodig bel SOS-lijn 127.

LUCHTPOSTSLUITING
(Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.
De Verenigde Staten en Europa (op zaterdag): voor aangetekende en gewone poststukken om 14.45 en 15.45 uur.
Het zegelloket is op zaterdag van 07.00-15.00 uur open.

THORAX CENTRUM
(Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 85544): openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 85917.

DIERENASIEL
kantooruren maandag t/m vrijdag 10.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 10.00-13.00/16.00-18.00 uur; zondag gesloten.

DIERENARTS
voor spoedgevallen gelieve te bellen:614000 (Veterinaire Dienst) voor de dienstdoende arts.

INTERNATIONAL TRADE CENTER
10.00-23.00 uur Curaçao Christmas Collection (Kerstexpositie) - Exhibition Hall.

ZONDAG

TOERISTENSCHIP
08.00-16.00 uur 'Island Princess' (SJU).

INTERNATIONAL TRADE CENTER
10.00-23.00 uur Curaçao Christmas Collection (Kerstexpositie) - Exhibition Hall.

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 11.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 06.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes): zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30. 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO; zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA CORA: ZON.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE

MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Munde Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

GEREFORMEERDE KERK

Arowakenweg
08.30+17.00(katechismus) uur ds J. Glas.
Seru Fortuna
10.00 uur ds J. Glas.
Buena Vista
08.30+19.00 uur ds J. Klapwijk.
Santa Rosa
10.00 uur br Lai;
19.00 uur ds W.J. Keesenberg.

NOACH-KAPEL

zaterdagavond
19.00 uur kerkdienst (Ned.) - Marinebasis Parera.

MAANDAG

TOERISTENSCHIP
09.00-18.00 uur 'Carla Costa' (SJU).

GALLERY EIGHTY-SIX
(Breedestraat/hoek Bloksteeg (P), tel.: 613417)
t/m 5 januari maandag en zaterdag van 09.30-12.30 uur; dinsdag t/m vrijdag van 09.30-12.30/15.00-17.30 uur gelegenheid tot bezichtiging verkoop/expositie van oude prenten, land- en zeekaarten van de Antillen en het Caribisch gebied.

N.V. CURACAOSE DOK MAATSCHAPPIJ
CURACAO DRYDOCK COMPANY INC.

Met diep leedwezen maken wij hierdoor het plotseling overlijden bekend van onze zeer gewaardeerde medewerker de heer

FRANKLIN YUAN MARGARITA

De heer Margarita werd op 27 mei 1948 op Curaçao geboren en trad bij ons in dienst op 20 mei 1975.
Betrokkene was werkzaam bij de Afdeling Werktuigbouwkundige dienst als Bankwerker-Monteur.
De teraardebestelling vindt plaats op zaterdag 1 december 1990 om 4.00 uur namiddag vertrekkende vanuit de rouwkamer van het St. Elisabeth Hospitaal naar de R.K. Kerk te Buena Vista en daarna de R.K. begraafplaats te Sta. Maria.

De heer Margarita zal nog lang in onze herinnering voortleven.

Direktie en Personeel
N.V. Curacaose Dok Maatschappij

GRADISIMENTU I INVITASHON

di famianan di e defuntu

HENDRICUS ESTEBANUS ROSARIA

Tin momentunan ku un hende ta sinti un alivio ora ku otronan tambe ta komparti den su tristesa.
Nos danki ta bai na esnan ku a duna nan sosten i tambe na tur ku tabata ku nan pensamentunan serka nos den nos tristesa.
Ke invitá tur famia, amigu i konosínan na un Santu Sakrifisio di misa, kual lo tuma lugá na Misa di Zuid-Bonam djadumingu 2 di desèmber pa 5.30'or p.m.

Met verslagenheid hebben wij kennis genomen van het overlijden van

MONIQUE J.F. AGNES

Wij gedenken haar als een sportieve en enthousiaste badmintonspeelster.

Ons medeleven gaat uit naar haar nabestaanden.

Het Bestuur van de Badminton Bond Curacao.

Stockmarkets - NEWS

NEW YORK	PREV.	30-11	FRANKFURT	PREV.	30-11	AMSTERDAM	PREV	30-11
DOW JONES	2510	2561	DAX INDEX	1418	1441	CBS GEN.INDEX	94.30	94.70
AM.BRANDS	39.25	40.50	AEG	959.00	950.00	ABN-AMRO	30.90	30.80
AM.EXP.	20.00	20.38	BASF	202.60	204.30	AEGON	106.50	106.80
ANHEUSER B	39.63	40.00	BMW	401.00	414.50	AHOLD	132.90	134.30
ATT	31.75	32.13	COMMERZBANK	230.40	234.30	AMEV	47.20	47.20
BORDEN	27.63	28.25	DAIMLER BENZ	589.00	579.00	AKZO	67.30	68.20
CAMPBELL S	56.38	56.88	DEUTSCHE BANK	599.50	610.00	BOLS	165.00	166.50
CHRYSLER	11.75	11.75	HOECHST	187.80	192.20	BUHR.TET.	45.60	45.60
CITICORP	12.63	12.75	KAUFHOF	529.00	533.00	DAF	17.70	17.70
COCA COLA	44.88	46.25	MAN	361.80	375.00	DSM	80.60	80.80
DIGITAL	50.25	51.63	PREUSSAG	282.50	284.00	ELSEVIER	74.50	75.00
DUPONT	35.13	36.75	SIEMENS	592.50	587.00	FOKKER	34.90	34.50
EAST.KODAK	42.13	42.50	VW	335.30	337.70	GIST BROC.	27.20	27.20
EXXON	50.25	50.88				HAGEMEYER	104.50	104.00
FORD	27.25	27.38				HEINEKEN	128.60	128.30
GEN.ELECT.	53.25	55.00	LONDON			HOOGOVENS	53.00	52.60
GEN.MOTORS	37.63	36.38				KLM	19.50	19.50
HEINZ	34.00	34.63	FT-100 INDEX	2138	2149	KNP	35.00	35.60
HOMESTAKE	17.50	17.25				NEDLLOYD	36.70	36.60
IBM	112.13	113.88	ARGYLL	2.44	2.47	NMB	40.70	41.00
KELLOGG	71.63	72.50	BARCLAYS BANK	3.64	3.71	NAT.NED	50.00	50.20
MC DONALDS	28.00	28.25	BASS	10.17	10.12	PHILIPS	21.60	21.50
MERCK	83.63	86.00	BRITISH STEEL	1.20	1.20	ROBECO	86.10	85.70
MINNES.MNG	80.38	81.38	BRITISH TEL	2.84	2.89	ROLINCO	80.00	79.50
MOBIL CORP	58.13	58.75	BTR	3.28	3.31	RORENTO	60.10	60.00
NCR	85.50	56.63	CADBURY	3.29	3.20	RODAMCO	40.30	40.30
PFIZER	77.50	79.75	CABLE & WIRE	4.45	4.47	ROYAL DUTCH	133.20	134.80
P.MORRIS	48.38	48.75	GRAND MET	5.99	6.00	UNILEVER	143.00	144.70
QUAKER	48.00	48.75	MARKS & SPENCER	2.25	2.27	VMF STORK	41.80	42.40
SEARS	25.00	26.13	MIDLAND	5.73	5.83	VOC	43.20	43.70
UP JOHN	37.13	37.50	TATE & LYLE	2.65	2.70	VNU	85.20	84.60
USX	30.88	31.38				WESSANEN	60.70	60.70
WOOLWORTH	28.75	29.25						
			TOKYO					
GOLD	307.00	305.30				TORONTO		
			NIKKEI DOW IND.	22712	22454			
SILVER	4.06	4.00				TSE 300	3139.0	3148.4
			BRIDGESTONE	1000	1000			
CRUDE OIL	33.30	31.15	CANON	1240	1250	ALCAN	17.13	17.50
			DAI ICHI KANGYO	1840	1850	BELL	39.00	39.50
US$/Yen	132.65	133.70	DAIWA SEC.	1030	1020	BANK OF NS	11.25	11.00
			HITACHI	1050	1030	CAN.PAC.	19.00	19.25
US$/DMARK	1.50	1.50	HONDA MOT.	1310	1330	IMASCO	27.63	27.75
			JAPAN AIRLINES	1000	981	LAIDLAW	20.25	20.50
GBP/US$	1.95	1.93	NEC	1270	1240	MOORE	26.38	25.75
			NOMURA SEC.	1610	1600	NORANDA	15.00	15.25
US$/NLG	1.68	1.69	NIPPON STEEL	385	390	PLACER DOME	17.75	17.38
ECU/US$	138.20	137.10	MAZDA	560	530	POWER CORP.	15.63	15.63
CAN/US$	85.99	85.72	SONY	5690	5700	ROYAL BANK	22.00	22.00

MADURO & CURIEL'S BANK N.V.
INVESTMENT DIVISION
For further information call
Tel: 612991 / 617007

TEX-MEX
Sunday
from 11.30 a.m. - 5.00 p.m.
Taco's - Enchilladas, Mex. Rice - Fajitas - Quesadilla -Shrimps - Burritos -Chile con carne - Chimichangos.
For orders please call 79386
Take out orders
Cassandraweg 27

TE HUUR GEVRAAGD
Vanaf januari 1991 voor langere periode
RIANT WOONHUIS
met 5 slaapkamers in goede buurt
Voor aanbiedingen:
MULTI DISCIPLINE SERVICES
tel.: 686.986 - fax: 689.495
tijdens kantooruren

CHARLES JOURDAN
SHOES & BAGS Exclusively
at DIVA Breedestraat - Punda

N.V. ETHICA FARMA
Vanaf 29 november 1990 bereiken via
telf. # 85256
Adres: Punta Cardonweg #113
Postbus #3554.

NIERSTICHTING CURAÇAO
Geef met plezier voor een nier

WAARSCHUWING
De Commandant van de marinenbasis Parera maakt bekend dat er schietoefeningen worden gehouden.
Op de schietbaan HATO:

DINSDAG	04 DECEMBER 1990	van 07.00 tot 13.20
WOENSDAG	05 DECEMBER 1990	van 07.00 tot 13.20
VRIJDAG	07 DECEMBER 1990	van 07.00 tot 13.20

Onveilig zeegebied ± 4000 meter uit de kust.

Kodela maakt hierbij bekend dat i.v.m. renovatie projekt pompstation Post V op zondag 2 december 1990 van 8 uur a.m. tot 6 uur p.m. een **gedeelte** van **Cubaweg, Puerto Ricoweg, Hispañolaweg, Borinquenweg en hooggelegen gedeeltes** van **Garipitu, Toni Koenchi** en **Barbouquet** te kampen kunnen krijgen met

DRUK VERMINDERING en of GEEN WATER ZULLEN HEBBEN

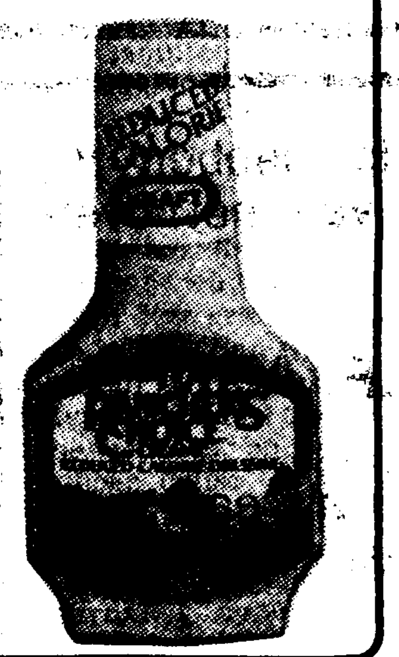
KODELA zal alles in het werk stellen om het ongerief tot een minimum te beperken en biedt bij voorbaat haar verontschuldiging aan.

ONGELOFELIJKE EIND-VAN-HET-JAAR CAMPAGNE.
Een lot voor elke **3 video's die U leent** en voor elke **2 video's gekocht** in de uitverkoop.
Dit kunt U winnen:
1e prijs: een televisie Sony 19" stereo met afstandsbediening;
2e prijs: een video-recorder Panasonic met afstandsbediening;
3e prijs: een compact disc speler JVC voor max. 5 compact discs.
Trekking: 31 december om 3 uur 's middags bij DEECEE VIDEO, v. Staverenweg 25.
Als U nog geen lid bent van DeeCee Video, komt U zich dan snel inschrijven om ook mee te kunnen doen in de fantastische campagne!

De lekkerste ROTIE'S pom, pastei, bamie, nassie, chin. kip, ger. kip, ger. varken, moksie moksie, bruine bonen, bloedworst kunt U elke zondag tussen 12 en 4 bij ons krijgen.
Vraag naar het gerecht v/d week
Koraal Partir kav 87
tel. 674103

Voor Sinterklaas en Kerst wilt U uw kinderen toch ook leuk aankleden?
Boutique "PUNKY PUNKY" biedt U een grote variëteit aan exclusieve kinderkleding en schoenen van uitstekende Colombiaanse kwaliteit.
Wacht niet langer, kom en overtuig U zelf.
Boutique "PUNKY PUNKY",
Esperanzaweg 80 - Goede Hoop, tel. 684586
Voor de komende feestdagen hebben wij elke dag KOOPAVOND tot 21.00 uur en zijn wij ook 's-zondags GEOPEND van 9.00 uur tot 14.00 uur.

KRAFT
Tip voor Uw boodschappenlijst:

GROOTSE VERKOOP
van
Kerstdecoraties, handenarbeid-artikelen, kosmetika, kleding, planten en nog veel meer.
Aanwezig een goed voorziene keuken.
Zondag 2 december 1990 Landhuis Habaai van 9.00 tot 5.00 uur.
De verkoop begint vroeg.
Entree gratis!!!!!!!!!!!!

TE KOOP GEVRAAGD
AUTO
Mazda 626 of Toyota Corona o.i.d.
Max. 2 jaar oud
Tel.: 671164

GEVRAAGD:
Woonruimte
in juli 1991
Vrijstaand huis met auto in Beek bij Nijmegen
Tel.: 671164

OPENBARE VERGADERING
van de
STATEN VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN
op DINSDAG, 4 december 1990, des namiddags om 16.00 uur.

TE BEHANDELEN ONDERWERPEN:
1. Ingekomen stukken.
2. Adviezen van Commissies.
3. Het voorstel van de Staten tot verlenen van de erkenning van het diploma Químico Farmacéutico Biólogo van de Universidad Autónoma de Guadalajara en de bevoegdheid tot de uitoefening van het ambt van apotheker.

De Griffier,
mr. C.M. Grüning.

Kaya Begonia 2
Hoek
STEPS
nodigt eenieder uit voor de
SCHOENEN-SHOW
van haar nieuwe kerstmodellen
Op zondag 2 december 1990
10.00 tot 5.00 uur 's middags
Wij verwachten U zondag 2 december, bij:
Steps Kaya Begonia 2

Er bestaat geen twijfel aan dat sparen bij de postspaarbank U het meeste voordeel biedt.
6% OP ELKE GULDEN
Tel.: 611126/75666

"Kleutervreugd"
Speelschool- en kleuterdagverblijf
v. Engelenstr. 8 - tel. 79346
is weer geopend!!
Bel of kom nu langs om in te schrijven voor januari 1991

VOOR DIREKT GEVRAAGD:
dienstmeisje
5 x p.w.
8 uur a.m. - 2 uur p.m.
Omgeving Brievengat
Tel.: 77...

AUTO'S TE KOOP
De Delegatie van de EEG verkoopt 2 goed onderhouden auto's:
- MERCEDES 200 1986 - 70.000 KM - AIRCO - RADIO/CASSETTE
- RENAULT 18 GTS 1985 - 80.000 KM - AIRCO

Kijkdagen: Maandag 3 december tot vrijdag 7 december tussen 08.30 uur en 11.30 uur.
Adres: Delegatie EEG, Mgr. Kieckensweg 24.
Prijsaanbiedingen moeten vóór 11 december 08.00 uur, in gesloten envelop, ingediend worden, op bovenstaand adres; betaling alleen contant.
Inlichtingen: op bovenstaand adres of telefonisch no.: 625084/625083.

BIJLES
klas 1 t/m 6
Inlichtingen:
tel. 677178
tel. 612862

TE KOOP
PREFAB Tuinhuis 50m2, Surinaams hout, Demontabel, As is where is.
Prijs: f. 10.000,00
General Electric IJskast 24 cu.ft. - 2 door, no frost, in zeer goede staat
f. 1000,00
Tapijt ... in zeer goede staat
f. 900,00
USA Polyester Slide (glijbaan) voor zwembad
f. 750,00
1 set Vertical Blinds (Akkerman) 8 x 2 mtr.
1 set 3 x 1 mtr.
Prijs gezamenlijk f. 500,00
2 plafond fans - houten bladen .... elk f. 100,00
1 tuinstoelen .... f. 100,00
40 st. houten klapstoelen .... à f. 25,00 p.stuk
1 st. chemisch toilet .... f. 50,00
1 st. Yale inbouw safe .... f. 600,00
Zaterdag 1 december - Jan Sofat 79 - tussen 10 en 12 uur 's ochtends, 4de zijstraat links na Hard Spanish Water Resort.

Voor onze hoofdredacteur zoeken wij een
ONGEMEUBILEERD WOONHUIS
3 slaapkamers
in een rustige buurt.
Bereid 6 maanden vooruit te betalen
Aanbiedingen:
Tel 672000 toestel 23
Tel 673276 na 6.00 uur p.m.

TE KOOP
960 m² grond
Spaanse Water
K 98, pal naast
Landhuis Jan Sofat
Tel. 673113

IT'S NEVER TOO LATE TO CHANGE YOUR JOB

DATSUN
BLUEBIRD
Stationcar 1983
in zeer goede staat
Dieselmotor
Prijs: f. 8900,—
Tel. 674421

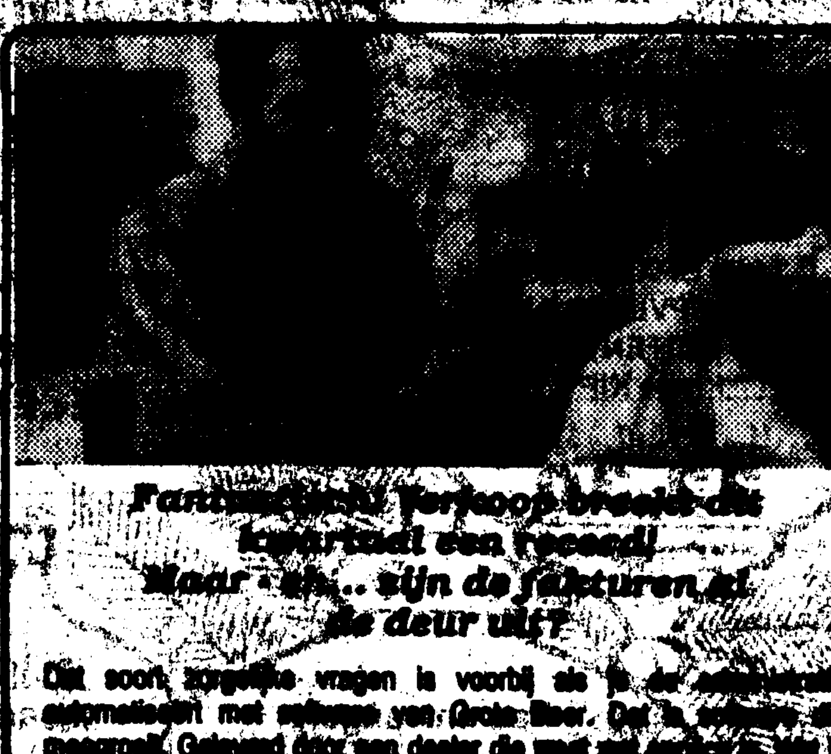
TAFELLAKENS speciaal voor KERSTFEEST
met 4 verschillende motieven met de hand geborduurd en bijbehorende **servetjes.**

Maten: 36 x 36, 45 x 45, 54 x 54, 54 x 72, 72 x 90, 72 x 108, 72 x 126, 72 x 144 — ovaal en rechthoekig
72 x 72, 90 x 90 — rond

Met speciale **KORTING** van **25%**

new amsterdam store
Breedestraat (P) - Gomezplein Curaçao
Kaya Betico Croes Aruba

GEVRAAGD
voor direkt:
vakbekwame huisschilders
Schildersbedrijf
PERFECT N.V.
Tel.: 601766 - 369127
Uitsluitend tel. regelen

Fantastisch verkoop bracht dit ... een record!
Maar - zijn de fakturen al de deur uit?
GROTE BEER

ÑAPA

AMIGOE Weekend Bijlage

ZATERDAG 1 DECEMBER 1990

VOORNAAMSTE DOELGROEP IS DE JEUGD

Directeur Janssen Steenbergen van Famia Planeá

'Niet minder of meer kinderen nodig maar wel betere'

= door Henny Harinck =

IN 1965 WAS het vruchtbaarheidscijfer - het aantal geboorten per 1000 vrouwen in de leeftijd van 15 tot 44 jaar - op Curaçao 140. Inmiddels is dit cijfer gedaald tot 70, de helft dus. Afgezien van de emigratie- en de immigratieaantallen betekent dit dat we op Curaçao demografisch gezien op een ideaal vervangingsniveau zitten: om ons bevolkingsaantal gelijk te houden is het namelijk nodig dat elke vrouw statistisch gezien 2,1 kind op de wereld zet. Daar houden we ons momenteel keurig aan. De Stichting tot Bevordering van Verantwoord Ouderschap (Famía Planeá) die vijfentwintig jaar geleden opgericht werd, heeft zeker haar steentje bijgedragen aan deze positieve ontwikkeling.

Het afgelopen jaar maakten 12.000 mensen, waarvan er 10.000 ingeschreven staan en 2000 eenmalig, gebruik van de gratis diensten van Famía Planiá, die bestaan uit voorlichting over geboortenregeling aan de klanten, een medisch consult op grond waarvan de meest passende vorm van anticonceptie geadviseerd wordt en een halfjaarlijke gynaecologische controle als nazorg.

H.JANSSEN STEENBERGEN

Bovendien verstrekte Famía Planeá in 1989 gratis uit voorraad voorbehoedmiddelen met een waarde van NAF 200.000,- aan de gezondheidsklinieken van het eilandgebied Curaçao en aan privé-artsen ten behoeve van hun mindere vermogende klanten. Op haar beurt krijgt Famía Planeá gratis anticonceptiva, op basis van haar aantal klanten, van de International Planned Parenthood Federation die weer voorraden in bulk aankoopt met het geld van onder andere de Verenigde Naties. De Regering van de Nederlandse Antillen subsidieert verder voor ongeveer 85% de financiële middelen die nodig zijn voor onder meer salarissen van de medewerkers en behuizing

SCHARLOO

Het pand aan de Bitterstraat in Scharloo is hard aan vervanging toe. 'De stukken beton vallen van het dak', licht directeur Janssen Steenberg toe. **Bovendien is Famía** Planeá uit haar jasje gegroeid. De directeur beijvert zich al negen jaar voor een nieuw te bouwen onderkomen voor zijn stichting. Een braakliggend stuk grond in Scharloo, het gebied dat hij op z'n duimpje kent en waar iedereen hem gedag zegt in het voorbijgaan, heeft hij al op het oog. Het wachten is nu nog op een positief advies van de Eilandsraad, die zijn plannen tijdens de begrotingsbehandeling a.s. maandag in behandeling heeft. 'Behalve de behoefte aan meer magazijnruimte en een presentatieruimte waar we groepen kunnen voorlichten met behulp van dia's en film, speelt ook mee dat we uit de buurt waar we nu gehuisvest zijn, weg willen. Als gevolg van 'import' van rondzwervende randfiguren uit andere buurten, wordt de buurt er bepaald niet aantrekkelijker op', aldus een verontruste Janssen Steenberg.

SHELL

Hans Janssen Steenberg, directeur van Famía Planeá, arriveerde vierendertig jaar geleden op Curaçao om les te gaan geven aan de kinderen van Shell-employés. In 1964 is hij leraar Frans geworden op de toenmalige Wilhelminaschool en de Hendrikschool 'na een gouden handdruk van de Shell'. Vanaf het begin dat Janssen Steenberg voet op het eiland had gezet boeide hem de sociale ontwikkeling van Curaçao. In een gesprek met leidende figuren van de toenmalige Petroleum Werkers Federatie van Curaçao, Ewald Ong-A-Kwie en Hein van Zichem, was hem duidelijk geworden dat ook de P.W.F.C. zich zorgen maakte over het hoge kindertal in de gezinnen en de financiële last die daarvan het gevolg was. Geboortenbeperking en gezinsbudgettering, kortom de verbetering van de kwaliteit van het leven, kwamen aan de orde in dat gesprek.

De Stichting tot Bevordering van Verantwoord Ouderschap is als gevolg van deze bezorgdheid, die gedeeld werd door de Rotary Club, opgericht in 1965. De statuten van de Stichting zijn grotendeels opgesteld door dr. René Römer, de latere Gouverneur van de Nederlandse Antillen. Janssen Steenberg is in dat jaar als secretaris -op vrijwillige basis- aangesteld van de Stichting totdat hij zijn leraarschap qua tijd niet meer kon combineren met het werk voor de Stichting.

In 1971 is hij in vaste dienst gekomen als directeur van Famía Planeá. 'Wij verlenen al vijfentwintig jaar expertservice en zijn daarin niet anders dan Kentucky Fried Chicken of McDonalds; we doen uitsluitend aan deskundige geboortenregeling', aldus Janssen Steenberg, die uiteindelijk de verbetering van de kwaliteit van het leven als oogmerk heeft.

Is de doelgroep van Famía Planiá in die vijfentwintig jaar gewijzigd?

'De doelgroep is altijd de gehele bevolking van Curaçao geweest. De beter gesitueerden hebben over het algemeen zelf hun geboortenregeling in de hand gehad. Zij hadden het geld om boeken te kopen waar deze theorieën en mogelijkheden in vermeld stonden. Opvallend was in de begintijd dat artsen betrekkelijk slecht op de hoogte waren van geboortenregeling. Vooral de middengroepen en de mindervermogenden maakten gebruik van onze gratis dienstverlening. Deze groepen lezen veel minder en zijn duidelijk minder op de hoogte van de mogelijkheden. De beter gesitueerden die van onze diensten gebruik maken doen dit vanwege de kwaliteit van onze serviceverlening. Onze voornaamste doelgroep is de jeugd. Wij geven les in Verantwoord Ouderschap op de basisscholen en beginnen daarmee in de vijfde klas. Hoewel in het biologie-onderwijs het menselijk lichaam onderwezen wordt, loopt men met een grote boog heen om het onderwerp van de menselijke voortplanting met als gevolg dat het voorkomt dat meisjes rond de twaalf jaar geen idee hebben waar hun menstruatie fysiologische gezien vandaan komt. Het zou ideaal zijn als biologie mét kennis van de voortplanting van de mens een vast onderdeel van het vakkenpakket zou worden. Helaas is dit nog steeds niet het geval. Voor de kinderen die niet verder komen dan de basisschool - de meest kwetsbare groep -betekent dit de enige manier om kennis te nemen van de voortplantingsfunctie van hun lichaam. Van hun ouders is helaas weinig begeleiding te verwachten daar dezen zelf ook nooit voorlichting hebben gekregen over dit onderwerp. Famía Planeá verzorgt deze lessen in een zakelijke, celebrale sfeer. Op de middelbare scholen, als verliefdheid een rol kan gaan spelen, komen ook meer subjectieve zienswijzen aan de orde.'

Het ideale gezin?

GEDRAGSPATROON

In 1984 zei u in een artikel in de Amigoe: 'Geboorteregelingstechnieken zijn wel te onderwijzen maar een gedragspatroon of sub-cultuurpatroon is moeilijk om te buigen en vergt een hele generatie.' Is er in die vijfentwintig jaar Famía Planeá wat veranderd in het gedragspatroon ten aanzien van geboortenregeling?

'In dat patroon is voor wat betreft de mensen boven de vijfenveertig jaar weinig veranderd. Bij de wat jongere mensen merken we inderdaad dat er een attitudeverandering plaatsvindt, wat op zich al een winstpunt is. Zij staan vrijelijker tegenover de voorlichting als zodanig. Hun gedragspatroon, wat er op neer komt dat 'het' niet mocht, een verbod dat zij dús indertijd overtraden zonder gebruik te maken van voorbehoedsmiddelen, zijn zij nu nog aan het veranderen. De jongeren van nu laten zich het niet meer verbieden en overtreden het verbod, maar wel op een verantwoorde manier. Jonge mannen accepteren de verantwoordelijkheid voor hun omgang met de partner en zorgen voor anticonceptie. Steeds meer mannen maken trouwens gebruik van onze diensten en niet alleen om condooms te halen. Ze komen met hun partner mee en dat stimuleren wij in hoge mate waarbij we er op wijzen dat de man niet slechts een erotische partner is, maar juist een levenspartner. Het onderscheid tussen erotiek en liefde is hier op het eiland soms erg zwak: veel mannen verslijten erotiek voor liefde.

Dit hangt ook samen met het verlatingsgedrag van deze groep. Wanneer de erotiek op een laag pitje komt te staan denkt men dat het met de liefde gedaan is en laat men de partner en de kinderen in de steek. Voor deze mannen zou er een of andere vorm van voorlichting moeten zijn.'

'Het is misschien interessant om de ontwikkeling in Nederland wat geboortenregeling betreft te bezien. In 1878 heeft de arts Aletta Jacobs, het eerste meisje dat de HBS bezocht en studeerde aan de universiteit van Groningen, in de Jordaan -een armenwijk van Amsterdam- de eerstegeboortenregelingskliniek opgezet. Vrouwen werden indertijd door de man net zo behandeld als nu de gemiddelde vrouw door de man hier: weinig respectvol. Aletta Jacobs beijverde zij zich in het algemeen voor de verbetering van de levenskwaliteit van vrouwen. Het gaat ons als Famía Planeá in de eerste plaats ook niet om geboortenregeling als zodanig, maar om 'family planning' en verantwoord ouderschap. Uiteindelijk gaat het om de verbetering van de kwaliteit van het leven voor het individu. We zijn geen vakidioten.'

In de Caribische regio blijkt een steeds hoger wordend aantal tienermoeders voor te komen. Hoe is de situatie op Curaçao?

'Gemiddeld komen er op het eiland zo'n twaalf gevallen per jaar voor van moeders onder de vijftien jaar. We weten natuurlijk niet hoeveel meisjes in die leeftijdscategorie per jaar zwanger zijn geweest. We kijken vaak beschuldigend naar die zwangere jonge meisjes maar in feite moeten we zo naar hun ouders en scholen kijken, want zij hebben geen goede voorlichting gegeven. Ook moeten we beschuldigend kijken naar de mannen die van die meisjes misbruik hebben gemaakt. De meisjes die dit overkomt zijn vaak lief, maar ook naïef en dus heel kwetsbaar. Zij vallen letterlijk ten prooi aan de verleidingskunsten van de man. In de groep meisjes van vijftien tot twintig jaar komt ongehuwd moederschap veel vaker voor, waarbij gewezen moet worden op de mannen die veelal niet wensen te trouwen. Zij willen wel de erotiek beleven maar staan niet open voor wederzijdse liefde. Het heeft deze mannen in hun opvoeding merendeels aan een goed voorbeeld ontbroken. Dit aspect van de opvoeding willen wij de jongens op de scholen dan ook proberen bij te brengen. Gelukkig hebben we nu sinds een jaar of twintig co-educatief onderwijs: jongens en meisjes zitten nu samen in een klas. Als we dat met de situatie in Nederland willen vergelijken dan lopen we wel achter maar we lopen heel snel in.'

Zelfde service als Kentucky Fried Chicken

Momenteel zien we een ontwikkeling waarbij moeders tot dertig jaar evenveel wettige als onwettige kinderen ter wereld brengen. Van moeders boven de dertig jaar zien we meer wettige kinderen. Meer en meer vrouwen van nu wensen niet meer te trouwen omdat ze die eenzijdige 'erotiek' van mannen niet langer accepteren. Ze willen een man als levenspartner, terwijl de groep onverantwoordelijke mannen alleen een bedpartner willen. Voor deze vrouwen zou een huwelijk met zo'n partner een bron van ellende beteken waarvoor ze bedanken. Het aantal Bewust Ongehuwde Moeders neemt dus volgens deze trend toe. Deze vrouwen voorzien veelal zelf in het onderhoud van zichzelf en het -juridisch onwettige- kind op een bewonderenswaardige wijze. Deze trend is mijns inziens wel van voorbijgaande aard. Wij als Famía Planeá zien het BOM-moederschap niet als een ideale situatie, omdat het kind psychologisch zowel een vader als een moeder als permanente opvoeders nodig heeft. De man zal zich -en zo is het in Nederland ook gebeurd- in deze ontwikkeling moeten optrekken aan de vrouw. Hij wordt 'meegetrokken' in het emancipatieproces van de vrouw. De mannen die niet aan de verwachtingen van deze vrouwen willen voldoen, zullen aangewezen zijn op de prostituées van Campo, wat goedkoper is dan een huwelijk met diens financiële gevolgen! De culturele ombuiging die zich in gang gezet heeft zal alleen maar met 'hard geweld' van de kant van de vrouw tot stand kunnen komen. Vrouwen moeten er voor zorgen dat er wetten komen waarbij moeders verplicht worden de verwekker van hun kind te vermelden.'

AANGIFTE

'Elk kind moet wettelijk een vader hebben. Er zou dan een wet moeten komen dat bij elke aangifte van een geboorte ook de vader gemeld moet worden. In Zweden bestaat deze wet al, wat ook tot de situatie kan leiden dat men in geval van onzekerheid verscheidene mogelijke vaders aanmeldt, die dan elk een deel van de alimentatie voor hun rekening moeten nemen. De andere kant van de medaille is dat wij gevallen meemaken van vrouwen die zwanger willen worden van een rijke man, zodat zij verzekerd zijn van een flinke alimentatie. Op dit soort 'verzoeken' willen en kunnen wij uiteraard niet ingaan.' Famía Planeá stuurt gewoontegetrouw aan alle paren die in ondertrouw zijn een brochure toe met informatie over Verantwoord Ouderschap. Het is Janssen Steenberg opgevallen dat een aantal brieven met de opdruk 'adres onjuist' of 'huisnummer bestaat niet' geretourneerd worden. Hij verbindt hieraan de conclusie dat het Bureau Burgerlijke Stand niet beschikt over de huisnummers van de haar welbekende straten en dat er toch schijnhuwelijken worden gesloten. Het is bekend dat dit de manier is voor 'illegalen' om het Nederlandse paspoort te verwerven en in het Nederlandse sociale voorzieningscircuit door te dringen. Overigens is deze ontwikkeling volgens hem tanende dankzij de instelling van de visumverplichting voor bepaalde bewoners in de regio. 'We importeren in feite een deel van de sociale ellende van deze eilanden en exporteren sociale problematiek van onszelf naar Nederland', aldus de directeur, waarbij hij ondere andere refereert aan de recente gebeurtenissen in het Rotterdamse Hoogvliet waar Antilliaanse 'jeugdgangs' een minder prettig visitekaartje van ons eiland presenteerden. De slogan 'Nos no tin mester di ni mas ni menos yu di Korsou; nos tin mester di mihónan' (we hebben niet meer of minder kinderen nodig op Curaçao; we hebben betere kinderen nodig) lijkt in verband met deze 'verloren jeugd' volkomen op z'n plaats.

IN DIT NUMMER van Ñapa :

ÑAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

EINDREDACTIE: Norbert Hendrikse
LAYOUT: Solange Isselt

AFFAIRE KOSTTE STAAT MILJARDEN GULDENS

Publiek genoot, maar niemand was tevreden...

RSV-concern roemloos ten onder

ROTTERDAM - Met het besluit tot liquidatie is dinsdag een roemloos einde gekomen aan een concern, waarvan de geschiedenis de staat miljarden guldens kostte, een minister zijn carrière, duizenden mensen hun baan, aandeelhouders hun geld en allen een illusie.

Die illusie was dat de uit Rijn-Schelde en de Verolme-werven gevormde combinatie de opkomende crisis in de scheepsbouw niet alleen zou kunnen overleven, maar dat ook rendabel zou kunnen doen. In de eerste jaren van het bestaan leek het ook prima te gaan. Er waren wel voortdurend reorganisaties en herstructureringen aan de gang, maar de groep bleef winstgevend met een recordwinst van f 65 miljoen in 1974. In 1976 belandde RSV definitief in de verliezen. Het concern hield zich overeind door staatssteun en door acties als de verkoop van duizenden bedrijfswoningen in 1978. Dat jaar was een extra turbulent jaar. Steeds meer ging men zich afvragen of de grote scheepsbouw in Nederland nog wel toekomst had.

Wat RSV speciaal betrof stelde de CNV eind van dat jaar openlijk vast dat het een puinhoop was en dat de top beter kon opstappen omdat die geen toekomstvisie had. Het mocht allemaal niet baten. In februari 1983 was het voorbij en kreeg RSV uitstel van betaling.

Wat er in de jaren 1970 tot en met 1982 precies allemaal is gebeurd, zal wel nooit helemaal helder worden. Veel is echter boven water gekomen door de parlementaire enquête, waartoe de tweede kamer in maart 1983 besloot.

ENQUETE

Aanvankelijk was er in de Tweede Kamer geen meerderheid te vinden voor een enquête, die aan de orde was gesteld door CPN en D'66. Het is het zwaarste wapen in onze democratie, mogelijk geworden door de wet op de parlementaire enquête van 1850. Sinds dat jaar waren er nog maar negen geweest. Het zou de tweede van na de Tweede wereldoorlog worden. De eerste had betrekking op het beleid van de regeringen in Londen in de oorlogsjaren. Pogingen voor enquêtes naar aanleiding van het Lockheed-omkopingsschandaal rond prins Bernhard en over het oorlogsverleden van de CDA-politicus Aantjes haalden het niet.

De geboorte van RSV was al moeizaam en pijnlijk. Druk op Cornelis Verolme om samen te gaan met de door hem verafschuwde concurrent Rijn-Schelde haalde vooreerst niets uit, maar de malaise in de scheepsbouw dwong ook Verolme bij de duivel te biecht te gaan. Hij kreeg staatssteun en kwam tegelijkertijd onder curatele te staan van de staat.

Volgens de getuigenverhoren kwam het in de raad van commissarissen van Verolme tot luidruchtige ruzies tussen Verolme en de regeringscomissaris Molkenboer, door een getuige op zeker moment betiteld als "dictator". Tijdens een bijeenkomst van Molkenboer, Rijn-Schelde-topman Langenberg en Verolme op het jacht van laatstgenoemde in juni 1971 gaf de toen al 70-jarige Verolme zijn verzet tegen een fusie op en gaf de controle van zijn levenswerk uit handen. Amro-topman, tevens RSV-commissaris Van den Brink zei er later spijt van te hebben dat hij de fusie niet had tegengehouden.

SLECHT BESTUUR

Het moet worden gezegd dat niet alleen een slecht bestuur en grove fouten van de overheid hebben geleid tot het RSV-debacle. Aan het begin van de jaren zeventig kwamen goedkope landen in het Verre Oosten op als scheepsbouwlanden. De eerste oliecrisis (1973) had verder een stevige weerslag op de belangrijkste economieën. Ook de politiek speelde RSV parten. Zo ging de bouw van een kerncentrale in Zuid-Afrika niet naar RSV, maar naar Frankrijk en werd er een politiek stokje gestoken voor de bouw van onderzeëers in Nederland voor Taiwan.

Ook de top van RSV maakte behoorlijke fouten. Zo was er het kostbare debacle met de Amerikaanse kolengravers. Verder begon men na de oliecrisis, om de zaak draaiende te houden, voor eigen risico schepen te bouwen. Dat kostte zeker f 500 miljoen. Aan de duidelijke overcapaciteit werd niets gedaan. Naar schatting is in 1971-1981 door de instandhouding van deze overcapaciteit f 1 miljard verloren gegaan. Dit alles werd in hoge mate mogelijk gemaakt doordat de staat geld bleef steken in het concern, geld dat uiteindelijk de geschiedenis zou ingaan als de "blanco cheque". Deze blanco cheque hield een toezegging in van minister Van Aardenne van Economische Zaken aan RSV dat de staat alle verliezen op de grote scheepsbouw zou overnemen. De minister beriep zich hierbij op besluiten in het eerste kabinet-Van Agt, die er echter niet niet bleken te zijn. In februari 1985 werd de roep om zijn vertrek steeds luider. Hij zou de Kamer hebben misleid en zijn aanblijven zou schadelijk zijn voor de parlementaire democratie, voor zijn partij (VVD) en voor hemzelf. Ondanks een vergevingsgezind cda betekende het het einde van de loopbaan van Van Aardenne.

De openbare verhoren in de enquête betekenden voor televisiekijkend Nederland uren kijkgenot en de enquêtevoorzitter, de CDA-politicus Van Dijk, werd een populaire tv-figuur. Het publiek smulde van de beerput die openging en bekeek gniffelend een lange rij van bekende personen, zoals de oud-ministers Nelissen, De Block, Biesheuvel en Witteveen, de hoge ambtenaren Molkenboer, Winsemius en en Rinnooy Kan, en "coryfeeën" uit het bedrijfsleven als Fibbe en Udink (van het verongelukte OGEM-concern) en dr. J. De Vries (commissaris van Rijn-Schelde en topman van het eveneens ten ondergegane bouwconcern Bredero).

Er kwamen veel details aan het licht, zoals de vreemde gang van zaken rond onkostendeclaraties en vakantiegelden voor de topmensen van RSV, maar een hoogtepunt was wel behalve de blanco-cheque-affaire de declaratiezaak rond De Vries. Hierbij kwam het tot een klacht wegens meineed en een huiszoeking, maar De Vries werd later vrijgesproken.

Het publiek genoot, maar niemand was echt tevreden met de afloop. De aandeelhouders mokten, want al snel werd duidelijk dat zij geen cent zouden terugzien van hun belegging in RSV. Afgezien daarvan wisten bewindvoerders nog veel te redden door verzelfstandiging van redelijk goed lopende onderdelen (De Schelde in Vlissingen, Wilton-Feijenoord en RDM), of verkoop van onderdelen aan derden zoals machinefabriek Breda aan "bedrijvendokter" Joep van den Nieuwenhuyzen. Het aantal personeelsleden dat bij het oude concern werkte, slonk snel. Eind 1982 waren het er 17.500, een jaar later 12.500 en deze ontwikkeling zette zich verder door..

Wat uiteindelijk overbleef was een politieke kater, die de staat nog steeds huiverig doet zijn voor steunverlening op grotere schaal aan bedrijven. De staat trok immers bij RSV aan het kortste eind. De concurrente crediteuren kregen 90 procent van hun vorderingen, maar het Rijk als grootste schuldeiser moest na het verlies van miljarden van de eindvordering van f 875 miljoen nog eens f 700 miljoen laten vallen.

Voor aandeelhouders bleef slechts de nare smaak van slechte cijfers en langdurige, roerige vergaderingen gedurende de laatste jaren.

Na voor president Borja slechtverlopen stembus in Ecuador:

Problemen in parlement met "hoogtepunt" asbaktreffer

QUITO - Ecuador heeft een ongebruikelijke politieke mores. Tegenstellingen in het parlement worden namelijk zelden voor de interruptiemicrofoon uitgevochten. In het verleden zijn er foto's verspreid van parlementariers die een pistool op de heup droegen en twee jaar geleden is er zelfs geschoten. Onlangs bereikte het geweld een nieuw "hoogtepunt" toen een asbak door de kamer zeilde en een parlementarier vol op zijn hoofd raakte.

Als een verslagen bokser werd de geachte afgevaardigde door medestanders uit de politieke ring geleid terwijl het bloed van zijn hoofd gutste. De toch al onrustige gemoederen raakten blijkbaar extra verhit in een discussie over parlementaire controle.

VOLTREFFER

De Ecuadoraanse regering en het parlement in Quito raakten met elkaar slaags na een tussentijdse parlementsverkiezing in juni. Hierbij raakte de centrum-linkse president Rodrigo Borja een flink deel van zijn politieke rugdekking kwijt. Hierop werd de vurige Averroes Bucaram in augustus tot president gekozen, gesteund door een rechtse coalitie van sociaal-democraten en populisten. Bucaram liet er geen gras over groeien en probeerde prompt het zestien-leden hoogste rechtsorgaan naar huis te sturen. Daarnaast streefde hij naar de annulering van de verkiezing van vijf parlementariers.

Hierop werden in het Ecuadoriaanse parlement alle egards overboord gezet. Meermalen probeerden parlementariers al knokkend hun tegenstanders te overtuigen met als tragisch slotakkoord de asbak-voltreffer tegen het hoofd Alberto Dahik.

TEGENSTELLING

Waarnemers in Ecuador wijzen op de problemen die de mid-termijn verkiezing steeds met zich meebrengen. Aansluitend is er namelijk een twee maanden durende plenaire zitting van het parlement waarop meerdere afgevaardigden hun presidentiele ambities proberen uit te dragen. Hierbij hoort uiteraard dat de zittende president optimaal wordt tegengewerkt. Daarnaast komt op de plenaire bijeenkomsten steevast de tegenstelling tussen het bestuurlijke centrum in Quito -- hoog in de Andes -- en het handelscentrum in de zeehaven Guayaquil naar voren.

Twee jaar geleden, toen president Leon Febres Cordero ook in de problemen kwam na de mid-termijn verkiezing, liepen de emoties ook al hoog op. Toen zijn er in het parlement zelfs schoten gevallen, waarbij een tegenstanders in zijn kruis werd geraakt.

De stoelendans in Quito gaat inmiddels onverminderd door. Een aantal medestanders van Bucaram verliet deze dagen hun voorman en liep over naar de socialist Edelberto Bonilla. Bucaram wenste pas af te treden toen de politie met het geweer in de hand hem tot vertrekken dwong. Sindsdien mag Borja weer proberen zijn termijn vol te maken.

Fraaie gebouwen, maar een laat onderwijspeil. Dat is over het algemeen het beeld van de universiteiten in het gebied van de Arabische Golf. Op de foto de Koning Saud Universiteit in de Saudische hoofdstad Riyad.

Universiteiten op havo-niveau

Golfstaten kampen met gebrekkig onderwijs

DE STATEN aan de Arabische Golf kampen behalve met politieke moeilijkheden ook met problemen met hun onderwijssysteem. Professoren en docenten waarschuwen ervoor dat de universiteiten in deze regio voor een ernstig vraagstuk staan tengevolge van verlaging van het onderwijspeil, gebrek aan financiële middelen hoe vreemd dit ook lijkt deze olierijke landen- en het Moslim fundamentalisme.

Volgens academici worden alle universiteiten in de zes landen die deel uitmaken van het Gemeenschappelijk Samenwerkingsorgaan t.w. Bahrain, Kuwayt, de Verenigde Arabische Emiraten, Qatar, Saudiarabië en Oman met deze problemen geconfronteerd.

Zij wijzen erop dat de universiteiten in de regio, die de studenten nagenoeg niets kosten, hun hoogtepunt hebben bereikt tijdens de oliehausse in de jaren '70. Maar toen de olieprijzen begonnen te dalen in de jaren '80 werden den geleidelijk aan steeds meer researchprogrammas en uitbreidingen van de begrotingen geschrapt.

GOEDKOPER

Bovendien werden vele 'dure' Europese professoren vervangen door Egyptische die bereid zijn voor een lager salaris te werken, terwijl minder draagkrachtigen hun kinderen naar Indiase scholen sturen die een stuk goedkoper zijn.

'De kern van het probleem is dat de studenten tegenwoordig alles willen bereiken zonder er veel moeite voor te doen, terwijl de autoriteiten van bovenaf een beleid bepalen', aldus een hoogleraar van de universiteit van Bahrain.

Hij heeft kritiek op het feit dat in bijna alle faculteiten het niveau van de studies niet veel hoger reikt dan dat van een middelbare school, terwijl de studenten slechts een beperkt aantal colleges hoeven te volgen.

'Vanaf de kleuterschool wordt hun aangeleerd om alles uit het hoofd te leren en geen vragen te stellen', aldus deze professor. 'Zij verwachten dan ook dat op examens alleen maar vragen worden gesteld volgens hun leerboeken en klagen meteen als er iets nieuws wordt gevraagd, waarbij een beroep wordt gedaan op hun eigen denkvermogen'.

PAPIERTJE

Volgens deze hoogleraar willen de meeste studenten alleen maar het papiertje aan het eind van hun studie om zo een aantrekkelijk baantje te kunnen vinden. 'Het diploma is een doel op zich geworden, alleen een minderheid heeft werkelijk intellectuele belangstelling', meent hij.

Politieke aktiviteiten zijn taboe op alle universiteiten in het gebied van de Golf. Er mogen alleen sport-, literatuur- en declamatie- bijeenkomsten worden georganiseerd en dan nog onder toezicht van bevoegde autoriteiten.

Een Engelse hoogleraar die jarenlang colleges gaf in Kuwayt en Saudiarabië 20gaf te kennen dat volgens haar zeventig procent van de studenten in deze regio geen schijn van kans hebben aan een normale Westerse universiteit. Ook volgens andere academici gaat het om een percentage van tussen de 60 en 80.

'De meeste van hun halen onvoldoende wanneer ik het niveau probeer te handhaven. En ik kom dan onder druk te staan van de leiding van de universiteit om het niveau enigszins te verlagen zodat er meer studenten kunnen slagen en dat doe ik dan maar', volgens de Engelse hoogleraar.

De meeste docenten die naar hun mening werden gevraagd gaven blijk van hun frustraties en zeiden gedesillusioneerd te zijn na jaren werken in de regio van de Arabische Golf. 'Weliswaar gaan al onze jongeren naar de universiteit, maar op zich stelt dat niets voor', gaf een docent in Bahrain toe.

Een symbool van een niet uitgekomen droom is de Arabische Golf Universiteit die in 1988 werd gebouwd voor de lieve som van 109 miljoen dollar. Deze universiteit in Bahrain, gefinancierd door de zes Golf-staten en Irak was bedoeld voor 5000 studenten maar telt er amper een paar honderd.

Deze instelling worstelt met enorme financiële problemen omdat de respectieve landen zich niet aan hun verplichtingen houden en de agressie van Irak in het Golfgebied is het helemaal de vraag wat er nu van terecht moet komen.

Er was voor volgende maand een conferentie van de ministers van onderwijs van de zeven betrokken landen gepland, maar deze zal waarschijnlijk komen te vervallen als gevolg van de gespannen toestand in het Golf-gebied.

FUNDAMENTALISTEN

Intussen hebben Islamitische fundamentalisten die Saudiarabië als voorbeeld noemen een dringend beroep gedaan op de autoriteiten om mannelijke en vrouwelijke studenten van elkaar te scheiden. Hun eis werd echter afgewezen.

Niettemin is hun invloed groot aan de universiteit van Bahrain, waar de meeste vrouwelijke studenten nu hun gezicht bedekken met zwarte sluiers en handschoenen dragen, iets wat vier jaar geleden onmogelijk leek.

Ook wordt er een moskee gebouwd op het terrein van de campus.

Aan de universiteit van al-Ain in de Verenigde Arabische Republiek, haalde de studentenvakbond vorige maand fel uit tegen de Amerikaanse rector magnificus omdat zijn beleid 'on-islamitisch en te westers' zou zijn. Zij waarschuwden tegen het gevaar van een te grote toename van buitenlandse hoogleraren die loyaal zijn aan het Westen en een bedreiging vormen voor de Arabische cultuur.

'De vakbond heeft bewijzen dat diverse hoogleraren westerse ideeën verspreiden omtrent de man-vrouw relatie, een schaamteloze vrijheid propageren en voorstander zijn van het afschaffen van de Islamitische sluier en het invoeren van westerse kledij', aldus de vakbond.

Het universiteitsbestuur bezweek voor de druk en inmiddels is de Amerikaanse rector ontslagen.

DUITSER BUNDELT WERKEN VAN CARIBISCHE AUTEURS

Peter Schultze-Kraft: 'Vertel ons je verhaal'

'In Caribisch gebied leven zelfs de doden'

= door Nel Casimiri =

IN DUITSLAND is pas geleden een boek verschenen met een verzameling Caribische verhalen. Die verhalen zijn verzameld door Peter Schultze-Kraft en dit is de derde keer dat hij een dergelijke bundel samenstelt. Het zijn verhalen uit de gehele Caribische regio. In zijn eerste bundel verhalen was een verhaal opgenomen van Jules de Palm, in zijn tweede bundel een stuk van Tip Marugg en in deze nieuwe bundel staat een hoofdstuk van Boeli van Leeuwen uit 'De rots der struikeling'. Peter Schultze-Kraft was twee dagen op Curacao en heeft zijn nieuwe boek aangeboden aan Boeli van Leeuwen. Bij de auteur thuis vertelde hij in een interview over de tot standkoming van dit boek en over zijn interesse en liefde voor het Caribisch gebied.

Het begon met een verontschuldiging omdat hij (enkele minuten) te laat was. Hij was die dag naar Bandabou geweest en kon op de terugweg zijn hotel maar niet bereiken. Hij zag het Plaza Hotel aldoor vlakbij liggen, maar steeds aan de andere kant van het water....

Peter Schultze-Kraft heeft twee jaar, in 1959 en 1960, in Santa Martha aan de Atlantische kust van Colombia gewoond. Hij komt uit Heidelberg, een Duitse universiteitsstad en daar ontmoette hij enkele Colombianen die zijn hele familie uitnodigden voor een bezoek.

ONTMOETINGEN

'Ik was degene die tenslotte ging. En vanuit Bogota kwam ik via die familie in Santa Martha terecht. Ik was jong, 21, 22 jaar oud. Santa Martha is een kleine plaats, maar het is de oudste Spaanse stad op het Zuidamerikaanse continent, gesticht in 1525. Bolivar stierf daar en Gabriel García Marquez werd daar vlakbij geboren. Maar in die tijd had ik nog geen speciale interesse in de literatuur. Ik woonde en werkte in Santa Martha en de mensen in Colombia fascineerden me. De ontmoeting met de Caribische mensen, zwart en gekleurd, was een enorm leerrijke ervaring voor een Europeaan van mijn leeftijd. Ik leerde elke andere persoon te respecteren om zijn of haar eigen waarde, zonder vooroordelen, open en onbevangen. Ik leerde, dat er geen rassendiscriminatie bestond aan de Atlantische kust van Zuid-Amerika, wat ik bijzonder waardeerde. Natuurlijk waren er sociale verschillen tussen blanke Colombianen en zwarte of gekleurde Colombianen, maar het waren sociale verschillen, ze waren niet gestoeld op ras. Het was geen kwestie van vernedering van mensen.'

VRIJ

'Tijdens een discussie kon de ander winnen als hij een betere mening had, goede argumenten. Het gelijk hing niet af van de macht van de baas. Iedere werknemer daar had een kans tegenover zijn baas. Zwarte mensen zijn in Latijns-Amerika en in het Caribisch gebied het meest vrij. Niet in Afrika, daar zit de zwarte mens vol complexen tegenover de blanken. In Colombia en in Brazilië kennen de zwarte mensen dergelijke complexen niet. Dat was een enorme ervaring. Ook in de Verenigde Staten werden de zwarte mensen in die tijd gediscrimineerd. Misschien is dat nu veranderd, maar ik ging indertijd terug naar Duitsland via de Verenigde Staten. Ik reisde met de Greyhound en er waren wachtkamers in de busstations, waar ik kon zitten en andere wachtkamers, alleen voor gekleurde mensen (Coloured Only). Ik was geschokt. Ik had de neiging juist daar te gaan zitten, alleen om te laten zien dat ik aan hun kant stond. Die uiterlijke dingen zijn sindsdien wel veranderd in de Verenigde Staten, maar toen was het een schok na Zuid-Amerika.'

Was u toen al geinteresseerd in literatuur?

'Dat waren mijn eerste directe persoonlijke ervaringen met het Caribisch gebied. Ik dacht helemaal niet aan literatuur in die dagen. Terug in Duitsland ben ik doorgegaan met mijn studie Rechten, niet zozeer met de bedoeling advokaat te worden, maar het is een goede ondergrond voor veel richtingen. Ik denk ook dat ik daarmee een goede keus heb gedaan. Het leert je op een bepaalde manier te denken, tegen zaken aan te kijken. Na mijn studie kreeg ik een baan bij de Verenigde Naties en via dat werk kwam ik terug naar Zuid-Amerika. Van 1966 tot 1968 woonde ik in San Salvador, dus nog vóór de guerillabeweging begon, maar je kon wel voelen dat die zou gaan beginnen. De sociale tegenstellingen waren erg groot in het dagelijks leven, heel rijk naast heel arm. In 1967 werd Ché Guevara vermoord in Bolivia en dat heeft een grote invloed gehad op mijn leven. Ik stond aan de kant van de humane revolutie en het feit dat Che Guevara vermoord werd, heeft me de ogen geopend.'

EERSTE BOEK

Daarna maakte ik mijn eerste boek. Een bloemlezing van Middenamerikaanse korte verhalen, verhalen van Guatemala tot Panama. In dat boek werd partij getrokken voor het onderdrukte deel van de bevolking. Het thema was de onderdrukking en de sociale ellende in Centraal-Amerika. Dat is het begin geweest van mijn literaire werk. Daarna zijn er nog een aantal gevolgd, allemaal bloemlezingen, een over de Cubaanse revolutie (1973), een over de guerillabeweging in Colombia (1977). In dat laatste boek probeerde ik de geschiedenis te laten zien vanaf een bepaald moment in 1946, toen de conservatieven het gouvernement overnamen van de liberalen, de onderdrukking begon en de guerilla beweging van start ging, tot en met 1972 toen de guerillabeweging tijdelijk ineenstortte.'

Dat waren allemaal Spaanstalige verhalen. In uw latere bloemlezingen komen ook verhalen uit andere talen voor?

'Ik had een grote belangstelling gekregen voor de Colombiaanse, de Middenamerikaanse en de Cubaanse literatuur. Daarvandaan is het maar een kleine stap verder naar het Caribisch gebied in zijn geheel. Eerst was ik er bang voor, want het Caribisch gebied bevat zoveel talen, zoveel achtergronden. Met het Spaans was ik vertrouwd, maar dat vormt maar een deel van de Cariben, ik wist niet veel van het Engelse, Nederlandse of Franse deel af. Ik begon te lezen en tenslotte kon ik gaan combineren. Ik bracht een aantal verhalen onder eenzelfde noemer bijeen. En dat was mijn eerste boek over het Caribisch gebied in het geheel (1979). Ik dacht dat dat ook het laatste zou zijn, maar als je eenmaal bezig bent, zie je steeds meer. Twee jaar later kwam de tweede bloemlezing.'

Waar vond u de verhalen uit de Nederlandse Antillen?

'Het was moeilijk schrijvers van Curacao te ontdekken. Mijn eerste bloemlezing bevat het verhaal 'Cuba Libre' van Jules de Palm. Die naam kreeg ik van een vriend die slechts twee namen van Curacaose schrijvers kende. Aan de andere naam bleek ik niets te hebben. Later ontdekte ik in Londen een hoofdstuk uit *Weekendpelgrimage* van Tip Marugg. Ik kreeg van Tip Marugg toestemming dat op te nemen in mijn tweede bloemlezing. In 1987 bracht ik mijn eerste bezoek aan Curacao en ik bezocht toen ook Tip Marugg. Die gaf me een uitgebreider beeld van de literatuur van Curacao. Zo heb ik de boeken van Boeli van Leeuwen ontdekt. Ik was speciaal geïnteresseerd in het boek *Schilden van Leem*. Ik vroeg ernaar in de boekhandel van het Las Palmas Hotel maar daar was het niet te koop. Zij zijn het toen speciaal voor mij in de stad gaan halen. Ik vind van dat boek speciaal het hoofdstuk over de armen van Scharloo zo prachtig. Nu heb ik deze derde bloemlezing gemaakt. Dat is niet alleen een samenraapsel van werk van een aantal auteurs, maar op een bepaalde manier is dit boek in zijn geheel weer een verhaal op zichzelf. In dat kader paste het hoofdstuk uit *Schilden van Leem niet*. Dat heb ik apart gelegd voor een volgend boek. In dit boek heb ik een hoofdstuk opgenomen uit *De Rots der Struikeling*, een ander boek van Boeli van Leeuwen en dat hoofdstuk is een prachtige introductie tot het Caribisch gebied.'

TWEE DELEN

Peter Schultze-Kraft legde uit dat zijn boek uit twee delen bestaat. Het eerste deel gaat over de geschiedenis van het Caribisch gebied, vanaf de eerste verovering door de Spanjaarden in 1492 tot aan de oorlog van de Contra's tegen de bevolking van Nicaragua in de tachtiger jaren van deze eeuw. Een geschiedenis van 500 jaar. Het tweede deel van het boek bestaat uit verhalen over mensen. De titel van dat tweede deel luidt: *Erzahl uns von deiner Insel*, 'Vertel ons over je eiland', een citaat uit het hoofdstuk van Boeli van Leeuwen, dat het openingsverhaal vormt.

PETER SCHULTZE-KRAFT

Peter Schultze-Kraft: 'Ik zie het Caribisch gebied als een groot geheel dat zowel de eilanden als Midden-Amerika en de kust van Colombia, Venezuela en de Guyana's omvat. (vgl. Von Humboldt). Er worden in dat gebied vier talen gesproken, vijf zelfs als je het Creools van Haïti als aparte taal telt.' (waarbij Peter Schultze-Kraft het Papiamentu als zesde taal nog vergat. n.c.)

Er staan veel mooie illustraties in het boek. Zijn het houtsneden?

'Het lijkt er wel op, maar het zijn etsen op negatieffilm. Het is een heel speciale techniek. Ze zijn gemaakt door Dieter Masuhr, een vriend van mij die enkele jaren in Nicaragua woonde. Bij gebrek aan materiaal ontwikkelde hij deze techniek.'

U verzamelde verhalen voor uw bloemlezing. Was het moeilijk de rechten van uitgave te verkrijgen van de schrijvers?

'Niet echt. De meeste van de teksten heb ik in het Duits vertaald, of laten vertalen voor dit boek of voor eerdere uitgaven. Enkele waren al vertaald. Daarvan vroeg ik de rechten aan agenten of uitgevers. Er staan slechts drie verhalen in waarvan ik de vertaling overnam, dus waar ik een bestaande vertaling gebruikte. Al de andere verhalen zijn speciaal voor dit boek vertaald. Aan enkele heb ik zelf gewerkt en daarna het werk laten nakijken. Als je het werk aan een professionele vertaler geeft, krijg je een goed resultaat, maar je krijgt geen literatuur. We moeten zorgen voor kwaliteit: het moet niet duidelijk zijn dat het om een vertaling gaat, het moeten originele teksten lijken. Ik kan dat niet zo goed. Daarom roep ik soms de hulp in van echte schrijvers. Die hebben er echter niet altijd zin in. Ze hebben hun eigen werk te doen en zijn er niet happig op een vertaling van een ander te reviseren. Om ze toch zo ver te krijgen, heb ik ze soms voor een vakantie op Mallorca uitgenodigd.'

GEVOELSMATIG

'Ik voel vriendschap voor de auteurs uit de bloemlezing. Ik heb bewondering voor hun cultuur. Ik ben geen wetenschapper, ik heb een meer gevoelsmatige aanpak. Ik sta heel dicht bij het onderwerp, daarom ben ik ook subjectief.'

Bestaat er in Duitsland een grote belangstelling voor het Caribisch gebied?

'We hebben enige traditionele banden met Latijns-Amerika, zoals Von Humboldt en enkele reizigers die over het Caribisch gebied schreven. Maar toch zou ik zeggen dat het grote publiek zich niet bewust is van het Caribisch gebied. Als ze praten over Gabriel García Marquez, denken ze niet aan het Caribisch gebied maar aan Colombia, hoewel García Marquez zichzelf uitdrukkelijk een 'hombre caribense' noemt. Voor het Duitse publiek is het een Colombiaan. Het Caribisch gebied is in hun ogen geen eenheid. Een Frans boek uit het Caribisch gebied wordt als Franse literatuur gezien, weliswaar van Franse overzeese gebiedsdelen, maar toch Frans'

ZWOELROMANTISCH

De meeste tijd zat Boeli van Leeuwen zelf stil in zijn stoel te luisteren. Af en toe maakte hij een opmerking, meestal een aanvulling.

Boeli van Leeuwen: 'In het zuiden van Duitsland, het zwoelromantische Duitsland, hebben de mensen iets dat erg Latino-Americano is. Zo'n koning Ludwig von Bayern en een Hitler hadden bedacht kunnen worden door García Marquez. En Gunther Grass, al is dat geen Zuid-Duitser, staat niet zo ver af van García Marquez. Ze zijn beide barok-figuren met grote thema's. De Duitse poeten bijvoorbeeld staan dichter bij de Caribische kusten dan de Engelse. Maar ik bedoel wel de Zuid-Duitsers, niet de Noord-Duitsers.'

Peter Schultze-Kraft: 'Ik probeer het Caribisch gebied te tonen als een omgeving met eenzelfde geestelijke achtergrond en zeker met gelijke geschiedkundige achtergrond. Dat is niet de gewone manier waarop men er tegenaan kijkt. Meestal denkt men bij het woord Caribisch gebied aan uitbundig plezier, aan calypso's, rum en mulattenmeisjes. Het wordt nog niet gerespecteerd als gebied met een net zo waardevolle cultuur als overal elders op de wereld en met dit boek probeer ik die verandering te bewerkstelligen. Het zijn allemaal verhalen op niveau. Er zitten verschillende schrijvers bij die de Nobelprijs hebben gekregen of op dat niveau staan.'

Boeli van Leeuwen: 'Ik ben blij dat ik bij dit gezelschap zit. We hebben in het Caribisch gebied een behoefte aan grote schrijvers. Ze worden hier meer gerespecteerd dan waar ook ter wereld. García Marquez staat in Colombia hoger aangeschreven dan wie ook.

Peter Schultze-Kraft: Een dichter is in het Caribisch gebied een titel op het zelfde niveau als een universitaire titel.

Boeli van Leeuwen: 'Wat blijft, werd geschapen door de dichters. Gebouwen storten in, woorden niet. Zoals Shakespeare zei: *Not marble, nor the gilded monuments of princes, shall outlive this powerful rhyme.*'

UITGEBREID

Peter Schultze-Kraft: 'Het Caribisch gebied kent zo'n uitgebreide cultuur. Misschien is dit ook het gebied waar een nieuwe zal kunnen ontstaan, een meer humane cultuur, want de liefde voor het leven is hier groter dan ergens anders. Dat vond ik zo dominant in het hele Caribisch gebied: die liefde voor het leven. Dat komt ook tot uiting in de verhalen die ik heb gekozen voor deze bloemlezing. In het verhaal van Roy Heath, uit Guyana, vertelt hij over een man die dodelijk beangst in een metrotrein zit. Alle mensen om hem heen zijn dood. Het zijn allemaal lijken. Een ander verhaal, van Patrick Chamoiseau uit Martinique, gaat over een vader en een zoon, begrafenisondernemers. Hij beschrijft hoe de doden na hun begrafenis blijven leven. Ze komen weer terug. Ziet u de boodschap? In Europa zijn de levenden dood, in het Caribisch gebied leven de doden nog.'

En in wat voor soort bloemlezing gaat u het fragment uit 'Schilden van Leem' nu gebruiken?

'In een boek met een andere contecxt, waar Curacao in een meer sociologisch verband belicht zal worden. Het dringt door tot het diepste filosofische niveau'.

In de bloemlezing van Peter Schultze-Kraft komen verhalen voor van de volgende schrijvers: Luis Britto García, Guillermo Cabrero Infante, Augusto Monterroso, Antonio Benitez Rojo, Lizandro Chavez Alfaro, Alejo Carpentier, George Lamming, Jean Rhys, Vincent Placoly, Jacques-Stephen Alexis, A.E.T.Henry, Jose Luis Gonzalez, Alvaro Cepeda Samudio, Sergio Ramirez, Humberto Arenal, Boeli van Leeuwen, Garth St.Omer, V.S.Naipaul, Miguel Mejides, Roy Heath, John Hearne, Patrick Chamoiseau, Jairo Mercado, Jan Carew, Franketienne, Dimas Lidio Pitty, Jose Lezama Lima, Wilson Harris, Rene Depestre, Gabriel García Marquez, Rosario Ferre, Edouard Glissant en Jose Luis Gonzalez.

Het interview vond plaats in het Engels. Hierboven las u een vertaalde weergave.

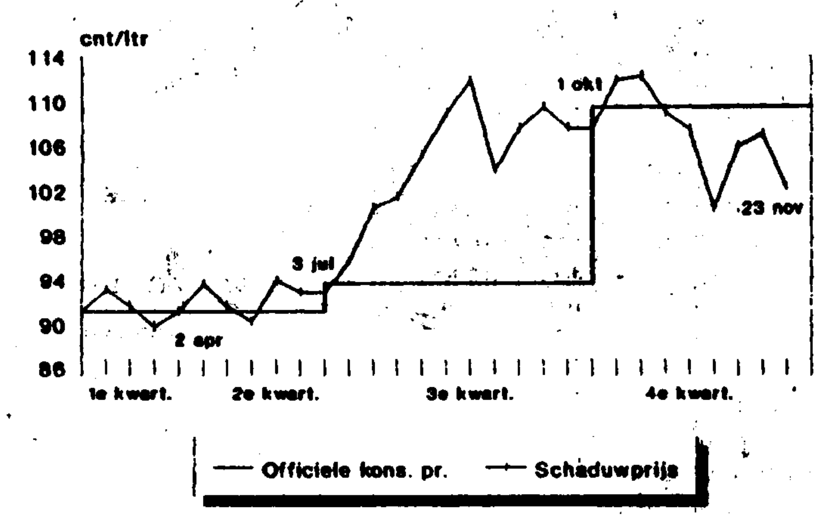
CONSUMENT MERKT WIJZIGING VIER KEER PER JAAR
Ingewikkelde maar doeltrefende methode
Correctiefactor-systeem weerstaat Saddam-aanvallen

= door drs Ph. J. de Haan =

MET INGANG van het vierde kwartaal zijn de officiële prijzen voor aardolieprodukten door de minister van Handel, Industrie en Werkgelegenheid aangepast aan de sterk gewijzigde ontwikkelingen op de internationale markt. Over de gehele linie vielen forse prijswijzigingen te constateren. Kerosine steeg met 16 cent per liter en diesel met 9 cent (toename van resp. 48 en 26 procent). De benzineprijzen op Curaçao zijn met circa 17 procent opgetrokken en komen

GRAFIEK 1

Ontwikkeling Benzineprijs 1990
Mogas 95 (Unleaded)

daardoor voor het eerst in de geschiedenis boven de gulden te liggen: Regular steeg van 90,3 cent per liter naar 106,5 cent en Unleaded ging van 93,7 cent naar 109,5 cent per liter. De officiële prijzen voor brandstoffen geleverd aan KAE en Kodela zijn, afhankelijk van het produkt, met 40 tot 60 procent gestegen.

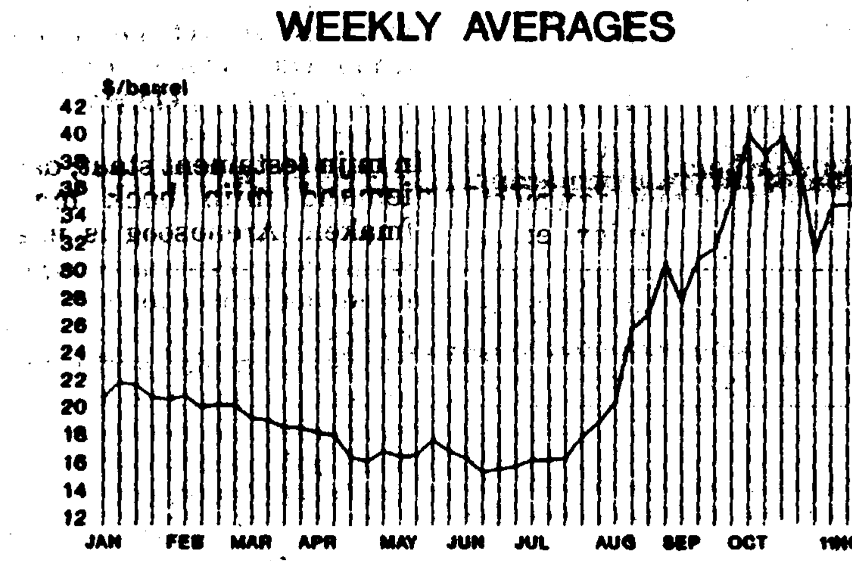
Op Bonaire liggen de benzineprijzen 4 cent per liter lager dan Curaçao. Regular kost daar nu 102,4 cent per liter en Unleaded 105,6 cent. De belangrijkste oorzaak van dit prijsverschil is gelegen in het feit dat de overheid de dealermarges op Curaçao per 1 oktober met 2 cent per liter naarboven heeft aangepast, waardoor de dealer nu 8 cent aan een liter verdient (+33%).

De internationale markt voor olieprodukten geeft in 1990 een sterk uiteenlopend beeld te zien. In de eerste helft van het jaar was er nog sprake van een geleidelijke en aanhoudende daling van de prijs van ruwe olie en daarvan afgeleide produkten. Vanaf 2 augustus, de dag dat Irak het buurland Kuwayt binnenviel, kwam er aan die daling een abrupt einde en sloeg dit om in forse, en elkaar snel opvolgende prijsstijgingen (zie grafiek 2).

Het Correctiefactor-systeem is op 4 januari van dit jaar in de plaats gekomen van het 'Stabilisatie-systeem Benzineprijzen'. Laatstgenoemd systeem werd in augustus 1986 door de overheid geïmplementeerd teneinde de benzineprijs voor de consument te kunnen stabiliseren. De werking van het Stabilisatiesysteem berustte op het voor de helft doorberekenen van internationale prijswijzigingen, met een maximum van twee cent per liter. Zou de lokale

GRAFIEK 2

BRENT PRICES 1990
WEEKLY AVERAGES

Ondanks de vrij forse en veelvuldige internationale prijswijzigingen was de officiële prijsverhoging van benzine op 1 oktober jl. pas de tweede prijsverandering waarmee de consument sinds het begin van dit jaar geconfronteerd werd. De vorige officiële prijsverhoging dateert van 3 juli jl., nadat de overheid eerder dit jaar had gekozen voor vaste kwartaalprijzen middels het zgn. Correctiefactor-systeem. Intussen valt niet slechts benzine onder dit systeem, maar tevens brandstofprodukten bestemd voor KAE en Kodela, terwijl dit lijstje per 15 augustus verder is uitgebreid met kerosine, diesel en lpg.

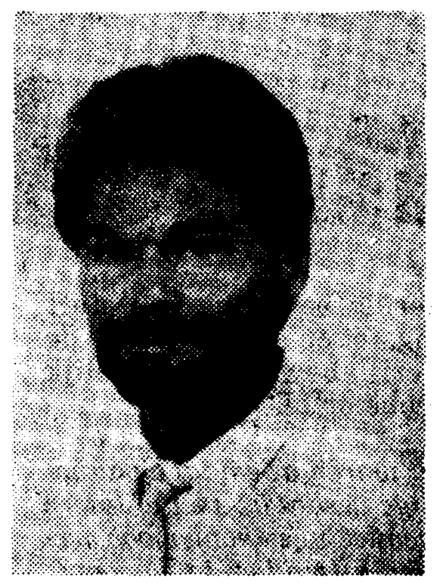
Vrijwel iedereen heeft op de een of andere manier met de gevolgen van Correctiesysteem te maken. Voor velen is het niet duidelijk wat dit systeem nu eigenlijk inhoudt en hoe het werkt. In het onderstaande wordt getracht de werking van het systeem op zo eenvoudig mogelijke wijze uiteen te zetten. Omdat het Correctie-systeem in principe is ontworpen ter stabilisatie van de lokale benzineprijzen en het feit dat de consument in eerste instantie met de hogere prijzen aan de benzinepomp geconfronteerd wordt, zal de uiteenzetting zich tot dit produkt beperken.

consumentenprijs als gevolg van een internationale prijswijziging bijvoorbeeld met 6 cent moeten dalen, dan werd hiervan 2 cent aan de consument doorgegeven en werd de overige 4 cent gereserveerd.

Dit 'potje' werd ook wel de stabilisatiefactor genoemd. Was er sprake van een internationale prijsstijging, dan werd eerst de waarde van dit potje aangesproken tot een maximum van 2 cent. Bedroeg de prijsverhoging meer dan 2 cent of zat er minder in het potje om de internationale stijging op te vangen, dan werd het verschil alsnog voor 100% aan de consument doorberekend. Het batig saldo van dit 'potje' werd aan het eind van het jaar uitgekeerd aan Korpodeko in plaats van dat dit aan de 'rechtmatige' eigenaars uit te keren, in dit geval dus de automobilist.

In de praktijk bleek dit systeem toch niet zo 'stabiel' als de naam deed vermoeden. Bijna iedere internationale prijswijziging werd direkt aan de lokale consument doorgegeven, waardoor er in 1987, 1988 en 1989 respectievelijk 23, 13 en 19 lokale prijsveranderingen plaatsvonden. Vaak ging het om marginale veranderingen die elkaar veelal na korte tijd weer compenseerden. Dit jaar zijn er tot op 23 november maar liefst 28 internationale prijswijzigingen voor benzine geweest, als gevolg waarvan de officieuze prijs nu 16 cent per liter hoger ligt dan aan het begin van dit jaar.

[e] was het niet verwonderlijk dat werd gezocht naar een andere oplossing om prijsaanpassingen op de internationale markt 'gepast' aan de consument door te geven. Door Curoil werd een systeem ontwikkeld waardoor internationale wijzigingen voortaan per kwartaal kunnen worden doorberekend.

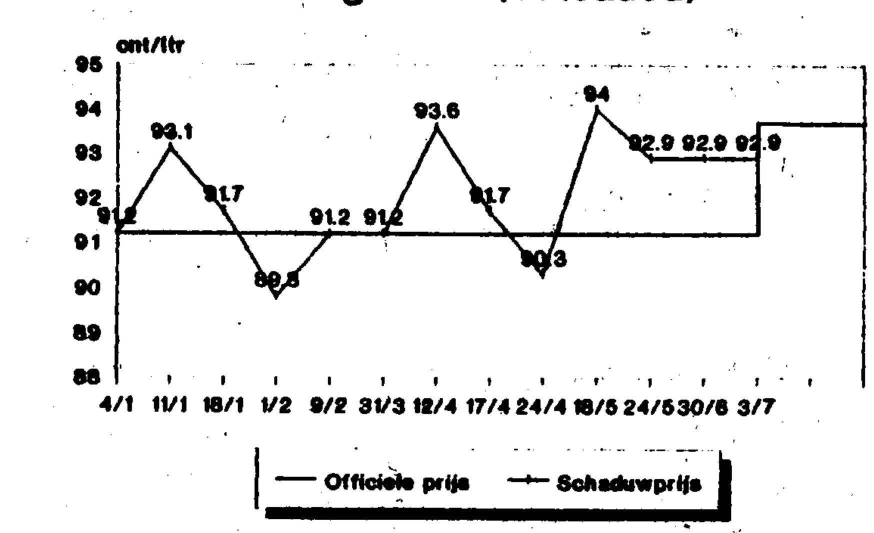
Drs. Ph. de Haan studeerde economie en statistiek aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. Op dit moment is hij werkzaam bij Curoil N.V. als hoofd van de Afdeling Planning en Control in welke hoedanigheid hij het 'Correctiefactor-systeem' heeft ontworpen. Het bijgaande artikel is geschreven op persoonlijke titel.

WERKING

Ofschoon het systeem aanvankelijk werd ontworpen voor een tweemaandelijkse aanpassing van de officiële benzineprijzen, heeft de overheid gekozen voor aanpassing per kwartaal. Gedurende deze periode wordt van elke internationale prijswijziging het effekt op de consumentenprijs nauwkeurig bijgehouden maar niet aan hen doorgegeven. De gedachte hierachter is, dat prijsdalingen en -stijgingen gedurende deze maanden min of meer tegen elkaar wegvallen, zodat aan het eind van het kwartaal slechts een gering bedrag gecorrigeerd behoeft te worden. Er wordt aldus met twee prijzen gewerkt: de officiële prijs waarin geen internationale prijsveranderingen zijn verdisconteerd, en een marktprijs ofwel schaduwprijs. Laatstgenoemde prijs is het bedrag dat de consument zou moeten betalen indien de internationale wijzigingen direkt zouden worden doorberekend.

GRAFIEK 4

Benzineprijzen 1e helft 1990
Mogas 95 (Unleaded)

In grafiek 4 is duidelijk te zien dat de prijsdalingen en -stijgingen in de eerste helft van 1990 elkaar min of meer compenseerden. In het eerste kwartaal was de door te voeren correctie dermate gering (0,02 cent/ltr) dat de overheid besloot de officiële prijs voor het tweede kwartaal te handhaven. Voor het derde kwartaal moest wel een correctie worden doorgevoerd (+2,5 cent), omdat de schaduwprijs in het tweede kwartaal langer boven dan onder de officiële prijs had gelegen, als gevolg waarvan de consument te weinig per liter betaalde.

Deze situatie zou zich vanaf begin augustus als gevolg van de explosief gestegen internationale prijzen voor olieprodukten in verhevigde mate voordoen; reden voor de overheid om de officiële prijzen per 1 oktober jl. drastisch te verhogen. Om toch enigszins aan de bezwaren van particulieren en bedrijfsleven tegemoet te komen, werden de prijzen echter niet volledig aangepast.

Het zal duidelijk zijn, dat de officiële prijs en de schaduwprijs slechts bij uitzondering aan elkaar gelijk zijn. Is dit het geval, dan betaalt de consument precies wat hij moet betalen en hoeft er aan het eind van het kwartaal niet gecorrigeerd te worden. Ligt de schaduwprijs als gevolg van internationale ontwikkelingen hoger dan de officiële prijs, dan betaalt de consument tijdelijk te weinig. Daarentegen is hij weer meer kwijt indien de officiële prijs boven de schaduwprijs ligt. Aan het eind van elk kwartaal wordt nagegaan wat per saldo teveel of te weinig door de consument is betaald.

Dit bedrag wordt vervolgens in het volgende kwartaal aan de consument teruggegeven dan wel op hem verhaald. Dit geschiedt middels een correctie op de prijs per liter. Deze zgn. correctiefactor wordt vastgesteld door het teveel of te weinig berekende bedrag te delen door het aantal verkochte liters in de desbetreffende periode. De nieuwe officiële prijs voor het volgende kwartaal wordt dan gevonden door de correctiefactor op te tellen bij de laatst bekende schaduwprijs. Door onderstaande tabel wordt dit schematisch weergegeven.

TABEL 1.

1 Totaal verkocht		2 Officiele prijs	3 Schaduw-prijs	4 Verschil (3-2)	5 Korrektie Huid. kw. (1x4)
maand	liters				
jan	1000	80 cnt	76 cnt	-4 cnt	-40 gld
feb	2000	80 "	82 "	+2 "	+40 "
mrt	3000	80 "	78 "	-2 "	-60 "
	6000				-60 gld

Correctiefactor: -60gld/6000 ltr=-1,0 cnt/liter. Dit bedrag moet aan de consument worden teruggegeven. De nieuwe officiële prijs voor het volgende kwartaal wordt dan: 78 - 1,0=77 cent per liter.

TWEEDE CORRECTIE

Bij het vaststellen van de correctiefaktor wordt er impliciet van uit gegaan dat in het volgende kwartaal net zo veel wordt verkocht als in het kwartaal daarvoor, in dit geval 6000 liter. Is dit inderdaad het geval, dan krijgt de consument precies het bedrag terug waar hij recht op heeft, nl. 60 gulden. Wordt er in het volgende kwartaal echter meer dan 6000 liter verkocht, dan krijgt de consument bij elke liter daarboven een cent teveel terug. Wordt er daarentegen minder verkocht, dan wordt hem te weinig terug betaald. In beide gevallen zal hiervoor een extra correctie moeten plaatsvinden. Dit geschiedt als volgt.

Op basis van de gegevens van het huidige kwartaal zal een eerste correctie toegepast moeten worden, welke gelijk is aan 240 gulden (kolom 8). Dit bedrag is te weinig in rekening gebracht en moet op de consument worden verhaald. Verder is 80 gulden teruggegeven in de vorm van 1 cent per liter (kolom 7). Voor het derde kwartaal zou aldus 160 gulden op de consument moeten worden verhaald.

TABEL 2.

1 Verkoop		2 Basis prijs	3 Korrektie (4-2)	4 Off. prijs	5 Schaduw prijs	6 Verschil (5-4)	7 Korr. Vor. kw. (1x3)	8 Korr. Huid. kw. (1x6)	9 Totaal gekor. (7+8)
mnd	ltr								
		(cnt)					(gld)		
apr	3000	78	-1	77	79	2	-30	60	30
mei	3000	78	-1	77	81	4	-30	120	90
jun	2000	78	-1	77	80	3	-20	60	40
	8000						-80	240	160

Aangezien de consument in het tweede kwartaal echter meer heeft teruggekregen dan nodig was, nl. 80 gulden in plaats van 60 gulden, dient voor dit verschil een extra (2e) correctie toegepast te worden. Per saldo moet er in het derde kwartaal voor 180 gulden gecorrigeerd moeten worden. De correctiefaktor wordt dan: 180 gld/8000 ltr = +2,25 cnt/ltr. De nieuwe officiële prijs komt daarmee op: 80+2,25=82,25 cent per liter. Deze procedure wordt vervolgens elk kwartaal herhaald.

Het Correctiefactor-systeem lijkt de Saddam Husayn-aanvallen op de benzineprijzen te hebben doorstaan.

VOORDELEN

Het voordeel van de correctiefactor-methode is dat de consument slechts vier keer per jaar met een officiële prijswijziging geconfronteerd wordt. Een ander voordeel is dat, voor zover internationale prijswijzigingen elkaar min of meer compenseren, er aan het eind van van het kwartaal geen al te grote —of in het geheel geen — officiële prijsaanpassing hoeft plaats te vinden. Dit is in de eerste kwartalen van dit jaar inderdaad het geval geweest.

NADELEN

Zoals elk systeem heeft ook dit systeem nadelen. Belangrijkste nadeel is wel dat de consument aan het eind van het kwartaal met een forse officiële prijsverhoging geconfronteerd kan worden. Dit is in het bijzonder het geval indien:

a) Er voortdurend internationale prijsstijgingen zijn;
b) De laatst bekende schaduwprijs hoog ligt.

In het eerste geval is de mogelijkheid van elkaar compenserende prijswijzigingen uitgesloten: de prijsverandering wordt dan cumulatief. Ligt de laatst bekende schaduwprijs hoog, dan is de kans op een verhoging even eens groot. De laatste schaduwprijs is immers de basis voor de nieuwe officiële prijs, waar de correctiefactor bij wordt opgeteld. Indien beide situaties zich gelijktijdig voordoen, zal dit een maximale aanpassing van de officiële prijs tot gevolg hebben. Dit is in het derde kwartaal het geval geweest. De schaduwprijs steeg toen van 95,7 cent naar 107 cent per liter voor unleaded. Verder deden zich tien internationale prijswijzigingen voor, waarvan slechts twee dalingen.

Een tweede nadeel doet zich gelden indien per kwartaal sterk verschillende hoeveelheden worden afgenomen. Grote variatie in de afname leidt er toe dat het teveel of te weinig ontvangen bedrag in een volgend kwartaal moeilijker op de consument kan worden teruggegeven of verhaald. Dit geldt bijvoorbeeld voor brandstoffen geleverd aan KAE en Kodela. Als gevolg van een onregelmatige afname zal er sprake zijn van een sterkere prijsaanpassing dan in het geval van min of meer gelijke afnamen.

Tot slot is er bij internationale prijsstijgingen sprake van rentederving voor degene die voor de produkten wel de verhoogde internationale prijs moet betalen, in casu Curoil, die deze verhoging nog niet, of niet geheel, aan de consument mag doorberekenen. In feite is er dus sprake van voor-financiering. Dat deze rentederving bij een nationale energierekening van (thans) circa 200 miljoen gulden per jaar fors kan oplopen, behoeft geen betoog.

DEALERMARGE

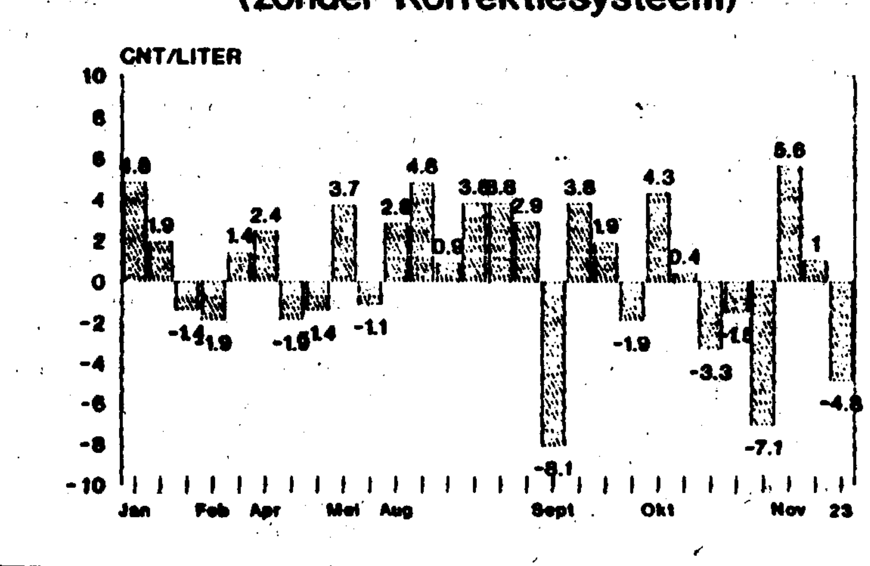
Tot slot nog een enkel woord over een hardnekkig misverstand, nl. de idee dat een verhoging van de prijs van benzine zou bijdragen tot een hogere winst van Curoil of stijgende overheidsinkomsten. Zoals uit onderstaande prijsopbouw moge blijken, bestaat de consumentenprijs uit vier componenten, te weten de inkoopprijs, accijnzen, een dealermarge en de Curoilmarge. De Curoilmarge is al enige jaren niet meer aangepast (1983) en hetzelfde geldt voor de accijnzen. De werkelijke oorzaak van de prijsaanpassing van 1 oktober, had in eerste instantie te maken met de verhoogde inkoopprijzen die Curoil voor haar produkten aan PDVSA moet betalen. Deze stegen in korte tijd met 40 tot 50%. De tweede oorzaak van de stijging van de consumentenprijs voor benzine had betrekking op een verhoging van de dealermarge.

De marge van de benzinepomphouders is nl. per 1 oktober met 2 cent naar boven toe aangepast, waardoor de pomphouder nu 8 cent per liter krijgt (+33%). De uiteindelijke begun-

Vervolg op pag. 7

GRAFIEK 3

Benzineprijswijzigingen 1990
(zonder Korrektiesysteem)

Paul Nowee zette werk van vader voort

Arendsoog blijft hèt boek voor jongens...

DE COWBOY en de indiaan die samen het kwaad te lijf gaan in het Wilde Westen. Paardendieven en goudrovers worden ontmaskerd en overgeleverd aan de sheriff. Het goede zegeviert altijd. Achterhaald? Niet meer van deze tijd? Nee dus.
Arendsoog en Witte Veder zijn nog steeds springlevend. De Nederlandse jeugd kijkt nog altijd uit naar nieuwe avonturen van het tweetal, dat spot met figuren als Transformers en He-man. Binnenkort verschijnt deel 60 van de serie Arendsoog, in Nederland veruit het best verkopende jeugdboek. Sinds 1935 zijn bijna vijf miljoen exemplaren over de toonbank gegaan. De schrijver Paul Nowee woont in Den Haag was nooit in Arizona- waar de helden leven - maar bedenkt telkens weer een oerspannend verhaal, dat jong en oud met rode oortjes verslinden. Een interview met de auteur, die zich eens gedwongen zag het meesterwerk van zijn vader voort te zetten.

PAUL NOWEE (54) houdt niet van geweld. Arendsoog hanteert zijn revolver alleen om de tegenstander het wapen uit de handen te schieten waar de schurk hooguit een schaafwondje aan overhoudt. En Witte Veder gebruikt zijn mes alleen om touwen door te snijden.
Nowee moet ook niets hebben van 'probleemboeken':jeugdboeken waarin ouders gescheiden zijn, waarin drugs voorkomen of enge ziekten. Nowee vindt dat kinderen een lekker ontspannend boek moeten kunnen lezen om vervolgens de hoofdrolspelers in spelletjes te imiteren.
'Pang, pang, is leuk', zegt Nowee. 'Maar stel nu dat ik Witte Veder in mijn boeken met een mes laat gooien. Kinderen doen dat na. Ik zou me verantwoordelijk voelen. En waarom moeten in jeugdboeken thema's als gescheiden ouders voorkomen? Goed het mag dan realiteit zijn, ik houd er niet van. Kinderen moeten zo lang mogelijk van een onbezorgde jeugd genieten.'

14 KINDEREN

Af en toe trekt de geestelijke vader van Arendsoog aan een dun sigaartje. 'We waren thuis met veertien kinderen. Een hecht, gelovig gezin. Mijn vader was hoofd van een lagere school en had nog tal van onbezoldigde functies. Zoals lid van het bibliotheekbestuur. Daar ontdekte hij dat er geen westernboeken bestonden voor de jeugd. Toen is hij zelf maar aan het schrijven geslagen.' In 1935 verscheen de eerste Arendsoog van Jan Nowee. Vader Jan schreef en zoon Paul ging naar school. Natuurlijk had Paul diepe bewondering voor zijn vader en al vroeg wist hij het: hij zou ook schrijver worden.
'Mijn grote voorbeeld was de Limburgse priester Jaques Schreurs. Hij schreef fantastische verhalen over zijn verblijf in de missie. Dat wilde ik ook: schrijvende priester worden.' Paul ging naar het klein-seminarie, maar op een goede dag hield hij het daar voor gezien. De roeping bleek geen roeping, dus werd zijn doel alleen maar schrijver worden. Hij deed de mulo en het atheneum en ging vervolgens in militaire dienst. Zijn vader was inmiddels bezig met de twintigste titel van Arendsoog. Op dat moment, in 1958, sloeg het noodlot toe. 'Mijn vader werd ernstig ziek. Een verwaarloosde longontsteking zeiden de dokters, maar het was kanker. Een operatie werd hem fataal. Gelukkig eigenlijk, want mijn vader in een rolstoel achter het raam... Nee, dat zou erger zijn geweest.'
Paul besloot voorlopig thuis te blijven en gaf zijn officierscarrière in het leger op. 'Mijn moeder had al contact gehad met de uitgever en die had het voorstel gedaan om het boek waarmee mijn vader bezig was, door een andere schrijver te laten afmaken. Tussen de paperassen van mijn vader vond ik een doorslag van de eerste hoofdstukken van deel twintig. Verder geen notities, geen aantekeningen, niks. Zo werkte mijn vader en zo werk ik ook. Alles zit in het hoofd.' Het beviel Paul Nowee maar niks, dat een ander het werk van zijn vader zou afmaken. 'Ik heb mij teruggetrokken op mijn zolderkamertje en ben begonnen met schrijven. Mijn familie kwam er pas later achter, en de uitgever dus ook. Die vond mij een snotjong en dat was ik ook met mijn 22 jaar. Maar ik was eigenwijs en dwaas en ik heb doorgezet. Ik wilde niemand anders laten rotzooien aan het werk van mijn vader.'
Het zou het begin zijn van de schrijverscarrière van Paul Nowee. 'Na de succesvolle uitgave van deel twintig kreeg ik een brief van de uitgever met de vraag wanneer het volgende deel af was. Ik heb lang getwijfeld, want ik wilde de naam van mijn vader niet met een slecht boek verwoesten. Tot ik op een gegeven dag een tel kinderen Arendsoog zag spelen. Toen wist ik, dat ik de jeugd hun helden niet mocht afnemen.

FANMAIL

Fanmail van jonge lezers. Soms krijgt hij wel vijftig brieven per week en allemaal krijgen ze een persoonlijk antwoord. 'Dat is het enige contact met mijn lezers. Dat doet me goed. Ze vragen me het hemd van het lijf. Waarom ik niet getrouwd ben, bijvoorbeeld, wie mij opvolgt als ik dood ga.'
'Meneer Nowee, u laat Arendsoog toch niet een keer doodgaan...?' citeert hij uit een brief. Een andere brief komt van een bejaarde non in een klooster. Ze bidt voor Nowee zodat hij nog lang spannende boeken mag schrijven.
Net voor de boekenweek in september kwam deel 60 uit: *Arendsoog en de grote grondroof*. Een boek met een historische achtergrond, want Paul Nowee wil met zijn verhalen zo dicht mogelijk bij de waarheid blijven. Dat geldt voor alle titels die spelen aan het eind van de vorige eeuw. In 55 jaar is er niets veranderd. Bob Stanhope (Arendsoog) is wel iets veranderd, net als Witte Veder.
En zo blijft het ook : 'Arendsoog zal nooit trouwen, een held in het Wilde Westen trouwt niet. En de vrouwen in de boeken zullen onderdanig blijven en achter de kookpotten staan. In die tijd was dat zo, toen was er geen emanicipatie. Bob Stanhope is trouwens wel iets veranderd. Hij maakt nu weleens fouten. Dat doet namelijk iedereen.

Tijdens de boekenweek in de hal van het Centraal Station in Amsterdam was het razend druk bij de stand van Arendsoog, bemand door Paul Nowee. En niet alleen jongens kwamen hem opzoeken, ook de vaders die de boeken vroeger gelezen hebben en hun kinderen nu aanraden hetzelfde te doen. Of de boeken de concurrentie met *Thundercats* en allerlei science fiction verhalen aankunnen? Zeker, de western is nog altijd populair. Er worden nog steeds westernfilms gemaakt en hoeveel films van dit genre worden niet herhaald op televisie ?

Nog niet zo lang geleden werd de viermiljoenste Arendsoog verkocht. De serie is niet alleen populair in Nederland maar ook in België, Duitsland, Zweden, Denemarken, Italië en Finland. Binnenkort gaat het vijfmiljoenste exemplaar de deur uit.

Even is Paul Nowee melancholiek. Hij denkt aan zijn jeugd, aan het harmonieuze gezin waarin hij opgroeide. 'Ik zie mijn vader hier nòg zitten. Het is gek, maar het is net of ik in zijn verlengde leef. Ik hoop alleen dat ik wat ouder wordt, mijn vader werd maar 57 jaar.
Dat een zoon hetzelfde beroep als zijn vader kiest is niet ongewoon. Maar dat hij zijn schrijfwerk voortzet, is toch wat anders. Jaren heb ik gepiekerd of hij hetzelfde gedaan zou hebben. Nu is dat een beetje gesleten, maar ik denk er nog over na.'
Nowee schrijft al zijn verhalen nog gewoon met een typemachine op velletjes papier. De personal computer is niets voor hem.
'Soms lukt het niet, dan moet ik dat stuk papier eruit kunnen trekken en verscheuren. Op een beeldscherm kan ik mijn agressie niet kwijt.'
Hoewel het met die agressie wel meevalt, want Paul Nowee is -net als Arendsoog-de beminnelijkheid zelf. En dat blijft zo tot de sterfdatum van Nowee. Dan is het ook echt afgelopen met de held.
'In mijn testament staat, dat niemand mijn boek mag afmaken. Arendsoog is iets van de familie Nowee. Van mij en van mijn vader.'

Teatro Naar in 1870:

'Fraaije en nette inrichting geven Theater regt lief gezigt'

= door Wim Rutgers =

ALGEMEEN LAAT men in de Antilliaanse literatuuroverzichten de toneelgeschiedenis beginnen rond 1870, toen het Teatro Naar geopend werd. Maar op dat moment had Curaçao al zeker vijf golven van toneelactiviteit gekend, twee in 1821/1822 en 1831/1832 toen een 'Liefhebbery Komedie' onder het motto 'On fait ce qu'on peut, mais non ce qu'on veut' dertien voorstellingen in het Frans gaf, een derde in 1844 toen het 'Liefhebbery Tooneelgezelschap Nut en Genoegen' drie keer in het Nederlands optrad, de vierde in 1850/1852 met een Militair Tooneelgezelschap en een Nederlandstalig 'Liefhebbery Tooneelgezelschap', en de vijfde tenslotte in 1860/1861 toen J.J. Naar de in 1821 begonnen traditie weer oppakte en opnieuw met een 'Tooneelgezelschap van Liefhebbers' onder het oude motto 'On fait qu'on peut, mais non ce qu'on veut' vijf keer een uitvoering gaf.

Teatro Naar was ook niet de eerste schouwburg, want we lezen al veel eerder over 'het lokaal der Komedie op Scharloo', over een 'houten tooneelgebouw' en 'de schouwburg te Pietermaai'. Toch heeft de opening een geweldige invloed gehad. Vaak wordt Teatro Naar en het daarin gespeelde Spaanstalige toneel alleen even genoemd in de overzichten, zonder verdere bijzonderheden. Wat valt er na ruim een eeuw nog te reconstrueren van de activiteiten?

Het toneelleven mocht zich in de laatste decennia van de 19de eeuw in een grote populariteit verheugen, toneel was 'in'. Net als in de eerste helft van de 19de eeuw deden in de jaren zeventig buitenlandse reizende toneelgezelschappen Curaçao aan. Ze traden op in die lokaliteiten die daarvoor maar enigszins geschikt leken of zelfs in de open lucht zoals 'en el clepe de Sra. Mathey', maar vanaf 1871 zonder uitzondering in het nieuwe theater.

Naast deze Spaanstalige 'passanten' met hun beroepstoneel, is er ook sprake van Nederlandstalige amateurverenigingen door militairen van het liggende garnizoen of tijdelijk gestationeerde oorlogsschepen. Het eigen toneel werd gevormd door specifieke toneelgezelschappen, algemene verenigingen die soms toneeluitvoeringen gaven en het onderwijs.
Al maanden voor de officiële opening van Teatro Naar stonden er een stevige discussie in *De Curaçaosche Courant* en *De Onpartijdige* over de volgens sommigen ongeschikte situering van het nieuwe theater, namelijk 'op eene plaats, waar men veel van onaangename uitwasemingen van het nabyzynde water te lyden heeft, waar de bezoekers en liefhebbers van tooneelvoorstellingen van de luimen zullen afhangen van de eigenaars der naburige huizen, die servituten over de wegen en gronden die daarhenen leiden hebben'. *(Cur. Crt.* 11 februari 1871)

Het gebouw stond aan de Pietermaaiweg, waar nu de Theaterstraat nog aan de schouwburg herinnert. Volgens de redactie van *De Onpartijdige* 31 augustus '871 voldeed het gebouw aan de eisen 'die goede smaak met billykheid gepaard, aan zulk een gebouw op Curaçao kan stellen. Fraaije en nette inrigting, goede verlichting geven het Theater een regt lief gezigt.' Maar er zijn nog wel verbeteringen nodig, zoals stoelen op de 'palcos', een buffet buiten en amfitheatergewijze vloer. Al op 26 juni 1873 klaagde *De Onpartijdige* over te weinig zicht op het toneel, vooral vanaf de loges. 'Eenige Tooneelbezoekers' reageerden een poos later door ook over het brandgevaar te klagen, vooral omdat er slechts een deur was en de ramen niet geopend konden worden. *(De Onpartijdige* 17 juli 1873) Dergelijke klachten over brandgevaar zouden later herhaaldelijk terugkeren.

Al in 1892 vatte men het plan op een betere schouwburg te bouwen, waarvoor al snel het voor die tijd bepaald niet geringe bedrag van zeventien duizend gulden aan aandelen werd geplaatst, maar de plannen vonden geen verwezenlijking. Op 12 februari 1898 was er bij gelegenheid van een 'soirée littéraire et musicale' voor het eerst elektrische verlichting aangebracht.

Er waren dus wel steeds verbeteringen, maar de klachten bleven, én de plannen om een beter theater te bouwen. In 1921 werd de naam veranderd in Teatro Americano, omdat er vanaf dat moment ook films werden gedraaid. Jan Paul Delgeur schreef in de *Amigoe* van 24 oktober 1925,

'... *dit verwaaide zaaltje met appendix... doet je denken aan 'n variëtétheater vierde klas, waar ze hevige drama's met veel bloed en dolken en rollende oogen debiteerden, en waar door 't pruimende auditorium fabelachtige hoeveelheden scharretjes en harde eieren worden verorberd...*'

Dan is onze moderne popcorn toch een hele verbetering! In 1930 zou het R.K. Theater Brion geopend worden, maar het duurde tot 1931 eer de Curaçaosche Schouwburg Maatschappij met de nieuwe Stadschouwburg voor een echt alternatief voor Teatro Naar zoo zorgen. Toen bestond de par ticuliere schouwburg dus al zestig jaar.

Het theater kende drie rangen, namelijk balkon, waarvoor de zitplaatsen meestal per vier of zes tegelijk besproken werden tegen aanvankelijk f.1,50 en later f.2,- per plaats, stalles tegen f.1,50 per zitplaats, en parterre waar men voor f.1,25 recht op een (staan)plaats verwierf. Voor plaatsbespreken rekende men een dubbeltje extra. Kinderen betaalden in de regel een gulden. Voor Spaanstalig buitenlands toneel waren alle prijzen doorgaans vijftig cent hoger.

De officiële inwijding vond plaats op zondag 27 augustus 1871, toen 'Het Tooneelgezelschap van Liefhebbers' onder voorzitterschap van J.J. Naar en David L. Henriquez als secretaris, 'ten zeven en een half ure' een voorstelling gaf van het uit het Frans vertaalde stuk *La Gracia de Dios,* onder regie van Angel J. Jesurun.

Het talrijk opgekomen publiek reageerde meteen enthousiast, de kranten gaven niet minder dan acht reacties. 'Americano' en de redactie van *De Onpartijdige* schreven over de opening in bijna vijf kolommen, dat is anderhalve krante-pagina van de vier voor die week beschikbare!

Voor de openingswoorden en een gedicht van een Venezolaanse auteur door voorzitter Naar, had in het met bloemen versierde theater het 'Wien Neerlands bloed' al geklonken, gespeeld door het korps van militairen van het garnizoen. Daarna werden volgens traditioneel recept het drama opgevoerd, gevolgd door de komende *La Redaccion de un periodico o Mis Colaboradores.* Alle overwegend nog jonge voor het eerst optredende spelers werden in de recensie achtereenvolgens uitvoerig genoemd, becommentarieerd en bewonderend geprezen. Dat zou het vaste patroon van alle recensies blijven. De spelers waren Rachel Naar de Henriquez, Liana Penso, Julia Penso, J.J. Naar, Jesurun Penso, Mord. Henriquez Cadet, Mord. Cohen Henriquez, Aron Capriles, David Lopez, J. Pardo en Castro. *De Curaçaosche Courant* was op 2 september korter in zijn commentaar bij monde van Manuel Dagnino en 'Varios benefactores de la Humanidad', maar niet minder enthousiast. De tevreden spelers bedankten regisseur en directeur publiekelijk in de krant, een vorm van zelf-reclame die herhaaldelijk zou blijven voorkomen. In de *Civilisado* van 2 septembe 1871 schreven een aantal ondertekenaars

'De Directeur de Heer Naar en zyn gezelschap bestaande uit zyne dochter Rachel en nog twee andere dames behalve een groot aantal heeren hebben ons eenige zeer aangename oogenblikken geschonken; de verbazing over de voortreffelyke wyze waarop elke rol, - voor hen die uit liefhebbery, en voor het eerst op het toneel verschynen, - vervuld werd, was byzonder groot'.

Verder werd er nog een kolom in het Spaans en een in het Papiamento aan de opvoering gewijd, allebei in de meest lovende termen. Terloops lezen we uit dit soort verslagen hoe men het toneel in die dagen zag, wat men van aard en functie ervan vond. Dit soort uitvoeringen verschafte niet alleen het noodzakelijke *genoegen,* maar was ook *een opwekkend voorbeeld, een uiting van vooruitgang* en vooral *civilisatie,* de sleutelbegrippen van de toenmalige Curaçaose maatschappij in de jaren na de emancipatie.

Deze lovende recensies zouden blijven, ook voor de spelprestaties van passerende Spaanse beroepsspelers. Ten opzichte van militaire amateurs, die rond de eeuwwisseling eveneens veelvuldig in het theater optraden, was men wel wat gereserveerder, al werden de voorstellingen vaak nog redelijk bezocht.

AVONTUUR HALVE EEUW GAANDE

Oecumenische kloostergemeenschap als trefpunt jongeren

Broeder Roger: tegenover wonden het wonder stellen

ER WORDT DRUK gebouwd in Taize. De oecumenische kloostergemeenschap bereidt zich voor op de vele Oosteuropese jongeren die men in het Bourgondische dorp verwacht. Zij scharen zich in de rij van de honderdduizenden die hier de afgelopen dertig jaar kennis hebben gemaakt met stilte en meditatie. Het is nooit de bedoeling geweest van broeder Roger om in Taize een soort pelgrimsoord voor jongeren te vestigen. Hij vindt het veel belangrijker dat zij zich, eenmaal weer thuis, aansluiten bij de plaatselijke kerk of parochie, waar alle generaties vertegenwoordigd zijn. De 75-jarige monnik vraagt zich dan ook geregeld af waarom God hem dit geloofsavontuur met jongeren heeft toevertrouwd.

Dat avontuur begon vijftig jaar geleden, op 21 augustus 1940, toen de Zwitserse theologiestudent Roger Schutz zich in het Franse dorpje vestigde om zijn ideaal te verwezenlijken: een leven van gebed en meditatie ten dienste van de armen en ontrechten. Enkele jaren later sloten een paar geestverwanten zich bij hem aan. In 1949 legden zeven broeders in Taize de kloostergeloften af: zij verplichtten zich tot celibatair leven, gemeenschap van goederen en aanvaarding van gezag.

OPMERKLIJK

Dat was opmerkelijk, omdat Schutz en de zijnen allemaal uit de Reformatorische tradities stamden. Het Reformatorische klooster groeide gestadig en werd twintig jaar later omgedoopt in een oecumenische gemeenschap. Met toestemming van Rome werden in 1969 tien Roomskatholieke broeders in de communauteit opgenomen. Daarmee was de eerste oecumenische kloostergemeenschap ter wereld een feit.

Het dorpje Taize, gelegen tussen de beroemde geestelijke centra Cluny en Citeaux, was toen al enkele jaren trekpleister voor zoekende jongeren. Vooral sinds het begin van de jaren zestig kwamen zij massaal om broeder Rogers "Zin-shock" te ondergaan. "Ik wil tot iedereen persoonlijk zeggen: Christus heeft jou eerst lief gehad. Daarin ligt de zin van het leven".

NIEUWE ZIN

Aanvankelijk dachten de broeders dat er snel een einde zou komen aan de stroom jongeren. De bezoekers werden vier kilometer buiten Taize ondergebracht en kwamen drie maal daags voor het gemeenschappelijk gebed naar de Verzoeningskerk. Toen bleek dat ze bleven komen, werd er een tentenkamp opgericht in Taize zelf en werd een eenvoudig onderkomen voor de gasten gebouwd. En ze komen nog steeds. "Hun vertrouwen raakt ons enorm diep", aldus de prior.

Per week komen er nu drie- à vierduizend jongeren uit zestig landen naar Taize. Schutz en de zijnen prediken hen "gemeenschap en verzoening. "Vele jongeren zijn getekend door eenzaamheid, verbroken relaties en verstoorde verhoudingen in het gezin. In Taize merken we dat deze moedeloze jongeren door enthousiaste, vindingrijke leeftijdgenoten een nieuwe zin voor hun leven vinden".

OPSTANDING

Schutz vraagt zich geregeld af of jongeren wel weten "hoeveel innerlijke kracht zij bezitten, hoeveel gaven die God aan elk mens gegeven heeft". Het is voor hem heel belangrijk de jongeren in het volste vertrouwen aan te horen, zodat zij deze gaven ontdekken en er thuis in de kerk mee aan de slag gaan. Tegenover de vele "wonden" plaatst de prior graag de vele "wonderen".

Het grootste wonder voor Schutz is nog altijd de opstanding van Christus. "Als Christus niet was opgestaan, dan was de communauteit van Taize nooit ontstaan". Het belang van de opstanding werd voor hem nog eens onderstreept door het tweede Vaticaanse concilie (1962-1965) dat dit wonder tot de kern van het kerk-zijn rekende. Ook in het pastorale werk onder jongeren heeft Schutz veel steun aan het concilie gehad.

JONGERENCONCILIE

In 1974 werd in Taize na vier jaar voorbereiding onder grote belangstelling een jongerenconcilie gehouden. Het thema van deze unieke bijeenkomst, 'Strijd en bezinning', wilde een verband leggen tussen betrokkenheid bij armen en onderdrukten enerzijds en gebed en meditatie anderzijds. Ruim zeventigduizend jongeren uit 120 landen namen eraan deel.

Ook de 'officiële' kerk was aanwezig: kardinaal J. Willebrands en dr. Philip Potter vertegenwoordigden op de heuvel van Taize respectievelijk de Rooms-katholieke kerk en de Wereldraad van Kerken. De Anglicaanse en orthodoxe kerken zonden eveneens afgevaardigden naar de oecumenische kloostergemeenschap, die aan het jongerenconcilie een groot deel van haar bekendheid heeft te danken.

Aan het slot van de bijeenkomst bracht Schutz een indrukwekkend eerbetoon aan paus Johannes XXIII. Sindsdien heeft hij herhaaldelijk opgeroepen de paus als leider van alle christenen aan te stellen en de verzoening tussen de verdeelde kerken tot stand te brengen. Schutz had ontmoetingen met Johannes' opvolgers Paulus VI en Johannes Paulus II.

De geest van het jongerenconcilie leeft voort in de jaarlijkse bijeenkomsten die Taize, inmiddels uitgegroeid tot een gemeenschap van 85 broeders die ook ver buiten het Franse dorp leven, ergens in Europa houdt. Vorig jaar werd deze voor het eerst gehouden in een Oosteuropees land (Polen). Dit jaar was Tsjechoslowakije aan de beurt. Oost-Europa en Taize hebben elkaar gevonden.

Taize: Zuurdesem Voor hoop

VATICAANSTAD - Paus Johannes Paulus II heeft de oecumenische gemeenschap in Taize ter gelegenheid van het vijftig-jarig bestaan gefeliciteerd.

In een brief aan oprichter frère Roger Schutz spreekt de paus zijn waardering uit voor het streven van de gemeenschap naar herstel van de eenheid der christenen. Daarmee is Taize het zuurdesem voor hoop en vrede tussen de volkeren, aldus de paus, die in 1986 de gemeenschap in het oosten van Frankrijk bezocht.

Metropoliet Pitirim onderscheiden

GIESSEN - De Russisch-orthodoxe metropoliet Pitirim van Volokolamsk heeft een eredoctoraat ontvangen van de theologische faculteit van de universiteit van Giessen (BRD). De universiteit heeft hem daarmee willen eren voor zijn langdurige inzet voor de vrijheid van de kerk, voor zijn wetenschappelijk werk, voor zijn uitgeversactiviteiten en zijn streven naar meer begrip tussen de volkeren.

De 64-jarige metropoliet, sinds 25 jaar hoofd van de uitgeverij en de voorlichting van de Russisch-orthodoxe kerk, is daarnaast metropoliet van Volokolamsk (bij Moskou)

NEW DELHI - De bekende Moeder Teresa is onlangs opnieuw onderscheiden, ditmaal met de Nehru-award welke zij uit handen van de Indiase vice-premier Shankar Dayal Sharma in de Indiase hoofdstad ontving. De prijs, die is ingesteld door het Russische tijdschrift 'Sovjet Magazine' bestaat uit een oorkonde en een bedrag van 5.800 dollar.

Organisatie vanuit Vaticaanstad

Afrika-synode nog niet in verschiet

ALGIERS - Aartsbisschop Henri Teissier van Algiers is "verbitterd". De speciale synode over de Rooms-katholieke kerk in Afrika, die paus Johannes Paulus II zo'n twee jaar geleden met veel tam-tam aankondigde, bestaat alleen nog maar op papier.

Teissier zit zelf in de voorbereidende commissie, maar weet nog steeds niks van een plaats of datum van de synode. Zijn commissie werkt nauw samen met het secretariaat-generaal in het Vaticaan, dat echter tot over zijn oren in het werk zit. Dit secretariaat moest ook de synode over de priesteropleiding voorbereiden en is ook druk bezig met de door de paus aangekondigde Europasynode bezig.

De aartsbisschop van Algiers en de andere 37 Afrikaanse bisschoppen ziet graag dat de synode in Afrika wordt gehouden, maar het Vaticaan vreest teveel praktische problemen en kiest vooralsnog liever voor Rome. Eerst was er sprake van 1991, nu verwacht men dat de synode op zijn vroegst in 1993 wordt gehouden, maar zelfs daar gelooft Teissier niet meer in.

Pas na de reactie van het Vaticaan op het eerste rapport over de synode van de Afrikaanse bisschoppen kan men tot de publicatie ervan overgaan. En daarna kan de bezinning op landelijk en diocesaan niveau beginnen. Omdat de communicatiemiddelen in Afrika verre van optimaal zijn, verwacht Teissier dat het bezinningsproces veel tijd zal gaan kosten. Het Vaticaan had tot dusverre de vertraging kunnen voorkomen, als het de organisatie van de synode niet helemaal in eigen hand had gehouden.

RELATIE MOSLIMS

De Afrika-synode moet onder meer over de evangelisatie van het continent gaan. Teissier wijst erop dat bezinning op de verhouding tussen christenen en Moslims wat hem betreft belangrijker is. In Afrika leven ongeveer 235 miljoen christenen en 225 miljoen Moslims, terwijl de traditionele godsdiensten met zeventig miljoen aanhangers onderhand in de minderheid zijn.

Afrikaanse bisschoppenconferentie:

Bezorgd over geweld, armoede, zedelijk verval, goddeloosheid

LOME - De RK bisschoppen in Afrika zijn bezorgd over het toenemende verval van de zedelijke moraal, het geweld en de goddeloosheid in dat werelddeel. In de slotverklaring van de negende algemene vergadering van de Afrikaanse bisschoppenconferentie (SECAM) uiten de bisschoppen hun vreugde over de "democratische wind die over Afrika waait". Zij roepen de regeringen op "het staatsmonopolie te verzachten door particuliere initiatieven op het gebied van de media aan te moedigen en te ondersteunen".

De bisschoppen slaan met droefheid de verheviging gade van de goddeloosheid "in ons nationale leven" en betreuren "het geweld dat in talrijke landen woedt, de raciale en godsdienstige onverdraagzaamheid en de politieke indoctrinatie". Ook de armoede met haar hongersnood en ziekte "die ons overal in Afrika aanvalt", maakt de bisschoppen ongerust.

De bisschoppen zijn bezorgd over het lot van de vluchtelingen van wie sommigen in een identiteitscrisis verkeren en zich overgeven aan drugs en andere vormen van "schadelijk gedrag".

DRAMA

Tijdens de algemene vergadering werd het voorbereidend document voor de bijzondere bisschoppensynode over Afrika gepresenteerd. Deze synode werd in januari 1989 door paus Johannes Paulus II aangekondigd. Het onderwerp van de synode wordt de Afrikaanse kerk op weg naar het derde millennium.

Volgens het document is het uiteengaan van Evangelie en cultuur "het drama van onze tijd". Daarom moet er alles aan worden gedaan de cultuur van het Evangelie te doordrenken. Ook de dialoog met de Islam en de groei van de sekten en nieuwe religieuze gemeenschappen in Afrika zijn een uitdaging voor het pastoraat van de Afrikaanse kerk.

De armoede in sommige Afrikaanse landen is uitzichtloos en vooral kinderen worden er de dupe van.

Zendingsconferentie in Azië:

Explosieve bevolkingsgroei is één van de uitdagingen

SEOUL - De grootste uitdagingen voor de zending van de Aziatische kerken zijn de explosieve bevolkingsgroei, de verstedelijking en de opkomst van de Islam. Die boodschap kregen de ruim twaalfhonderd deelnemers te horen die in Seoul het eerste congres van Evangelische zendingsbewegingen in Azie bijwonen.

De Aziatische kerken zullen zich ook op hun toekomst moeten bezinnen omdat zij dringend behoefte. hebben aan theologische geschoolde medewerkers en een nieuwe kijk op zending en evangelisatie, aldus de Amerikaanse professor Larry Keyes. Hij verwachtte dat over enkele jaren het aantal zendelingen uit Azie, nu ongeveer negentienhonderd, het aantal Westerse zendelingen overtreft.

Secretaris H. Keijzer van de Evangelische zendingsalliantie, die in Seoul waarnemer was, noemt het opvallend dat de deelnemers geen grootse evangelisatieplannen hebben ontvouwd waarin precies staat hoeveel mensen er binnen afzienbare tijd moeten worden bekeerd. Anders dan in Manila, waar verleden jaar de Evangelische wereldzendings-conferentie werd gehouden, "Is men hier Aziatisch voorzichtig".

Veel meer probeerden de zendingsorganisaties tot afspraken te komen over een gezamenlijke aanpak. Zij legden grote nadruk op de rol van de plaatselijke kerk in de zending: elke kerk, hoe onderdrukt of arm ook, heeft hier een taak.

Volgens de deelnemers is de bijbel het handboek voor de zending en is theologie eigenlijk missiologie.

Zaïrese theoloog Bujo:

Afrikanen identiteit kwijt door de missie

LEUVEN - Honderd jaar geleden kreeg een Rooms-katholiek driehonderd dagen aflaat als hij voor de bekering van de "zeer ongelukkige" volkeren van Centraal-Afrika en Etiopië bad. Nu moeten kerk en theologie de Afrikanen uit de doodskist redden door hun cultuur in ere te herstellen.

Dat betoogde onlangs de Afrikaanse theoloog B'En'Ezet Bujo op de internationale theologenconferentie van het RK tijdschrift Concilium in Leuven. Bujo, afkomstig uit Zaïre en werkzaam in Zwitserland, schetste een somber beeld van de gevolgen die de missionering van Afrika voor de Afrikanen heeft gehad. De missionarissen kwamen met een superioriteitsgevoel en een zekere expansiedrift naar Afrika.

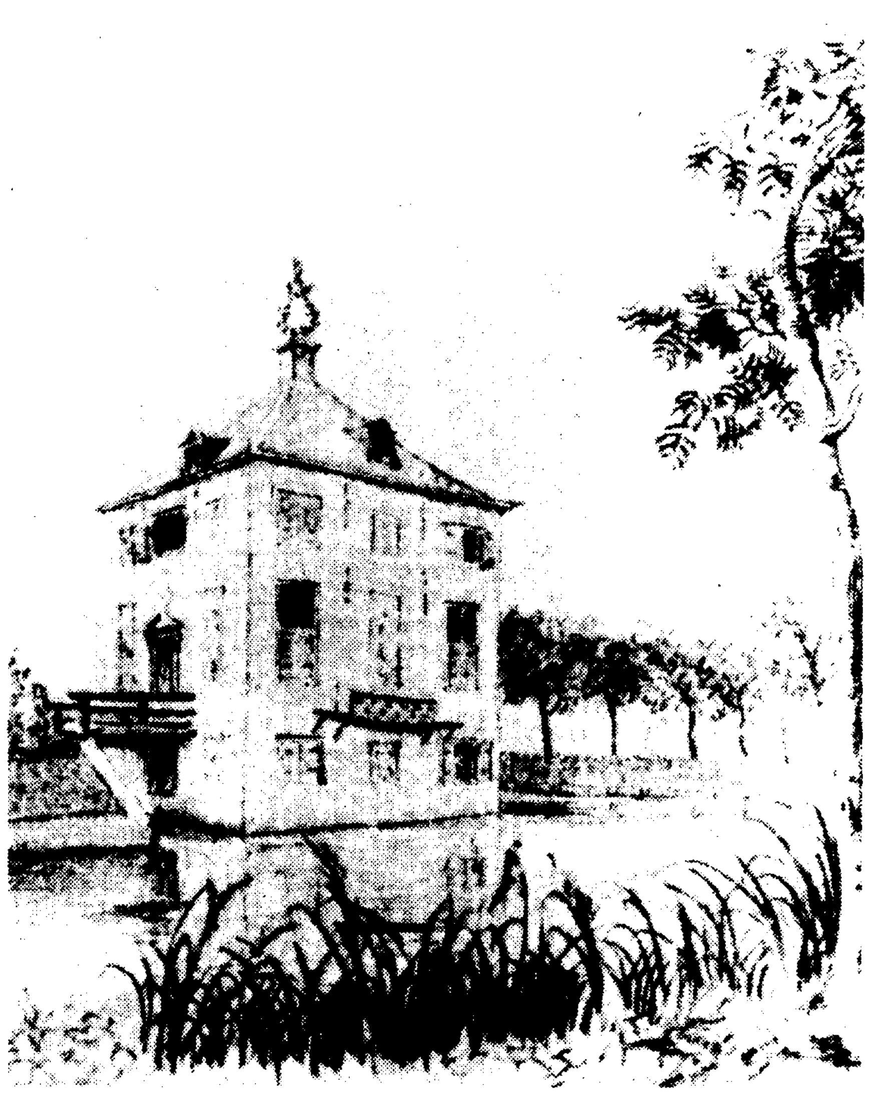
VERVLOEKING CHAM

Zeer belangrijk is daarbij de vervloeking van Cham, beschouwd als stamvader van de Afrikanen, door Noach geweest. Ook in het gebed uit 1873, waarmee de Rooms-katholieken zich een betere toegang tot het eeuwig geluk konden verwerven, wordt van God gevraagd deze vervloeking op te heffen. De Rooms-katholieken moeten bidden dat de Afrikanen de weldaad zouden ontvangen Christus te mogen volgen.

Met alle respect voor de missionarissen is volgens Bujo het effect van hun werk toch vooral geweest dat het culturele en godsdienstige erfgoed werd vernietigd. De Afrikanen verloren hun identiteit en raakten totaal vervreemd van hun omgeving. Zij raakten grotendeels hun geschiedenis, tradities, spiritualiteit en soms zelfs hun moedertaal kwijt. "Als ik nu Afrikaanse dingen wil zien, moet ik naar een museum en moet ik daarvoor betalen."

Als voorbeeld noemde hij Afrikaanse geneeswijzen. Het Westen ontzegde de Afrikanen deze geneeswijzen. De gebeden die daarbij worden gezegd, zouden alleen maar bijgeloof zijn.

'Nederland is in de gouden eeuw van onschatbare waarde geweest voor de ontwikkeling van de Europese wetenschap en wijsbegeerte.' Dit schrijft de filosoof Bertrand Russell in zijn 'Een geschiedenis van de westerse filosofie'. Geleerden uit den vreemde, al dan niet in eigen land verdrukt, kwamen in Nederland hun licht opsteken of uitdragen.
Maar de eigen bijdragen waren bepaald niet geringer. Neem Christiaan Huygens, die een golftheorie opstelde waarop de natuurwetenschappen nu nog voortbouwen. In 1690 beschreef hij in 'Traité de la Lumière' zijn theorie over de voortplanting van het licht, het Huygens-principe.
Dat vormt de aanleiding voor het Huygens' Symposium, dat driehonderd jaar later in het Scheveningse Kurhaus werd gehouden. De betekenis van Huygens voor de huidige wetenschap stond er centraal.

• Huygens was ook een bekwaam tekenaar, getuige deze schets van Hofwijck in Voorburg, waar hij van tijd tot tijd woonde.

• Christiaan Huygens als jongeman.

• Huygens maakte deze telescoop. Een buis om storend licht te weren was in zijn tijd kennelijk nog niet nodig.

Zijn principe doet nog steeds opgang

Drie eeuwen geleden zag Huygens het licht

Christiaan Huygens werd in 1629 geboren als tweede zoon van de diplomaat Constantijn Huygens en Suzanna van Baerle. Hij ging op 17-jarige leeftijd naar Leiden om daar rechten en wiskunde te studeren. Twee jaar later zette hij die studie voort aan het Oranje College in Breda. Hij deed al snel origineel onderzoek naar o.m. botsingsprocessen en lichtbreking. Ook hield hij zich bezig met het slijpen van lenzen voor microscopen en telescopen. In 1655 ontdekte hij de Saturnusmaan Titan. Met behulp van een dertig meter lange telescoop nam hij achttien jaar later ook de ring van Saturnus als eerste waar.
Hij verbleef herhaaldelijk in Frankrijk en Engeland en werd in 1633 lid van de vermaarde Royal Society in Londen. Samen met de Engelsen Bruce en Murray maakte hij een slingeruurwerk dat een fout van slechts één minuut in een half jaar vertoonde. In Frankrijk werd hij een der leiders van de in 1666 gestichte Académie des Sciences. In Nederland woonde Huygens in Den Haag waar hij in 1695 stierf na een moeilijk ziekbed.

PRINCIPE

'Het Huygens-principe. Elke opticus weet nu nog wat daarmee wordt bedoeld', zegt prof.dr.ir.H.J.Frankena, hoogleraar optica aan de Technische Universiteit te Delft.
'Tot het midden van de zeventiende eeuw meenden ze dat het licht oneindig snel ging. Toen wist de Deen Olaf Römer aan te tonen dat er iets als een lichtsnelheid bestond. Dat zette Huygens aan het denken. Hoe gaat dat dan. Ze wisten al dat geluid zich voortplant via deeltjes, die het aan elkaar doorgeven. In een vacuum kan er geen geluid zijn. Dat zal met licht wel net zo gaan, dacht Huygens. Hij noemde de aether, een fictieve stof, als medium dat voor de voortplanting van licht zorgde, zoals de lucht dat met geluid doet'.
'Twee beroemde geleerden kwamen gelijktijdig met een theorie over licht. Newton en Huygens. Newton ging uit van een lichtbron die deeltjes uitzendt. Nee, zei Huygens, de lichtbron brengt de aether in trilling. De aether is overal en beweegt niet uit zichzelf. Huygens introduceerde zelfs het woord golf: 'onde', want hij schreef in het Frans, dat in alle talen is overgenomen om dit verschijnsel te beschrijven. Beide geleerden hadden overigens groot respect voor elkaar. Maar Newton had meer gezag en won het'.
'Dat duurde zo'n honderddertig jaar. De hele achttiende eeuw, voor ons toch al een slome boel, werd Huygens vergeten. Daarna, ondanks de gekke toestand dat beide landen door Napoleon vijanden waren, kwamen ze rond 1800 zowel in Frankrijk als in Engeland tot nieuwe ideeën, met dezelfde uitkomst. Interferentie, waarbij de ene golf een andere kan opheffen, dat is onmogelijk bij deeltjes, concludeerde de Fransman Augustin Fresnel en de Engelsman Thomas Young. Want een deeltje kan toch niet ineens verdwenen zijn? Vanaf dat moment was Huygens weer in beeld en zakte Newton in de prut'.

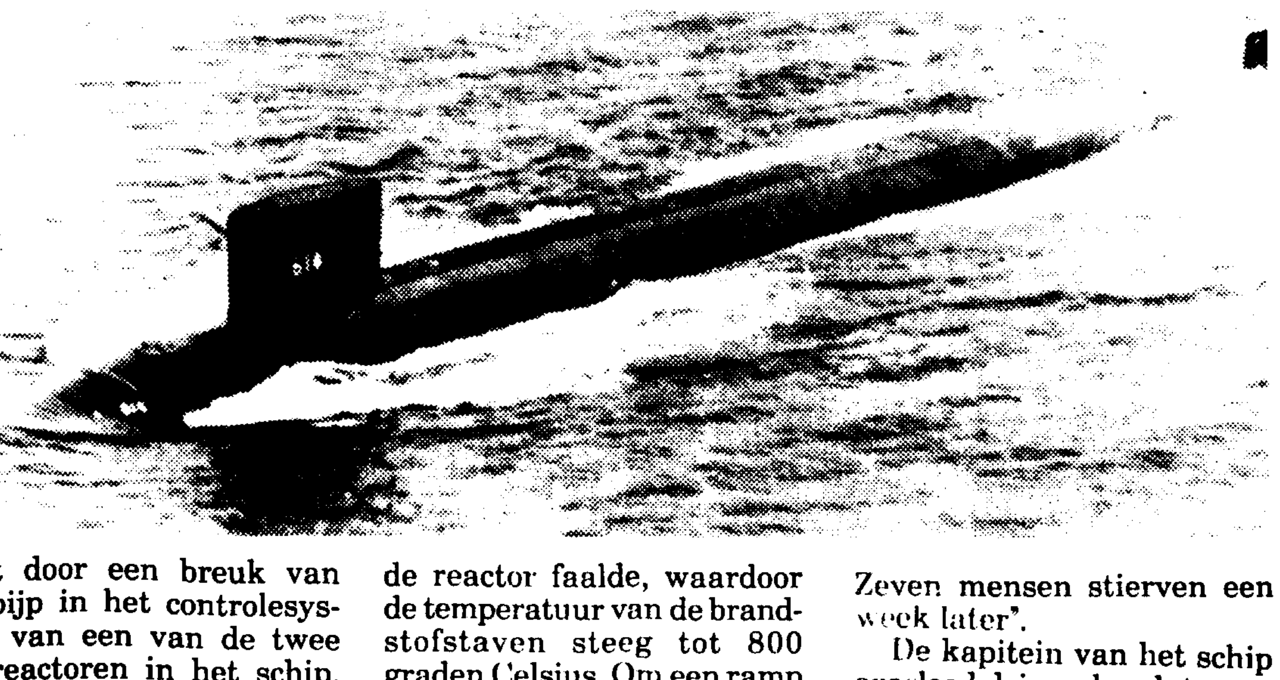
VOLWASSEN

In de negentiende eeuw kwamen de grote ontwikkelingen op het gebied van het elektromagnetisme en de wiskunde. Zo kwam de Schot James Maxwell met zijn twee stellingen: Ook elektromagnetische velden planten zich als golven voort, en: licht is eveneens een elektromagnetisch verschijnsel. Dat vormde weer de basis van de later opgestelde buigingstheorie.
Frankena: 'Als gevolg daarvan is men eind vorige eeuw het hele Huygens-principe gaan afleiden. Het bleef niet langer een kunststukje of een geloof, hoewel, je moet toch ergens vanuit gaan, maar het kreeg handen en voeten. Het werd een volwassen theorie'.
'Dat het begrip 'golf' ook gold voor elektromagnetische verschijnselen leidde tot de uitvinding van de radio en later van de radar en televisie. Uit Huygens' lichtgolven zijn dus alle moderne electromagnetische ontwikkelingen voortgekomen. 'Niet alleen dank zij de erkenning dat er golven zijn, maar ook door inzicht in de wijze waarop deze zich voortplanten'.
Na 1900 deed de nieuwe quantum-theorie van Max Planck (energie in de vorm van pakketjes) haar invloed gelden. Newton was terug. Maar in 1928 bracht de Franse hertog Louis de Broglie de principes van Newton en Huygens bij elkaar: licht bestaat uit deeltjes èn uit golven. Frankena: 'Stel dat je de wisselwerking tussen een lichtstraal en materie wilt beschrijven, dan kan dat heel goed door uit te gaan van deeltjes die met elkaar botsen. Interferentie maakt licht als golf aanschouwelijk: golven die elkaar opheffen, elkaar storen of elkaar versterken'.
De komst in de jaren '60 van de eerste laser, als zeer speciale lichttoepassing, betekende een nieuwe impuls voor de verdere ontwikkeling van het lichtgolvengebruik.
Frankena: 'Zo bleek er verschrikkelijk veel door een klein glasvezeltje te kunnen. Weer een volgende stap op het gebied dat door Huygens werd geopend. Kom je als wetenschapper voor problemen te staan en je voorstellingsvermogen schiet te kort, dan wordt steeds het Huygens-principe aangehaald. In willekeurg welk optisch congres komt Huygens wel een keer voor'.
De glasvezel is de staart van iets dat in 1960 echt in de picture kwam. We lijken wel gek, zei men toen. Van New York telefoneren met hier en eerst de stem elektrisch maken, vervolgens moduleren en inenten op een lichtgolf. Dan, omdat de glasvezel de boodschap dempt, na honderd kilometer van de lichtgolf weer elektriciteit maken, versterken, moduleren en als lichtgolf weer verder zenden om aan het eind opnieuw te worden omgezet in elektrisch stemgeluid. We kunnen toch veel beter alles optisch houden? Waarom moet de elektriciteit er steeds tussen?'.

MICROSCOPISCH

'En zo kwam men op het idee van de optische chip, waaraan we ook in Delft hard werken. Microscopisch kleine dingetjes met kanaaltjes van lichtgolven van het ene naar het andere structuurtje. De informatie verplaatst zich direct op het licht. Een van de voordelen is, dat zich geen warmte-ontwikkeling voordoet, wat in de telefooncentrale vaak ellende geeft. De effectiviteit is ook veel groter dan dat van twee elektrische draadjes. In een heel dun lichtkanaaltje kun je tientallen t.v.-kanalen kwijt. Communicatie via glasfiber en optische chips, dat is de verwachting voor de toekomst. Elektronisch winkelen, audio en t.v. over één glasfiber, ik denk dat dit alles over tien jaar al op enige schaal aanwezig kan zijn'.
'Daarnaast is ook de optische computer in ontwikkeling. Wat niet inhoudt dat je je peceetje het raam uit hoeft te gooien. Het gaat om de opslag van enorme aantallen gegevens in gespecialiseerde computers, zoals weercomputers. Optisch gaat dat veel sneller en efficiënter dan elektronisch. Het optische aandeel in de computertechnologie zal geleidelijk groeien. Het is ook niet nodig dat het snel gaat. Wat nu heel doelmatig elektronisch kan, hoeft niet optisch. Met de optiek moet je nieuwe dingen doen. De eerste decennia hebben nog de handen vol aan het toepasbaar maken ervan, nieuwe materialen maken bijvoorbeeld'.
Het Huygens-principe slaat op licht en op het verdere elektro-magnetisme. En dat is nog niet alles.
Frankena: 'Het gaat ook op voor de elastodynamica, zoals de akoestiek of voor seismische golven. De golfvoortplanting door de aarde, dat is een heel aparte tak geworden. Neem de mensen die olievelden opsporen met hun plofjes, of de aardbevingsonderzoekers. Het Huygens-principe is een algemeen golfprincipe gebleken'.

Ramp met Sovjet-duikboot

BRUSSEL - Bij een ongeval met een door kernkracht aangedreven Sovjet-onderzeëer in het noordwestelijk deel van de Atlantische Oceaan in 1961 zijn de gezagvoerder en zeven bemanningsleden omgekomen door radioactieve straling van een oververhitte reactor. De Russische wetenschapper Georg Koeznetsov van de academie van wetenschappen onthulde tijdens een internationaal congres over ongelukken van kernenergie van de EG in Luxemburg vorige week details, die onlangs beschikbaar kwamen.

Koeznetsov, die zei dat pas sinds juni van dit jaar over het ongeval mag worden gesproken, verklaarde dat het een ecologische ramp vergelijkbaar met die in Tsjernobyl had kunnen veroorzaken.

Het ongeval werd volgens de wetenschapper veroorzaakt door een breuk van een pijp in het controlesysteem van een van de twee kernreactoren in het schip, dat de eerste nucleair aangedreven Sovjet-onderzeëer was. De reactor werd automatisch uitgeschakeld maar raakte in brand, waardoor de onderzeëer voor het eerst in weken naar het wateroppervlak moest stijgen en de radioactiviteit zich door het schip verspreidde.
De brand kon worden geblust, maar de koeling van de reactor faalde, waardoor de temperatuur van de brandstofstaven steeg tot 800 graden Celsius. Om een ramp te voorkomen haalde de bemanning buizen uit andere delen van de onderzeëer en werd een provisorisch koelsysteem gefabriceerd van de reserve-watertanks. "Dit systeem werkte.

Het oplopen van de temperatuur en het smelten van de reactor werd voorkomen ten koste van mensenlevens. Zeven mensen stierven een week later".

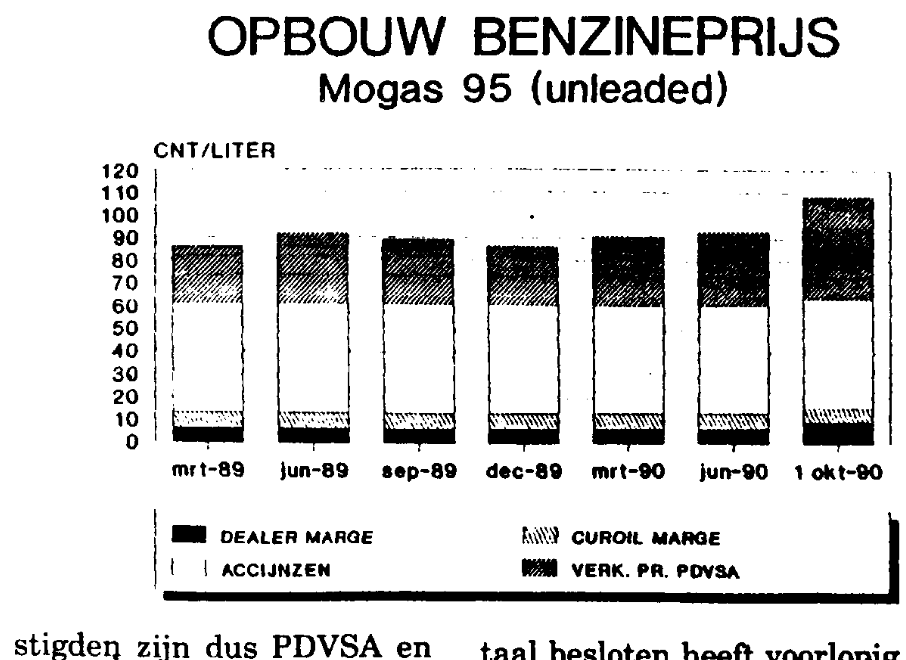
De kapitein van het schip overleed drie weken later, zo verklaarde Sovjet-wetenschapsman Koeznetsov.

Westerse experts noemden het gevaar van een ecologische ramp enigszins overdreven en zeiden dat de reden om het schip ten koste van mensenlevens te redden waarschijnlijk eerder het militaire belang dan dat van het milieu betrof.

Correctiefactor

Vervolg van pag.4

GRAFIEK 5

stigden zijn dus PDVSA en de benzinepomphouders.

SAMENVATTING

Resumerend kan gesteld worden dat het Correctiefactor-systeem een beduidende verbetering is ten opzichte van het eerder gehanteerde stabilisatiesysteem. Vooral in een situatie van normale internationale prijsfluctuaties is het een geschikt instrument om de prijzen op de lokale markt te beheersen. In tegenstelling tot het vorige systeem wordt nu precies op de consument verhaald — of teruggegeven — waarop hij recht heeft.

Hiervoor kan zelfs het meest geschikte moment worden uitgekozen. Het creëeren van een 'potje' met het doel dit op een later tijdstip aan anderen dan de consument uit te keren, behoort eveneens tot het verleden. Het is zelfs mogelijk een forse prijsstijging in tranches op te splitsen en deze over een langere periode van bijvoorbeeld een jaar geleidelijk op de consument te verhalen. Het negatieve effect van de verhoging kan hierdoor beter en evenrediger verdeeld worden.

De regering heeft hier al voor gekozen nu zij met ingang van het derde kwartaal besloten heeft voorlopig slechts een deel van de totale correctie door te voeren. Ook is de overheid in verband met de heftige fluctuaties overgegaan tot het tweewekelijks monitoren van de prijzen. Tot nu toe heeft zij echter nog geen aanleiding gezien het huidige systeem van kwartaal-aanpassing te verruilen voor een ander systeem of te kiezen voor een kortere termijn.

Natuurlijk kleven er ook bezwaren aan het systeem. Met name bij grote verschillen in de afname van produkt per kwartaal, of indien er sprake is van voortdurende prijsdalingen of stijgingen kunnen de aanpassingen ruim uitvallen. Het systeem biedt echter genoeg ruimte over om aan deze bezwaren het hoofd te bieden. Fine-tuning van het systeem is bijvoorbeeld mogelijk door toepassing van voortschrijdende gemiddelden of andere statistische technieken. In ieder geval heeft het Correktiefactor-systeem zonder al te veel kleerscheuren de aanvallen van Saddam Husayn weerstaan. Hieruit kan dan ook voldoende vertrouwen worden geput voor het functioneren van het Correctiesysteem in de toekomst.

ZWANGERSCHAP WAS BEPROEVING VOOR MIA BRANDS

Kritiek op dosering hormoonpreparaten

Boxtelse vijfling groeide op in een zeer strak schema

= door anp-redacteur Wendy Kind =

UTRECHT - Pas in de zesde maand van de zwangerschap telde de arts twintig armen en benen in de buik van de Boxtelse kleuterleidster Mia Brands. Dat het een meerling zou worden was bekend, maar de schrik was groot toen er vijf kinderen op komst bleken. Ruim drie weken later, op 10 mei 1984, werden Martijn, Lonneke, Maaike, Koen en Noortje geboren: samen wogen ze 5.440 gram.

De eerste jaren van de vijfling zijn gedomineerd door strakke, zeer strakke schema's. Waren alle kinderen net aangekleed, dan was het alweer tijd voor de volgende voeding. Tropenjaren, zegt vader Jan Brands in een boek dat journaliste Ineke Platel schreef over de Boxtelse vijfling. De familie Brands heeft het gered, maar komt tegenwoordig hoe langer hoe meer in financiële zorgen. Op de overheid hoeven ze - buiten de kinderbijslag - niet te rekenen. De familie vindt dat er een speciaal fonds moet komen. Vooral door de toepassing van hormoonpreparaten is het aantal meerlingen de laatste decennia fors toegenomen.

De geboorte van een vijfling komt spontaan eens in de 250 jaar voor. Bekend voorbeeld is de eeneiige Dionne-vijfling uit Canada die in 1934 werd geboren. Vader Dionne, een houthakker, aarzelde niet zijn dochters voor reclamecampagnes te gebruiken, waarna het echtpaar uiteindelijk zelfs uit de ouderlijke macht werd ontzet. Het dorpje werd overstroomd met toeristen en er kwamen Dionne-hamburgers, Dionne-poppen, Dionne-posters en andere onzinprullaria.

OPGESLOTEN

De meisjes werden opgesloten in een huis en verschenen op gezette tijden tegen betaling voor het raam. Op hun 21ste verjaardag waren de vrouwen allen miljonair maar bleven voor de rest van hun leven ongelukkig en trokken zich helemaal terug.

Het gezin Brands regelde dat anders: er werd een speciale pr-functionaris ingesteld en de primeur van verhaal en foto's bij de geboorte ging naar De Telegraaf, zodat de rest van de pers kon worden geweerd.

Jan en Mia zien hun kinderen als vijf verschillende mensen, hebben ze nooit hetzelfde aangekleed en plaatsten ze zoveel mogelijk in verschillende klassen. Toen de schoolkrant bij de eerste schooldag een foto van het vijftal wilde plaatsen, smeekte het echtpaar Brands dat niet te doen. Zij willen van hun kinderen geen attractie maken.

Begin vorig jaar telde Nederland 2.100 drielingen, 25 vierlingen en vier vijflingen. De medische wetenschap heeft veel kritiek op de geboorte van vijflingen na een vruchtbaarheidsbehandeling met hormonen: dat hoeft tegenwoordig niet meer voor te komen.

GEEN ABORTUS

Tijdens de hormoonbehandeling besloot Mia Brands' vrouwenarts de dosis iets te verhogen om de kans op succes te vergroten. Dat had een overproduktie van eicellen tot gevolg. Toen uiteindelijk een vijfling werd geconstateerd, was het veel te laat om aan abortus te denken, zo de familie dat al had gewild. Tijdens de eerste maanden werd om de zoveel tijd weer een extra hartje geteld. Na de ontdekking van het vierde durfde Mia Brands eigenlijk niet meer naar het ziekenhuis. De schrik zat er goed in.

Vader Jan was inmiddels druk bezig bij allerlei bedrijven een tegemoetkoming in de kosten te vragen. Veel verzekeringsmaatschappijen en enkele speelgoedbedrijven gingen niet op dat verzoek in. Wel kwamen er luiers, blikken poedermelk, speelgoed en spaarbankboekjes. De plaatselijke wasserij bood aan twee jaar lang gratis de witte was te doen.

Er werd een groter huis gekocht en het plaatselijke bureau voor maatschappelijk werk rekende een speciaal tarief omdat het gezin jarenlang op de hulp van meerdere gezinsverzorgsters zou zijn aangewezen.

De zwangerschap verliep moeizaam. Een vrouw is er niet op gebouwd een drie-, vier- of vijfling ter wereld te brengen. Na twintig weken was de buik van Mia brands even dik als bij een normale zwangerschap van veertig weken. Vanaf dat moment moest ze het bed houden: het borstbeen stak naar voren, alle ribben waren gekneusd en het ademhalen ging moeilijk. "Morgen ben ik weer mens", dacht ze een dag voor de bevalling werd opgewekt. Een geboortekaartje ging pas na enkele maanden de deur uit, omdat nog altijd het risico bestond dat de te vroeg geboren kinderen het niet allemaal zouden overleven.

Direct na de bevalling kwam er ernstige kritiek van hoogleraar J. De Haan die vond dat een vijflingzwangerschap als een "ernstige complicatie" mag worden beschouwd. Hij verweet de Boxtelse vrouwenartsen dat de zwangerschap niet beter was gecontroleerd. In Amerika zouden Jan en Mia in een klap miljonair zijn geworden als ze een schadeclaim zouden hebben ingediend tegen de behandelend arts. In Nederland kan dat niet. Het echtpaar besloot geen juridische stappen te nemen. Ze zijn ervan overtuigd dat er bij de behandeling fouten zijn gemaakt, maar zwangerschap en bevalling waren al niet meer terug te draaien.

GESCHENKEN

Het nieuwe huis kwam vol te staan met luiers, hemdjes, spuugdoekjes, slabbetjes, wipstoeltjes, badjes, flessewarmers en flessen. Er kwam een grotere auto. Toen de eerste drie kinderen thuiskwamen, waren er constant twee gezinshulpen in huis en werden de dagen aan de hand van een schema ingedeeld. In de weekeinden was er hulp voor halve dagen en sprongen familieleden en vrienden bij.

Het eerste jaar willen Jan en Mia Brands "voor geen goud" overdoen. Voor hobby's en vrienden was geen tijd meer. Een keer ging het gezin met vijf brullende baby's en een peuter op verjaarsvisite. Dat was meteen voorlopig de laatste keer. Babysit bleek moeilijk te regelen omdat er minstens drie of vier oppassers nodig waren. Inmiddels liepen er drie gezinsverzorgsters rond in huize Brand.

"We wisten dat het druk ging worden"

Bij het wandelen moesten alle kinderwagens ongezellig achter elkaar worden gereden, een eenvoudig klusje als nagelknippen duurde uren omdat er 120 nageltjes in het geding waren. Er werd twee keer per dag gekookt. Bij het eten zaten de kinderen op een rij. Ze kregen om de beurt een hap, maar het was moeilijk bij te houden wie te veel en wie te weinig had gekregen. Zolang alles maar op tijd gebeurde volgens het schema, zou de dag redelijk verlopen.

Het tweede levensjaar bleek nog drukker omdat de kinderen steeds minder slaap nodig hadden. Huishoudelijk werk en boodschappen werden gedaan als de kinderen sliepen, maar dat schema moest steeds weer worden aangepast. "We wisten dat het druk zou worden. Maar dat het zo hollen en draven was...", vertelt het echtpaar in het boek.

Vooral omdat niet alle kinderen even gezond waren, bleken de eerste vijf jaren een enorme opgave. En vooral financieel valt het nog steeds niet mee. De vader vertelt in het boek dat hij zich in de kou gezet voelt: "Eigenlijk vind ik het te gek dat je hier in Nederland niet eens weet tot welke instantie je je moet wenden. Ik ben bij de gemeente geweest en bij de sociale dienst, maar daar weten ze niet goed raad met onze situatie."

Vijflingen worden vaak beschouwd als een 'bezienswaardigheid', iets wat het Boxtels echtpaar Brands steeds heeft trachten te voorkomen. Hier de vijfling Rohrer uit het Amerikaanse Cantonsville met hun vijfling in de 'bokkenwagen'

In België krijgen meerlinggezinnen op kosten van de staat een gezinsverzorgster plus drie keer in de week hulp in de huishouding.

Franse gezinnen kunnen rekenen op extra kortingen bij aanschaf van kleding en schoenen. In Amerika krijgen de gezinnen extra belastingvoordelen. In Nederland zou er volgens Jan Brands een speciaal fonds moeten komen.

Samenstelster Ineke Platel heeft voor haar boek een reactie gevraagd bij ethica H. Dupuis. Zij stelt: "Mensen kunnen allerlei dingen meemaken in hun leven, maar ik denk dat het een goede zaak is als ze voor hun eigen problemen oplossingen zoeken en deze niet altijd automatisch afwentelen op de overheid."

Inmiddels is er naast de vereniging voor tweelingen ook een vereniging voor ouders van meerlingen opgericht. Daar zijn nu zeventig gezinnen bij aangesloten. Het echtpaar Brands komt in het boek over hun vijfling tenslotte met een groot aantal tips. "Regelmaat is een van de belangrijkste zaken", is hun centrale stelling geworden.

OHRA gaat als eerste verzekeringsmaatschappij haar verzekerden een gratis CREDITCARD geven. De OHRA World card is gratis voor mensen met tenminste vier verzekeringen bij het bedrijf. Anderen betalen een klein bedrag. De kaart is geënt op de Visa Classic card.

Annette Radder heeft testament opgemaakt....

Angst ontbreekt bij Jantjes in Golfgebied

DEN HAAG - Annette Radder is kok op het bevoorradingschip hr ms Zuiderkruis. De 22-jarige matroos der eerste klasse uit Delft is een van de weinigen op het bevoorradingsschip die toegeeft dat angst een rol speelt bij de bemanning die op weg is naar de Perzische Golf. De meeste van haar collega's horen dat woord liever niet maar Annette zegt: "Als je er goed over nadenkt, is er zeker bij iedereen angst".

Wel voegt zij eraan toe het in de weken voor het vertrek te druk te hebben om er echt over na te denken. "Als je een half jaar weggaat, lijkt het wel of je emigreert". Niet alleen moeten er prozaïsche zaken geregeld worden als voldoende cheques om in het buitenland geld te kunnen opnemen. De marine heeft alle opvarenden aangeraden een testament te maken. Velen hebben die raad opgevolgd. Ook Anette. "Het was wel een gedoe te bepalen wie wat moet krijgen, maar ja, het is alleen maar gemakkelijk voor de naaste familie", stelt zij nuchter vast.

Die naaste familie zijn haar ouders en haar zus. Ze zijn nogal nuchter en denken positief en hebben Anette aangeraden er maar het beste van te maken. Ze gaat dat ook proberen. Toen ze bij de Marine kwam als kok, had ze niet verwacht dat haar iets als uitzending naar een oorlogsgebied zou overkomen. Annette put moed uit het feit dat de bemanning goed met elkaar overweg kan.

In de afgelopen weken is de saamhorigheid versterkt tijdens oefeningen. De Zuiderkruis is een week op zee geweest om "op te werken". De Jacob van Heemskerck heeft dat tijdens twee en de Philips van Almonde tijdens vier weken op zee gedaan. Er is geoefend met het oog op een mogelijke oorlogssituatie met aanvallen van al of niet chemische wapens of andere calamiteiten. Hoe dichter we bij het vertrek waren, hoe fanatieker de oefeningen zijn geworden, zegt de 26-jarige korporaal P. van Braam uit Hillegom. Hij werkt bij de technische dienst in de machinekamer van de Zuiderkruis. Braam voelt zich meer onzeker dan bang en heeft dat ook bij zijn collega's vastgesteld. "Misschien dat mensen het een beetje wegduwen". Volgens de korporaal wordt er thuis meer over de mogelijke gevaren gepraat dan aan boord.

'Ter Beek houdt de Jantjes thuis', staat er op de borden van demonstranten die het er niet mee eens zijn dat Nederlandse marinemensen naar het Golfgebied worden gestuurd. De betoging vond plaats bij het vertrek van het fregat 'Jacob van Heemskerck' uit de haven van Den Helder op weg naar het Midden Oosten.

Braam vertolkt de heersende mening onder de bemanning. De Golf is een onzeker gebied en dat is geen prettig vooruitzicht. Maar het is geen vreselijk drama om ernaar toe te gaan. Het hoort erbij. Het is een van de consequenties die aan dit vak zitten".

Matroos der eerste klasse Jos Koning (21) uit Sint Pancras heeft speciaal voor de missie naar de Golf bijgetekend. De belangrijkste reden: voor de spanning. Bovendien biedt het hem de mogelijkheid om voorlopig bij de Marine te blijven. Dat heeft veruit zijn voorkeur, maar zonder Golfcrisis had dat er niet in gezeten. Voor de plaatsen waarvoor hij in aanmerking komt, nemen ze geen mannelijk personeel meer aan. Hij had daarom na vier jaar kortverbander te zijn geweest over een half jaar de marine vaarwel moeten zeggen. Door bij te tekenen kan hij nog twee jaar blijven. Hij hoopt dat het tij dan gekeerd is.

Zijn vriendin is minder enthousiast over zijn vertrek naar de Golf. "Maar ik was nog niet bij de Marine, toen we elkaar leerden kennen, dus ze heeft er zelf voor gekozen. Als je terugkomt, heb je tien weken verlof, dan hoor ik haar ook niet klagen", stelt Koning resoluut vast.

Het zit een aantal opvarenden van de Zuiderkruis wel dwars dat zij in de publiciteit als de "softies" worden afgeschilderd tegenover de echte jongens van de fregatten. "We voelen ons een beetje achtergesteld", zegt Annette Radder. Zij hoeft overigens niet te klagen over minister Ter Beek. Hij moest extra vroeg opstaan om het vertrek van de Zuiderkruis mee te maken.

PROVIAND

De Zuiderkruis heeft niet alleen voorraden aan boord om aan andere schepen te leveren, zoals 11.000 ton olie, smeermiddelen, levensmiddelen, kleding, munitie en reserve-onderdelen. Ook voor de eigen bemanning en het functioneren van het eigen schip is een aanzienlijke voorraad ingeslagen. Dat laatste geldt ook voor de twee fregatten. De drie schepen vertrekken met zogenaamde oorlogsvoorraden voor zes maanden naar de Golf.

Die bestaan uit munitie, reserve-onderdelen en voeding. Zo neemt elk schip 900 kilo kaas, 800 kilo vleeswaren, ruim 500 kilo koffie, 1000 liter melk, 1500 kilo verse groente, 2500 kilo meel en 900 zakken chips mee. Voor de geestelijke voeding heeft elk schip 75 videofilms aan boord. In lokale havens worden vers voedsel en produkten als zuivel en fruit ingeslagen.

Voor de toekomst van de Nederlandse Marine is het waarschijnlijk beter als niet alle ingeslagen pakjes sigaretten en shag over zes maanden op zijn. Volgens een opgave van de marine neemt elk schip hiervan 110.000 pakjes mee, voor 200 mensen.

Groot Brittannië is geen land meer. Op dinsdag 1 oktober, precies om 0.25 uur, vierden Franse n Britse tunnelgravers e eerste doorbraak onder et Kanaal. Een roefgat' met een doorsnede van vijf centimeter n de zogeheten 'servicetunnel' betekende voor de ngelsen het begin van et einde van hun achtduizend jarige 'splendid olation'. Op 1 december oet de eerste echte doorraak plaatshebben, waarij Fransen en Britten lkaar vijftig meter onder e zeespiegel de hand unnen schudden. Voor de fficiële geschiedschrijving ullen president Francois litterand en premier Mareth Thatcher dat op 15 nuari nog eens overdoen. erwijl de graafmachines n de eigenlijke treintunels elkaar tot op respecevelijk zestien en achten kilometer zijn genaerd, wordt in Folkstone n Coquelles nogal verchillend gedacht over de anstaande verbinding.

DOUANIER van hare Britse majesteit Andy Edwards drinkt een lange teug 'bitter' en staart somber richting Kanaal. Eurotunnel? De recente doorbraak, veertig meter onder de zeebodem, die permanent een einde maakte aan Groot Brittanniës achtduizendjarige 'splendid isolation'? Andy Edwards vindt er niks aan.

Britse werklieden vieren feest op het moment dat de verbinding met het Franse gedeelte van de tunnel bij Folkstone een feit is geworden. Maar niet alle Britten zijn gelukkig met de nieuwe tunnel.

openbare vergadering in Hythe haar bezwaren kwam uiten tegen het Kanaaltunnelproject.
Zelfs vandaag de dag delen de inwoners van Kent haar mening. Zij blijken verrassend sterk anti-Frans gezind. Fransen eten kikkers en paardevlees; dat vinden de Engelsen nu barbaars. Voor inwoners van Engeland is het consumeren van paardevlees precies hetzelfde als kannibalisme. Wellicht verklaart deze afkeer een beetje het gebrek aan Britse belangstelling voor de Eurotunnel.
In Cheriton bij Folkstone loopt een permanente tentoonstelling, gewijd aan het Anglo-Franse tunnelproject. Hoewel ze dagelijks kan worden bezichtigd, trok ze tot nu toe nauwelijks 500.000 belangstellenden aan, wat naar Engelse verhoudingen weinig is.

SUKKELDRAFJE

Het enige stadje in Kent dat werkelijk met toemend ongeduld op de Eurotunnel zit te wachten, heet Ashford. Het ligt aan de oude spoorlijn naar de Kanaalkust. In Ashford komt een nieuw eindstation voor wie pas van daar per trein wil doorreizen naar de overkant van het kanaal. Maar er zijn nog steeds geen plannen goedgekeurd voor de noodzakelijke snelspoorverbindingen tussen Folkstone en Londen. De inwoners van Kent hebben praktisch elk voorstel van British Rail (de Britse Spoorwegen) de grond ingeboord.
Het ziet er dus naar uit dat als de Eurotunnel inderdaad in 1983 in gebruik kan worden genomen, het verder reizen op een sukkeldrafje per trein naar Londen (en retour) nog jaren zal voortduren. Want de noodzakelijke infrastructuur ontbreekt helemaal.

EIGEN SCHULD

'De Fransen hebben meer voordeel bij de Eurotunnel dan wij,' zeuren vele Britten. Zij vergeten dat dit eigenlijk hun eigen schuld is. Noord-Engeland, Schotland en Wales vinden de Eurotunnel wel een aantrekkelijke nieuwe toegangsweg tot 'Europa', 'op voorwaarde dat wij makkelijk en snel in Folkstone kunnen komen.'
Maar ook dat aspect van het Kanaaltunnelproject is een kwestie van aangepaste infrastructuur. Noch de Britse overheid, noch de privésector maken aanstalten om enige verbetering aan te brengen in de achterlijke toestanden op het Britse spoor en Groot-Brittanniës verkeerswegen.
Daardoor komt het dat diverse Britse bedrijven er sterk aan denken nieuwe vestigingen op te richten in Noord-Frankrijk, in plaats van bijvoorbeeld in Kent. Reden waarom Engelands Eurotunnel-graafschap noodgedwongen streeft naar economische en industriële samenwerking met de Franse regio Nord-Pas de Calais.

Een tunnel voor kikkereters...
Niet alle Britten zijn blij met kanaaltunnel

Het is warm aan de tapst in de kroeg die 'The appy Frechman' heet in t plaatsje Folkstone. Er ngt een doordringende cht van verschraald bier, aar volbloed Engelsen zoals dy Edwards zijn daaraan wend. Andy's slechte humr heeft andere oorzaken. t 'overdreven' enthousme van Frankrijk voor Eurotunnel zit hem dwars. nt douanier Edwards vernst het tunnelproject. Milnen van zijn landgenoten en dit ook. Edwards had el liever geen Eurotunnel had. Hij is van mening dat een de Fransen de tunnel t voordeel kunnen aannden.

VERWOESTING

eem nu het graafschap nt', zegt hij. 'De verwoesng die de tunnelmaatappij daar heeft aangeht is weerzinwekkend. Alle ke plekjes die ik als kind b gekend zitten nu onder n dikke laag beton.'

En de rest van Kent, een zeer uitgestrekte provincie die reikt tot in Groot Londen?
'Omdat de tunnel er nu eenmaal is, moet van de hoge pieten in Parijs en Brussel persé een TGV-verbinding (het Franse sneltrein net) van drie miljard pond worden aangelegd tussen Folkstone en Londen', zegt douanier Edwards. 'Vóór de treinen dwars door Kent kunnen razen, zullen dus nog meer brokken natuur en veel historisch erfgoed worden opgeslokt.
Noem je dat vooruitgang? Ik vind het een politiek schandaal. De tunnel is alleen bedoeld als pronkstuk voor Thatcher en Mitterand. Zij hadden een monument nodig om hun naam te kunnen vereeuwigen voor het nageslacht.'

FOLKSTONE

Edwards vreest voor zijn baantje in Folkstone, een veerboothaven van geringe omvang waar het douanebestand een heel stuk kleiner is dan in Dover. 'We zullen wel naar elders worden overgeplaatst', zegt hij. 'De Kanaalhavens Dover en Folkstone gaan kapot. Die Europese tunnel brengt ons niets op!'
De meeste andere reacties in Folkstone zijn even negatief. 'Ik zal de veerboten missen', zegt Suzanna Boyd, een 23-jarige inwoonster die voor accountant studeert. 'In Folkstone valt doorgaans niets te beleven. Af en toe een dagtripje op zee naar Boulogne is toch een leuk verzetje.'
'Deze stad is naar de bliksem', oordeelt haar vriend Ian Waterfield (26). 'Even buiten Folkstone hebben ze alles omgeploegd en hele rijen goede woningen gesloopt. Het staat er nu vol tijdelijke loodsen waarin een regiment tunnelgravers uit Noord-Engeland is ondergebracht.'
Nichola White (24) vertelt dat honderden bejaarde mensen gedwongen werden te verhuizen. 'Het gebeurde zonder hun instemming. De autoriteiten waren meedogenloos. Het was vreselijk.'

EVEN ERG

De veerhavenstad Dover, Groot Brittanniës derde belangrijkste toegangspoort (na de Londense luchthavens Heathrow en Gatwick), juicht evenmin over de Eurotunnel.
Op een drukke dag in augustus passeren hier minstens 100.000 passagiers, 20.000 personenwagens, 2500 vrachtwagens en 1000 touringcars.
Dover leidt vanwege zijn veerdiensten een florissant bestaan. Het is niet voor niets een van de drukste ferryhavens ter wereld. Bedreigt de Eurotunnel Dover nu met de ondergang? De toekomst ziet er donker uit. 'Wat ons nu boven het hoofd hangt is bijna even ernstig als onze confrontatie met Duitsland in 1940 na de val van Frankrijk,' zegt Roger Madge, die voor het gemeenstebestuur werkt. 'Hitler bezocht toen het Franse kustgebied nabij Calais en staarde over het water richting Engeland. Het is daar maar een afstand van 35,5 kilometer.
Door zijn krachtige verrekijker gluurde de Führer naar Dover. Hij richtte zijn ogen op ons kasteel uit de twaalfde eeuw en riep verheugd uit: 'Eens komt de dag dat ik van dat Dover Castle mijn officiële residentie maak in Engeland.'
Om het aanstaande verlies aan banen in de veerbotensector enigszins te compenseren, worden nu zo snel mogelijk de toeristische aspecten van Dover verder uitgebouwd. De havenstad hoopt daarmee meer dagjesmensen aan te kunnen trekken. En ze verwacht niet dat haar veerbootdiensten helemaal zullen uitsterven.

ANTI-FRANS

Ook in het kathedraalstadje Canterbury wordt voorspeld dat door de Eurotunnel de toeloop van toeristen naar het Europese vasteland fors zal toenemen. Maar dit verheugt de bewoners, voor wie vreemde bezoekers een vaste broodwinning zijn, niet bovenmatig.
Want de Britten blijven 'eilanderig' van karakter. 'Ik ben verzoend met het feit dat Engeland is vastgehecht aan Wales, maar een vaste verbinding met Frankrijk is voor mij een afschuwelijke gedachte', zei in 1987 al een Engelse dame die op een

Fransen zien wel brood in verbinding
COQUELLES WAKKER DOOR 'ROUTE ONDER KANAAL

LS DE Kanaaltunnel aan anse zijde ergens voor ingrijnde veranderingen heeft zorgd dan is dat wel in quelles, even zuidelijk van lais. Tot 20 januari 1986, n Mitterand en Thatcher Lille tot het grote graafwei besloten, sluimerde amper 2134 zielen telde en Vlaams ogende dorop het ritme van boerenren. Enige binding met heden leek de -inmiddels loten- synthetische vezelriek Courtaulds.
ker, een deel van de gemeenrond was al twintig jaar reserveerd voor die hypotische tunnel. Maar aanzien de plannen daarvoor een keertje of dertig (gerend vanaf 1751) de mist in ren gegaan, had men in fé de la Mairie, dat met fé des Sports om de titel n dorpskroeg nummer één dijvert, wel wat anders zich druk over te maken. melkprijzen bijvoorbeeld, arvan men het hier uiteindelijk moet hebben.
Maar toen de eerste landmeters door de drassige weilanden ploeterden, besefte ook de meest benevelde stamgast dat Coquelles -om met gemeentesecretaris Michel Neimann- te spreken 'in een keer van de negentiende naar de twintigste eeuw zou stappen'. Van de in totaal 877 hectare gemeentegrond werden er 500 geclaimd door Eurotunnel, het als opdrachtgever fungerende consortium.

EMPLACEMENTEN

'Coquelles zal over drie jaar een internationaal verkeerskruispunt zijn,' zegt 20Niemann met een mengeling van trots en een zekere ongerustheid. Had de gemeenesecretaris -behalve wanneer Courtaulds aanklopte - hoofdzakelijk te maken met vergunningen voor landbouwschuren en werkzaamheden aan B-wegen, straks wordt dat wel even anders.
Voor het immense terrein bij Coquelles is door Eurotunnel een ambitieus plan ontwikkeld dat behalve enorme spooremplacementen voor reizigers en goederenvervoer ook een commercieel-cultureel centrum 'Cité de l'Europe', een Europese universiteit voor telecommunicatie en een industriële high-tech zone omvat. Daarnaast krijgt het dorp de zetel van Eurotunnel en kantoren voor de Franse douane en politie. In totaal trekt de gemeente daarmee meer dan vierduizend arbeidsplaatsen.

WAT CHARME

'We moeten ons landelijk verleden niet verloochenen', vindt de voortaan groot rekenende gemeentesecretaris. 'Bij Eurotunnel hebben we ervoor moeten knokken dat de dorpskern zou worden gespaard door de tientonners die materiaal af en aan rijden.'
In de gemeenteraad is naar voren gebracht dat het een 'troef' zou zijn als de toeristen naast het immense emplacement hier nog iets van de ouderwetse, landelijke Franse charme konden vinden. 'Europeanen die straks van ver hierheen komen, zullen dat leuk vinden alvorens naar Engeland te vertrekken', hoopt Niemann.

PROFITEREN

Hij geeft toe dat de laatste jaren niet de gemakkelijkste waren. Met meer dan vijftig onteigeningen, de veel overlast bezorgende bouw van bruggen en viaducten, en als premie een 'maanlandschap' door de stort van twintig miljoen ton onderkanaals puin, klonk Eurotunnel voor de bewoners eerder als een vloek dan een zegen. 'Maar het ergste is nu voorbij, het zwaarste werk is achter de rug. We gaan nu vooruit denken, want straks zal iedereen in Europa Coquelles weten te vinden.'
Na bedenkingen en zelfs tegenstand in het nabij gelegen Calais vallen ook daar optimistische geluiden te horen. De veer- en hovercraftpartner van Dover (tien miljoen passagiers (in 1989) zag de tunnel aanvankelijk alleen als een valse concurrent. Dat negatieve oordeel is inmiddels bijgesteld nu ook Calais denkt te kunnen profiteren van de verbeterde infrastructuur.
Twee miljard gulden worden door de Franse staat en regionale overheden geïnvesteerd in een autoweg tussen de Belgische grens en Rouen. 'De kustverbinding waar we al zo lang op hebben gewacht', zegt een woordvoerder van de Calaise Kamer van Koophandel, die vastbesloten is 'in te haken' met tal van economische, toeristische en culturele projecten als een internationaal congrescentrum en een vier sterren hotel. Opdat ook de lokale middenstand levensvatbaarheid houdt, zal het centrum van de stad worden veraangenaamd.

ENGELSEN

Degenen die aan Franse zijde het eerst brood zagen in de tunnel waren vreemd genoeg Engelsen. Terwijl douanier Andy Edwards mopperend tegen zijn tapkast leunde, deden honderden landgenoten goede zaken. 'Ongeveer de helft van mijn klanten zijn Engelsen', zegt de vanuit het Normandische Enverme opererende makelaar Jacques Dubuc.
Hoewel de huurprijzen de laatste maanden behoorlijk zijn gestegen, zijn er volgens hem nog altijd goede zaken te doen. De prijzen op de Normandische markt liggen pakweg veertig procent lager dan in Kent.
Michael Edgel, een vijftigjarige verzekeringsagent in het Zuidlondense Epsom, vond vlakbij Dieppe het tweede huis van zijn dromen. Voor 85.000 gulden kocht hij een weliswaar bouwvallige, maar stijlvolle hoeve. Met in de hand het speciale aan Normandische boerderijen gewijde nummer van het doe-het-zelf blad *Painting en decoration*, restaureert de hele familie Edgel de 'French dream' tot in detail. 'In Engeland had ik dit nog niet voor 50.000 Pond (170.000) kunnen kopen, de prijzen liggen de helft lager', glimt Edgel.
Ook niet op hun achterhoofd gevallen, wist een aantal Fransen behoorlijk te profiteren van de grote Engelse vraag. Huizen die voor 80.000 gulden werden gekocht en -zonder dat er iets aan gedaan was - een maand later voor 120.000 van de hand gingen, zetten het nodige kwaad bloed, zowel onder Engelsen als Fransen wier onroerende dromen plotseling aan inflatie gingen lijden.

SPOOKDORP

Verkaard tegenstander van het Engelse offensief is burgemeester Marcel Liabastre van het schilderachtige haventje Honfleur. De burgervader heeft de Engelsen net zo lief als 'weekend-Parijzenaars', die hij bij voorkeur ziet vertrekken. 'We willen geen spookdorp à la Saint Tropez worden waar maar drie maanden mensen wonen, die hier bovendien geen enkele binding hebben en niet eens hun buren kennen', bulderde Liabastre onlangs.
Jammer voor hem veranderden Engelse makelaars zijn noodkreet in de wervende slogan: 'Koop een buitenhuis in Honfleur, het Saint Tropez van het Noorden.'
Marcel Liabastre kan de tunnel sinsdien gestolen worden.

ZIEK EN GEZOND

Een lekker kopje koffie, maar gezond?

= door dr. De Grood =

KOFFIE ZAL WEL een van de meest gebruikte dranken over de gehele wereld zijn. Veel mensen zweren bij het kopje koffie als ze de dag beginnen. De rechtgeaarde Nederlander zal altijd rond elf uur 's morgens zijn koffie willen hebben. Ook is het niet denkbaar een goede lunch of diner te genieten zonder een afsluitend kopje koffie. Wel verschilt dit van land tot land; zo zal een Fransman er niet over denken om 's morgens een coffee-break te houden en in China kijken ze vreemd op, als je je maaltijd met koffie wilt besluiten.

Zoals u waarschijnlijk wel weet, is koffie een aftreksel van gemalen bonen van de plant Coffea arabica, oorspronkelijk een *plant*, die uit Arabië stamt maar nu in de gehele tropische wereld wordt gekweekt. Het bekendste bestanddeel is de caffeïne, die in de zaden in 0.7-2% voorkomt. Maar daarnaast bevat de boon nog allerlei aromatische stoffen, die aan onze koffie zijn karakteristieke geur geven en die dus niets met die caffeïne te maken heeft. Vandaar, dat gedecaffeïneerde koffie als regel dezelfde smaak heeft als koffie mét caffeïne.

De koffieboon is niet de enige plant, die caffeïne bevat. Zo vinden we in theebladeren een caffeïnegehalte wat ongeveer gelijk is van dat in de koffieboon (1-5%), maar doordat de thee veel sterker verdund wordt, bevat een kopje thee minder caffeïne. De smaak van de thee hangt vooral af van zijn gehalte aan looizuur en een aantal aromatische stoffen. Cacao bevat in het geheel geen caffeïne. Wat wél veel caffeïne bevat is de yerba maté (of Paraguyaanse thee), waaraan de mensen in de Zuidamerikaanse landen zo lekker zitten te lurken. De bladen van de Ilex Paragyyensis bevat nl. flink wat caffeïne.

Caffeïne is een stof, die een werking heeft op het centrale zenuwstelsel. Kleine hoeveelheden (100 mgr) verdrijven de slaperigheid en vandaar die ochtend kop koffie of thee. Ook is het waarnemingsvermogen van de zintuigen verbeterd. Neem je een grotere dosis caffeïne, dus meerdere kopjes, dan treden overprikkelings verschijnselen op zoals hartkloppingen, gedachtenvlucht tot zelfs een verwardheid of een geagiteerde toestand op.

Ook enkele andere delen van de hersenen worden geprikkeld. Zo wordt de ademhaling versneld, de bloeddruk stijgt en het hart gaat sneller kloppen

Caffeïne heeft ook een werking op onze spieren, die prikkelbaarder worden en sneller tot krampen neigen. Proeven bij dieren hebben geleerd, dat het reactievermogen ervan niet alleen sneller wordt, maar dat de spieren ook meer kracht hebben (zg. vermoeienisproeven).

Ook op het hart en bloedsomloop heeft caffeïne zijn inwerking. De contracties van het hart worden sneller De bloedvaten verwijden zich. Zo werkt caffeïne ook vaatverwijdend op de bloedvaten van het hart zelf. Er is ook een verwijdende invloed op de bloedvaten van hersenen en hersenvliezen. Om deze reden moeten bijvoorbeeld migrainelijders oppassen niet teveel caffeïne binnen te krijgen.

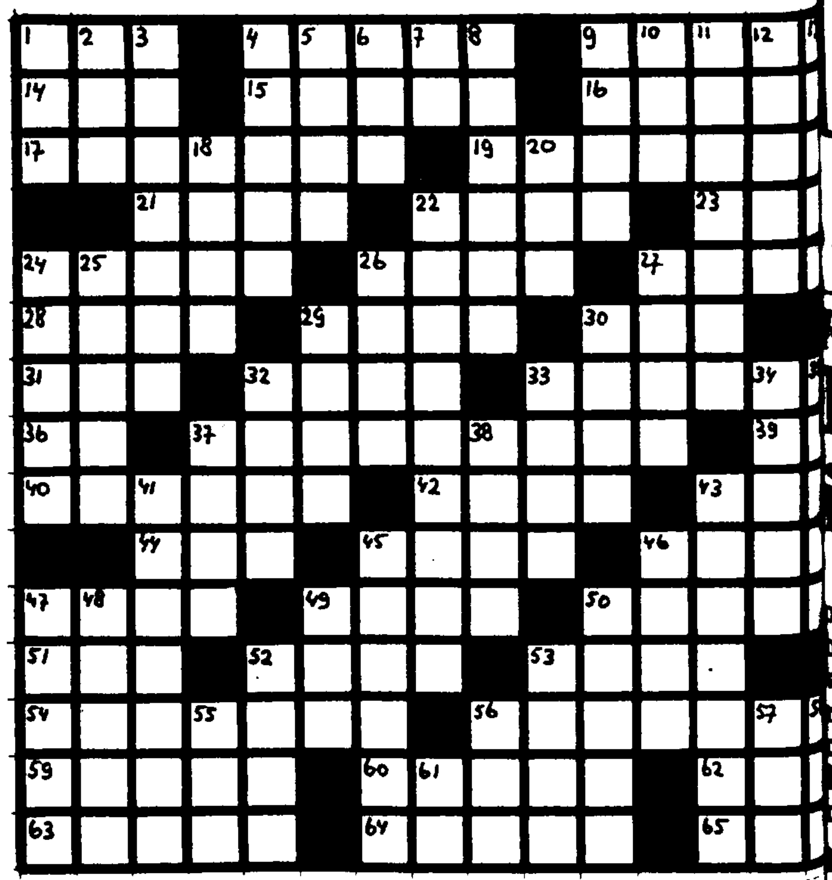
De persoonlijke gevoeligheid voor caffeïne wisselt sterk. Zo zal de een 's avonds rustig zijn koffie kunnen drinken zonder er 's nachts iets van te merken, terwijl de ander er niet van slapen kan.

In de geneeskunde wordt caffeïne geregeld gebruikt als middel om andere geneesmiddelen met een geringe slaapverwekken de werking te corrigeren. Deze werking wordt ook verwacht, als je na alcoholgebruik een flinke kop koffie neemt om het effect van de alcohol te corrigeren. Maar vergis u niet: de slaapverwekkende werking van de alcohol kan wel beinvloed worden, maar zeker niet de stoornis in het concentratievermogen en de verminderde zelfkritiek, die na alcoholgebruik optreedt.

Gebruik van gedecaffeïneerde koffie is zeker aan te raden voor mensen, die het alleen om de smaak van de koffie te doen is en zeker als koffie invloed heeft op hun nachtrust of wanneer ze gemakkelijk hartkloppingen ervan krijgen.

Tot slot: smakelijke koffie, maar gebruik het met verstand en zeker niet in overmaat!

KRUISWOORD PUZZE

HORIZONTAAL: 1. Soort onderwijs; 4. Stukje stof; Geestelijken; 14. Vrouwelijk dier; 15. Nauwelijks; Droge; 17. Deel van een geweer; 19. Edelsteen; 21. Toc 22. Hap; 23. Nederlandse Posterijen; 24. Harde delfst 26. Jongensnaam; 27. Grootmoeder; 28. Deel; 29. Hoo deksel; 30. Gegroet (Latijn); 31. Gewicht; 32. Fiets; Houtsoort; 36. Landbouwwerktuig; 37. Deel van e nachtclub; 39. Soort onderwijs; 40. Scherpe takjes; Eenmaal; 43. Meisjesnaam; 44. Zeer; 45. Drank; Delfstof; 47. Chocolaatje; 49. Ontkenning; 50. Gooide; Wiel; 52. Onverschrokken; 53. Rugpijn; 54. Uitstalka 56. Vallen; 59. Iemand, die tijdelijk iets afstaat; Koren; 62. Plaats in Gelderland; 63. Vorderen; Vrouwen; 65. Wolvlokje.

VERTIKAAL: 1. Kansbriefje; 2. Deel van het hoofd; Heel fijn; 4. Linnengoed; 5. Water in Noord Brabant; Nederlandse politieke partij; 7. Persoonlijk voornaa woord; 8. Op enige plaats; 9. Gewoonterecht; 10. Beta bewijsje; 11. Schoppen; 12. Muze; 13. Keurige; Zwemvogel; 20. Elasticiteit; 22. Beheksen; 24. Haast; Dans; 26. Koker; 27. Voorzetsel; 29. Individu; 30. O logsgod; 32. Te pakken krijgen (vervoeging); 33. Meta bekken; 34. Keur; 35. IJverig; 37. Jongensnaam; Plaats in Spanje; 41. Rondedans; 43. Kleine roofdiertj 45. Geacht; 46. Arabisch Hoofd; 47. Broos; 48. Draagba 49. Bijwoord; 50. Laag diersoort; 52. Boterton; 53. Plaa 55. Watering; 56. Aap; 57. Jongensnaam; 58. Bedrog; En anderen.

Schaken

= door Jules Welling =

DE 29ste SCHAAKOLYMPIADE in het Joegoslavische Novi Sad had voor mij een speciaal aspect: voor het eerst sinds ik deze rubriek voor de 'Amigoe' schrijf, was ik in de gelegenheid de Antilliaanse dames- en herenploeg te ontmoeten. Tijdens de tweede ronde liep ik in de wandelgangen van het enorme Vojrodina-complex Louis Smith tegen het omvangrijke lijf. Hij had een vrije dag. Aan een tafeltje onder het genot van een drankje kreeg ik een spoedcursus Antilliaans schaak. We spraken af dat ik die avond de hele ploeg in Hotel Queen zou ontmoeten. En zo gebeurde het ook.

Na de ronde trof ik daar Sonali Cardose, Angelique Craane en Purita Sambre (het damesteam) en de heren Smith, De Castro, Sewrajsingh, Wolf, Roose en Pilgrim, plus de captains. Het werd een genoeglijke avond. Het gebrek aan informatie over het internationale schaakleven bleek een algemene klacht. De komst van deze rubriek werd als een geschenk uit de hemel beschouwd. Maar ook over het Antilliaanse schaakleven zelf was de berichtgeving maar karig. Daar kan iets aangedaan worden, stelde ik voor.

Met de Olympiade-bulletins bij de hand beschikte ik per ronde immers over vier heren- en drie damespartijen, ofwel over een kleine honderd partijen verspreid over de Olympiade.

De Olympiade is een massaal spektakel, dat drie weken duurt. In Novi Sad waren er 106 landen bij de heren vertegenwoordigd en 66 bij de dames. Alle bij de Wereldschaakbond (FIDE) aangesloten landen mogen eraan deelnemen, bij de heren met 4 spelers en 2 reserves, bij de dames met 3 speelsters en 1 reserve. Het Antilliaanse damesteam beschikte niet over een reserve, zodat Cardose, Craane en Sambre iedere ronde moesten aantreden.

Na zes ronden stonden de heren 89ste, de dames 61ste. De scores kwamen als volgt tot stand:

	1. Sudan	2. Pakistan	3. Andorra	4. Jamaica	5. Zambia	6. VS Maagden Eilanden	Totaal.		
1. Smith	½	—	0	½	½	½	2	uit	5
2. De Castro	½	0	0	0	—	1	1½	uit	5
3. Sewrajsingh	½	½	1	0	—	1	3	uit	5
4. Wolf	½	0	—	½	0	—	1	uit	4
5. Roose	—	0	—	—	0	—	0	uit	2
6. Pilgrim	—	—	1	—	1	1	3	uit	3
Totaal	2	½	2	1	1½	3½	10½	uit	24

	1. Schotland	2. Jamaica	3. Libanon	4. Egypte	5. België	6. Angola	Totaal		
1. Cardose	0	0	1*	½	0	½	2	uit	6
2. Craane	0	0	1*	0	½	½	2	uit	6
3. Sambre	0	0	1*	0	0	½	1½	uit	6
Totaal	0	0	3	½	½	½	5½	uit	18

* Bye.

Hier een aantal partijen:

Panterre (Andorra) - Sewrajsingh, derde ronde: 1. d4, Pf6 2. c4, c5 3. d5, e6 4. Pc3, exd5 5. cxd5, d6 6. e4, g6 7. Lg5, Lg7 8. Ld3, a6 9. a4, 0-0 10. Pf3, Lg4 11. 0-0, Pbd7 12. Le2, Lxf3 13. Lxf3, Te8 14. g3, Tb8 15. Dc2, b5 16. axb5, axb5 17. Ta6, b4 18. Pd1, Tb6 19. Txb6, Pxb6 20. Le2, Dc8 21. f3, c4 22. Le3, Pfd7 23. Lg2, Dc7 24. Lxb6, Pxb6 25. Pe3, b3 26. Dc1, Lr6 27. Dc3, Lxe3 28. Dxe3, Pxd5 (!) 29. Dd4, Pb6 30. Tc1, d5 31. Ld1, De5 32. Dxe5, Txe5 33. Le2, Kg7 34. Kf2, d4 45. Ld1, Tb5 36. Ke2, Tb4 37. Kd2, Pa4 38. Tb1, Pxb2 (!) 39. Kc1, Pxd1 40. Kxd1, c3 en wit gaf op (0-1).

Pilgrim - Rechi (Andorra), derde ronde: 1. e4, c5 2. Pf3, eb 3. d4, cxd4 4. Pxd4, Pf6 5. Pc3, Lb4 6. e5, Pd5 7. Dg4, Kf8 8. Ld2, Lxc3 9. bxc3, Dc7 10. Dg3, Pc6 11. Pxc6, bxc6 12. Ld3, a5 13. a3, f6 14. exf6, Dxg3 15. Lxg3, Pxf6 16. Th4, a4 17. Tb1, c5 18. Lf4, ke7 19. Tb5, La6 20. Txc5, Lxd3 21. cxd3, Thc8 22. Txc8, Txc8 23. Le5, d6 24. Lxf6+, kxf6 25. kd2, Ta8 26. Txh7, Tb8 27. Th4, Tb2+ 28. ke3, Tb3 29. Txa4, Txc3 30. kd2, Tc5 31. Tf4+, kg6 32. a4, d5 33. Tb4, Ta5 34. Kc3, kf5 35. kb3, g5 36. Tb5, Ta7 37. kb4. g4 38. a5, ke5 39. kc5, Ta6 40. f4+, gxf3 41. gxf3, Ta8 42. d4+, kf5 43. kb6, Tb8+ 44. Tc6, Td8 45. Kb7, Tg8 46. a6, Txg3 47. a7, Tg7+ 48. Ka6 en zwart gaf op (1-0).

Warlick (VS Maagden eilanden) - De Castro, zesde ronde: 1. d4, d5 2. e3, Pf6 3. Ld3, e6 4. f4, c5 5. c3, Le7 6. Pf3, 0-0 7. 0-0, b6 8. Pbd2, La6 9. c4, dxc4 10. Pxc4, b5 11. Pce5, c4 12. Lc2, Dc7 13. Pg5, L6 14. Tf3, Pbd7 15. Th3, Lb7 16. Pg4, Dc6 17. Pxh6+, gxl6 18. Pe4, Pxl4 19. Dg4+, Pg5 20. e4, Pf6 21. Dg3, Pfxe4 22. Lxl4, Dxe4 23. fxg5, Dxg2+ 24. Dxg2, Lxg2 25. kxg2, Lxg5 26. Tg3, f6 27. L4, kf7 28. l5, Tl8 29. Th3, Tad8 30. Le3, g4 31. Th2, f5 32. Td1, a5 33. l6, kg6 34. Tdl1, Th7 35 Th5, Lf6 36 a3, Tdd7 37. Ld2, Txd4 38. Lxa5, Te4 39. T5L2, Le5 40. Th4, Lxb2 41. Lb4, c3 42. Tf1, c2 43. Thl1, Te2+ 44. Tf2, Txf2+ 45. kxf2, c1 D 46. Txc1, lxc1 en wit gaf op (0-1).

(Een volgende keer komen ook de dames aan bod.) Schaaktechnisch valt er op deze partijen nogal wat aan te merken, maar verbetering van het peil zonder de noodzakelijke informatie is nauwelijks mogelijk. Toch gaat het niveau omhoog in vergelijking met de vorige Olympiade in Thessaloniki (1988). Dat is een plezierige constatering.

"Christelijke" militie rukt in

■ *BAYRUT - Leden van de zogenaamde Christelijke militie van Libanon versieren hun truck met een poster met de afbeelding van hun leider Samir Geagea. Dit gebeurde in afwachting van hun terugtrekking uit de Libanese hoofdstad. Daarmee maakten zij de weg vrij van het door de huidige regering uitgeroepen Groot Bayrut-plan als basis voor de pacificatie van het land.*

(AFP-satellietfoto)

Wel zilver voor Antillen Olympiade '88

IN DE schaakrubriek van zaterdag 24 november vermeldde Jules Welling dat de Antillen geen medaille hebben gewonnen bij de Schaakolympiade van 1988. Dit is onjuist, want tijdens deze Olympiade heeft Rurick Capella de zilveren medaille gewonnen.

Overigens heeft de Antilliaanse herenploeg in de 7de en 8ste ronde in Novi Sad uitstekende resultaten geboekt. Van Malta werd gewonnen met 2.5-1,5 (overwinning van en Wolf en remises van Smith, De Castro en Sewrajsing), terwijl ook Bermuda met dezelfde score werd geklopt (overwinningen van De Castro en Wolf).

Het damesteam verloor helaas de matches tegen Nigeria (2.5-1.5, met remise van Cardoze) en tegen de Arabische emiraten (2-1, met remises van Cardoze en Sambre).

In de wedstrijd tegen de V.A.E. lag een remise van Craane in het vooruitschiet, doch na een lange en spannende partij moest zij echter capituleren.

WINNAAR VORIGE WEEK

Uit het grote aantal inzendingen van dez Amigo kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Siso Martis
Watapana Gezaag 20
San Nicolas
Aruba

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe. (tot drie uur)
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdagmiddag vijf uur en duidelijk en op enveloppe vermelden:
KRUISWOORDPUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110
Bonaire: Kaya Governador Debrot 154 t.n.v. Hubert Linke

OPLOSSING VORIGE WEE

HORIZONTAAL: 1. Vraat; 5. Heler; 10. Praam; Model; 14. Re; 15. Netelig; 18. Ba; 19. Ido; 21. Neder; Rem; 23. Nerf; 25. Nep; 26. Welp; 27. Dito; 28. Elan; Even; 31. Rel; 33. Nero; 35. Sar; 38. Ton; 39. Mirabel; Erker; 42. Ronde; 43. Parabel; 44. Het; 46. Keg; 48. Ol 50. Oer; 52. Gala; 53. Tien; 54. Azijn; 55. Spek; 57. Ge 59. Noga; 61. Tal; 62. Lezer; 64. Neb; 65. Ar; 66. Relat 68. La; 69. Deken; 71. Tegel; 73. Langs; 74. Gerei.

VERTIKAAL: 1. Vrede; 2. Ra; 3. Aan; 4. Amen; 6. Emir; Log; 8. Ed.; 9. Rebel; 10. Prinses; 11. Zede; 13. Lampio 16. Tenor; 17. Lepel; 20. Order; 22. Renet; 24. Fin; Wan; 30. Vaarwel; 32. Etalage; 34. Rondeel; 36. Tiran; Kerel; 39. Mep; 40. Lol; 44. Hofstad; 45. Titel; 46. Kano 47. Galabal; 49. Eik; 50. Ongel; 51. Raket; 52. Gijn; Parel; 58. Ezau; 60. Gelei; 62. Leng; 63. Rite; 66. Ren; Eer; 70. Ka; 72. Ge.